

**SZARVAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
GYERMEK – ÉS IFJÚSÁGPOLITIKAI KONCEPCIÓJA**

2010. évi

felülvizsgálata

I. Bevezető

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása az Alkotmány, amely többek közt kimondja, hogy államunk különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit. Emellett számos ENSZ egyezmény (Gyermekek Jogairól Szóló Egyezmény, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény) határoz meg olyan elveket és jogokat, amelyek érvényesüléséhez szükséges az önkormányzat támogató közege.

Az önkormányzat ifjúságpolitikai tevékenységének elsődleges jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, melynek 8.§-ában a települési önkormányzat feladatai között a törvény – 1994 óta – felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról szóló gondoskodást, valamint a gyermekvédelmi törvényt, és a közoktatási törvényt a két legfőbb vezérlő jogszabály.

A törvényi feladatnak megfelelően több önkormányzat kezdte meg, illetve folytatta a gyermek- és ifjúsági korosztályhoz tartozó lakosok, az egyének számára hozzáférhető tanácsadás megszervezését életviteli, érdek- és jogérvényesítési, pályaorientációs, családalapítási, munkavállalási, mentálhigiénés, szabadidő eltöltési kérdésekben, elsősorban civil szervezetek közreműködésével.

Az önkormányzat feladatainak meghatározásában döntő szerepet fog kapni az új ifjúsági törvény, mely a korábbiakhoz képest több változást is indukál. 2005. áprilisában összefoglalót jelentettek meg a törvénytervezetről. A törvény célja elsősorban az állam egyes, más ágazatok feladatait és szolgáltatásait nem érintő ifjúsági közfeladatainak leírása és a megvalósításhoz szükséges jogi környezet létrehozása, másodsorban az ágazatok átfogó, horizontális állami feladatok körének meghatározása. A törvény elsősorban az ifjúságot érintő, más ágazatok által le nem fedett új szolgáltatások bevezetésével, illetve a már meglévő egyes ifjúsági szolgáltatások kereteinek tisztázásával kapcsolatos szabályokat tartalmazza. Meghatározza az állam és a helyi önkormányzatok egyes, az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatait, valamint az ifjúság bevonását a helyi, megyei és országos döntéshozatali rendszerbe.

A törvény – az alapelvek összefoglalását követően – rögzíti, hogy a Kormány Középtávú Országos Ifjúsági Programot fogad el, melyet kétévenként felül fog vizsgálni. Az Országos Ifjúsági Programban a Kormány lefekteti azokat az intézkedéseket, mellyel javítani kívánja az ifjúság helyzetét. A törvény továbbá rendelkezik egy véleményező, javaslattevő, értékelő, szervezet, az Ifjúsági Koordinációs Fórum létrehozásáról, mely elemzi és értékeli majd a fiatalok élethelyzetének alakulását.

A településeknek az Országos Ifjúsági Programhoz hasonló helyi cselekvési tervre, középtávú ifjúságpolitikai koncepcióra van szükségük.

Az önkormányzat ifjúságpolitikai feladatai

Azokban az országokban, ahol a kormányzati szerepvállalás csökken, - hosszú távon Magyarországon is ez a tendencia érzékelhető - az ifjúságpolitikák jól megfigyelhető jellegzetessége az, hogy körülhatárolják az állam szerepét az ifjúsági ügyeket illetően. Ennek a szerepnek egy egészséges társadalomban a törvényi háttér, az önszerveződés lehetőségének és az anyagi források egy részének biztosítására kell korlátozódnia. A többi feladatot a helyi önkormányzatoknak és civil társadalomnak kell megoldania.

Az önkormányzati ifjúságpolitika egyik kulcsszava az integráció. Ez a mi esetünkben két folyamatot kell, hogy lefedjen. Az ifjúságról való koncepciózus gondolkodás feladata, hogy

garantálja a fiatalokkal, mint egészszel, mint komplex jelenséggel való foglalkozást, hogy ne csak mint egy társadalmi probléma hordozói jelenjenek meg. Ez az egyik integrációs folyamat.

A másik kapcsolódik a döntéshozatali mechanizmushoz. Ebben a dimenzióban az integráció azt jelenti, hogy a fiatalokat be kell vonni a helyi társadalmi döntésekbe és azok végrehajtásába. Ez esetünkben elsősorban azt jelenti, hogy a koncepció végrehajtásában a legfontosabb szerepet maguknak a fiataloknak, illetve szervezeteiknek kell szálni.

Az integráció két folyamata – különösen a második – kormányzati szinten működésképtelen. Éppen ezért mindez nem is a kormány feladata kell hogy legyen, hanem a helyi önkormányzatoké.

Az ifjúsággal kapcsolatos kötelező önkormányzati feladatok

Az új ifjúsági törvény elfogadását követően kötelező önkormányzati feladatokról kell majd beszélnünk.

A mai magyar közigazgatási rendszerben a közszolgáltatások döntő többségének megszervezése az önkormányzati törvényben meghatározott kötelező, illetve vállalható feladatok, valamint a különböző ágazati törvényekben lefektetett kötelező feladatok útján történik. Az önkormányzati törvény a szabadon vállalható önkormányzati feladatok között nevesíti a gyermek és ifjúsági feladatokat. Jelenleg egyetlen ágazati törvény sem határozza meg pontosan a fenti feladat tartalmát. Tekintettel a „gyermek és ifjúsági feladatok” meghatározásának hiányára, az új törvény központi eleme lesz az ifjúsággal kapcsolatos egyes önkormányzati közfeladatok meghatározása.

Figyelembe véve, hogy a feladatok teljesítése sok esetben jelentős anyagi erőt igényel, a törvény a kötelező önkormányzati feladatokat differenciáltan határozza meg.

Az ötezer és húszezer fő közötti lélekszámú településeken biztosítani kell az ifjúsági közösségi teret és az ifjúsági információs pontot. Az ifjúsági közösségi tér célja, hogy biztosítsa az ifjúság közösségi tevékenységének, önszerveződő közösségeik, szervezeteik működésének és programjaik megvalósításának infrastrukturális hátterét, a közösségi stratégiák mentén megvalósuló cselekvések szakmai támogatását, továbbá a gyermekek és a fiatalok demokráciára nevelését. Az információs pont biztosítja a gyermekek és a fiatalok korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőségét.

A településeken az önkormányzatoknak két évente helyi ifjúsági cselekvési tervet kell elfogadniuk, továbbá kötelesek ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottságot működtetni és fenntartani.

Szarvas Város Önkormányzata a fentebb felsorolt feladatokat már teljesítette: 1998. óta dolgozik az Ifjúsági és Sportbizottság; több közösségi tér is várja az ifjúságot a Vajda Péter Művelődési Központba. Az uszoda az ifjúsági közösségi tér infrastrukturális háttere; a szabadidő eltöltés színtere (sport), iskolai foglalkozások helyszíne (testnevelés óra), az egészséges életmód gyakorlásának helye, fizikai és mentális fejlesztés lehetősége, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógytorna, gyógytestnevelés, gyógyújszás lehetősége, betegség (műtét) utáni rehabilitáció lehetősége. 2001. óta ifjúsági és sportreferenst foglalkoztat az önkormányzat; 2003-ban elkészült a koncepció, amit évről évre felülvizsgálunk. 2006. januárjától 1 éven át ifjúsági információs pont működött a Városi Könyvtárban (további támogatás hiányában sajnos nem tudott működni); 2006. áprilisban megalakult Szarvas Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzata, azonban 2008-ban feloszlott a szervezet. 2007-ben újabb ifjúsági helyzetfelmérés készült, és 2008. év elején elfogadásra került a helyzetfelmérésen alapuló helyi cselekvési terv, melynek átdolgozott változata 2011. januárjában került elfogadásra.

II. Az ifjúsági korosztály Szarvason

Szarvas Város Középtávú Ifjúságpolitikai Koncepciójának elkészítésekor első lépésként meg kell határozni melyik az a korosztály, melyet érint az „ifjúsági” jelző. Ehhez főként azokat a szempontokat kell figyelembe venni, amelyek az egyes egyének életkörülményeit, társadalmi státuszát befolyásolják. Ilyen körülmények pl.: gazdasági helyzet, munkaerő-piaci helyzet, fizetések szintje, önálló lakás, lakhatás kérdése, stb. Ezek az elsősorban közgazdasági fogalmak egyrésztől azok, amelyek szerepet játszanak a korosztály meghatározásánál, illetve az a megfigyelhető tendencia, hogy a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom tagjává, és egyre inkább kitolódik a fiatal házasoknál az első gyermek születésének – vagyis a klasszikus értelemben vett család létrejöttének – időpontja.

Az ifjúsági korosztály felső határa 30 év. A kérdés másik része az, hogy a koncepció megalkotása előtt és alatt is mindig egy „ifjúsági koncepcióról” beszéltünk, holott igazán helytálló megnevezés a „gyermek- és ifjúsági” lenne. A fent leírtakból kiindulva a gyermek- és ifjúsági korosztályt az alábbi csoportban határozhatjuk meg:

Gyermek- és ifjúsági korosztály

Gyermek korosztály

Ifjúsági korosztály

0-30 éves korig

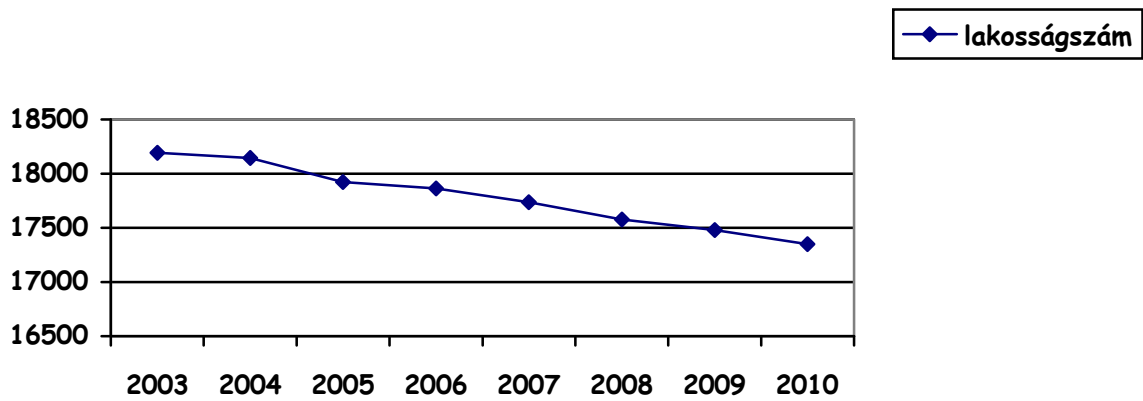
0-13 éves korig

14-30 éves korig

Szarvas Város népessége korcsoportonként a következők szerint alakul: (a korcsoportos felosztás a keresőképes életkor szerint van felosztva)

Életkor	fő
0-2 év	449
3-5 év	445
6-14 év	1.415
15-18 év	607
19-30 év	2.811
31-60	7477
61- év	4.146
<i>Szarvas Város összlakossága</i>	17.350

ÉV	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
ÖSSZ-						
LAKOSSÁG	18192	18144	17922	17863	17738	17576
ÉV	2009.	2010.				
ÖSSZ-						
LAKOSSÁG	17479	17350				

Az elmúlt évhez képest ismét csökkent a város lakossága, 129 fővel. Ahogy az országra úgy városunkra is jellemző az előregedő népesség, ami azt jelenti, hogy a születések száma egyre csökken.

III. Az önkormányzat ifjúsági területen hozott eddigi legfontosabb döntései

Az önkormányzat gyakorlatilag 1998. óta folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek- és ifjúsági területen felmerülő igényeket. Az elmúlt évek folyamán több témát (pl.: szabadidő eltöltés lehetőségei, szociális helyzet, stb.) tárgyalt a testület és több olyan határozat született, amely jelentős előrelépést hozott.

1998. november	A testület létrehozza az Ifjúsági és Sportbizottságot
1999. május	Elfogadja a Sportkoncepciót
2000. április	Meghozza 15/2000. (IV.27.) sz. rendeletét az Ifjúsággal kapcsolatos egyes kérdéseiről szóló 6/1993. sz. rendeletének módosításával
2000. november	Szarvas Város közoktatásának feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervének 2000-2005 elfogadása
2001. augusztus	Ifjúsági referenst foglalkoztat
2002. április	Elfogadja a tájékoztatót a városban élő ifjúság helyzetéről
2003. december	Meghozza 39/2003. (XII.19.) rendeletét az Ifjúságról
2004. augusztus	Létrehozza a Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot
2005. október	Elő Városi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat megalakulása
2005. november	573/2005.(XI.17.) sz. határozatában döntött arról, hogy létrehozza a Belügyminisztérium lakótelepi részönkormányzatok támogatására kiírt pályázat feltételeinek megfelelő lakótelepi övezetekben a települési részönkormányzatokat
2005. november	574/2005.(XI.17.) sz. határozatában döntött arról, hogy a részönkormányzat létrehozására irányuló pályázathoz önerőt biztosít
2006. április	Szarvas Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzatának megalakulása
2006. május	221/2006. (V.18.) sz. határozatában elfogadta Szarvas Város Drogstratégiáját
2006. november	Zöldpázsiti játszótér kialakítására pályázat benyújtása

2006. november	457/2006. (XI.23.) sz. határozata értelmében együttműködési megállapodást köt Szarvas Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzatával
2007. november	495/2007. (XI.22.) sz. határozata értelmében Helyi ifjúsági cselekvési tervet készít
2007. december	Ifjúsági helyzetfelmérés és elemzés elkészítése
2008. február	70 /2008. (II.21.) sz. határozata értelmében Ifjúsági Helyzetelemzés és Cselekvési Terv elfogadása
2008. december	632/2008. (XII.18.) fertőző agyhártya elleni védőoltás támogatása
2008. december	648/2008. XII.18.) méhnyakrák elleni védőoltás támogatása
2009. január	9/2009. (I.22.) méhnyakrák elleni védőoltás támogatása
2009. február	52/2009. (II.19.) Ifjúságpolitikai koncepció és Ifjúsági Cselekvési Terv felülvizsgálata
2009. május	208/2009. (V.14.) Zöldpázsit tér további fejlesztése
2009. május	209/2009. (V.14.) Ezüstszőlőben új játszótér kialakítása
2009. július	424/2009. (VII.24.) Kossuth téri játszótér fejlesztése
2009. október	643/2009. (XI.19.) agyhártyagyulladás elleni védőoltás térítésmentes biztosítása
2009. december	702/2009. (XII.17.) új játszótér kialakítása a Székely Mihály téren
2010. január	10/2010. I.05.) Önkormányzati támogatás az ingatlanok használatára vonatkozóan a Szarvasi Kajak-Kenu Vízisport és Szabadidő Club ifjúsági turizmushoz kapcsolódó szálláshelyek és turistaházak kialakítása tárgyában benyújtott pályázatához
2010. január	29/2010. (I.21.) Az Önkormányzata a fenntartásában lévő közoktatási intézmények alapfokú nevelés-oktatásban résztvevő tanulói számára biztosítja az iskolatejet.
2010. február	84/2010.(II.05.) pályázat a Zöldpázsit téri óvoda infrastrukturális fejlesztésére

2010. február	97/2010. (II.25.) Ifjúságpolitikai koncepció és Ifjúsági Cselekvési Terv felülvizsgálata
2010. február	98/2010.(II.25.) határozatában elfogadta a Szarvasi Gyógy-termál Kft. tájékoztatóját az uszodának a város sportéletében és a szabadidő eltöltésében betöltött szerepéről
2010. február	99/2010. ((II.25.) határozatában úgy dönt, hogy 2010. szeptemberétől a diákok 10 éves korukig ingyen vehetik igénybe az uszodát.
2010. február	176/2010.(II.25.) Szarvas Város Közoktatási és Közgyűjteményi Intézménye pályázatot nyújtott be az intézmény kollégiumának teljes nyílászáró-cseréjére.
2010. március	228/2010.(II.25.) méhnyakrák elleni védőoltás támogatása
2010. április	281/2010.(IV.22.) Vajda Péter Gimnázium épületében lévő nyílászárók felújítása
2010. április	300/2010.(IV.22.) Fő Téri Általános Iskola eszközbeszerzése bruttó 9.845.244 Ft összegben, nyertes pályázat útján
2010. április	301/2010.(IV.22.) Fő Téri Általános Iskola eszközbeszerzése bruttó 3.575.325 Ft összegben
2010. április	305/2010. (IV.30.) az Önkormányzat pályázatot nyújtott be a kábítószer-prevencióval foglalkozó szervezetek preventív tevékenységeinek támogatására meghirdetett pályázati felhívásra
2010. május	341/2010.(V.20.) csatlakozás az Európai Mobilitási Héthez az Európai Mobilitási Hét megszervezésének vállalásával
2010. május	377/2010.(V.20.) pályázat benyújtása Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működési feltételeinek biztosítására, valamint a drogprobléma kezelését célzó helyi stratégiák megvalósításának előmozdítására kiírt pályázati felhívásra
2010. május	378/2010.(V.20.) határozatával dönt arról, hogy a Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot a jövőben is működtetni kívánja
2010. május	379/2010.(V.20.) a Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum új tagokkal bővül
2010. június	421/2010.(VI.24.) a 8. Szélrózsa Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozó részére díjmentes

	helyszín biztosítása sátorozás és sportolás céljából
2010. június	458/2010.(VI.24.) Szarvas Város Ifjú Tehetsége kitüntető cím adományozása
2010. június	459/2010.(VI.24.) Szarvas Város Ifjú Tehetsége kitüntető cím adományozása
2010. július	474/2010.(VII.14.) „Év Sportolója„ kitüntetés adományozása
2010. július	475/2010.(VII.14.) „Jó tanuló-Jó sportoló” kitüntetés adományozása
2010. augusztus	205/2010.(VIII.19.) Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Pályázati Ösztöndíjpályázathoz való csatlakozás
2010. november	675/2010.(XI.18.) Vásártéri játszótér közvilágításának korszerűsítése
2010. december	712/2010.(XII.16.) fertőző agyhártyagyulladás elleni nem kötelező védőoltás támogatása
2010. december	713/2010.(XII.16.) méhnyakrák elleni védőoltás támogatása

IV. A koncepcióról általában

A koncepció által felölelt időszak meghatározásánál fontos szempont, hogy középtávon hány év alatt lehet megvalósítani a felmerült feladatokat. Az összevetések végső megállapításaként „Szarvas Város Középtávú Ifjúsági Koncepciója” az elfogadástól számított 5 éves időszakra készült. Az ifjúsági terület szerteágazó volta és a koncepcióban felölelt időszak nagysága miatt a felmerülő problémák, igények és az ezekhez kapcsolódó megoldások az alábbi öt területben csoportosíthatók:

1. *egészségügy, szociálpolitika*
2. *oktatás, képzés*
3. *szabadidő, kultúra, sport*
4. *pályaválasztás, munkavállalás, lakáshelyzet*
5. *érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok*

Fejezetenként a **helyzetelemzés – cél – célokból adódó feladatok – megvalósításhoz szükséges eszközök, szervek, intézmények, résztvevők** vonalat követve kerülnek a témák kifejtésre.

IV/1. Egészségügy, szociálpolitika

a) Egészségügy

A magyar lakosság egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban rendkívül kedvezőtlen, és jelentősen elmarad attól, amit társadalmi-gazdasági fejlettségünk általános szintje lehetővé tenne. Egyes megbetegedések, halálokok tekintetében hazánk vezető helyet foglal el a nemzetközi statisztikákban. Jelenleg a születéskor várható élettartam a férfiaknál 68, a nőknél 76 év, ami messze elmarad az Európai Unió tagállamaitól. Különösen tragikus a középkorú férfiak kimagasló halálozása.

Ez a helyzet elfogadhatatlan, és hatékony cselekvést igényel. A magyar lakosság kirívóan rossz egészségi állapota számos történelmi, társadalmi, gazdasági, kulturális ok bonyolult eredője, de közvetlenül és meghatározó módon a lakosság életmódjával függ össze.

A hazai táplálkozási szokások egészségtelenek: túlzott az energia-, zsír- és só-bevitel, elégtelen a rost-, zöldség-, főzelék- és gyümölcsfogyasztás. A magyar felnőtt lakosság jelentős része túlsúlyos, illetve elhízott. A felnőtt lakosság napi átlagban alig tölt többet tíz percnél szabadidős testmozgással és tíz felnőttből hat, sem hét közben, sem hétvégén nem mozog. A felnőtt férfiak 41%, a nők 26%-a dohányzik több-kevesebb rendszerességgel, főként a fiatal nők között a dohányzók aránya gyorsan emelkedik. Csupán a dohányzással összefüggően évente 28.000 ember hal meg az országban. Magas az alkoholizmus száma és terjed a kábítószer-fogyasztás. A népesség jelentős részénél hiányzik a mindennapi élet problémáival való megbirkózás képessége, széleskörűen elterjedtek a lelki egészség zavarai. Az életmód egészség szempontjából kedvező irányú befolyásolása nehéz és rendkívül összetett feladat, a kormányzat, a közintézmények, a civil szféra, a gazdasági és társadalmi élet szereplőinek, a médiának átgondolt, összehangolt cselekvései folyamatában valósítható meg. Az egészségi állapot javulása gyakran olyan folyamatokkal függ össze, amelyek nem közvetlenül az egészséget célozzák. Ilyen például a gazdasági növekedés, az életviszonyok javulása, a munkanélküliség csökkenése, amelyek együttesen hozzájárulhattak az utóbbi évek hazai halálozási mutatóinak lassú javulásához.

A fiatalok jó egészsége elsődlegesen nem az egészségügyi szolgálaton vagy az orvoson múlik. Sajnos hozzájuk többnyire már csak akkor fordulnak a szülők, ha baj van. A gyerekek egészségi állapota elsődlegesen a közvetlen környezetük, a család, az iskola, a lakóhely határozza meg. Ha otthon a gyermek azt látja, hogy a szülők dohányoznak, alkoholt fogyasztanak az negatív példaként vetül rá. Sajnos a családok túlnyomó többsége egészségtelenül táplálkozik, így évről évre nő a túlsúlyos gyermekek száma is, akiknek később felnőttként rengeteg problémával kell szembenézniük: cukorbetegség, magas koleszterin szint, szívbetegségek.

Szarvas Városában gyermekorvosi, felnőtt háziorvosi és fogorvosi praxisok működnek.

A **gyermekorvosok és iskolavédőnők** 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 és 16 éves korban általános szűrővizsgálatot (fizikális orvosi vizsgálat, vizelet, testsúly, magasság, vérnyomás, látás, színlátás, mozgásszervek) végeznek. Esetleges elváltozásnál szakorvosi vizsgálatra utalás történik (kötelező jelleggel), melynek eredményét visszakérik ellenőrzés, regisztrálás céljából. Ezen kívül minden tanévben fejtetvességi és tisztasági vizsgálat is történik minimum 4 alkalommal

A **házi gyermekorvosok** a mindennapos gyógyító-, megelőző tevékenységük mellett folyamatosan részt vesznek a dohányzás elleni küzdelemben, és a gyermekek egészséges életmódra nevelésében.

A korábbi években megfigyelt tapasztalataik és a szűrővizsgálatok alapján a fogszuvasodás, a gerincferdülés, a lúdtalp, az elhízás, az allergiás megbetegedések és pszichés zavarok szembetűnők, ezen kívül a dohányzás fokozatos emelkedését említették. Véleményük szerint az egészséges táplálkozásnak, a mozgásnak, az optimális pszichoszociális környezetnek, a szülői mintának lenne fontos szerepe, mely nem csupán anyagi forrásokat, hanem szemléletbeli változást igényel a társadalom egészétől.

Évente kétszer kerül sor **fogászati szűrésre**, ellátásra a város óvodáiban és iskoláiban. A szűréseken és a fogászati rendeléseken a leggyakrabban előforduló megbetegedés a fogszuvasodás. Ennek megelőzésére a helyes fogmosási technika elsajátíttatására törekcsenek az iskolai és óvodai szűrések alkalmával. Fontosnak tartják a szülői példát és odafigyelést, hiszen a rendszeres fogmosáshoz ezek elengedhetetlenek. Ezekon kívül felsorolták azokat a tényezőket, melyek visszaszorításával megelőzhető lenne a fogszuvasodás. Ilyen az étkezési szokások befolyásolása: az újszülöttek kapjanak kevesebb cukros teát, üdítőt; étkezések közötti nassolás visszaszorítása; szénsavas üdítők (főleg a kóla) fogyasztásának korlátozása; chipsek, csokoládék, édességek, üdítők televízióbeli reklámozásának korlátozása. 2010. év tapasztalatairól nincsenek adatainak, de a fent leírtak helytállóak lehetnek tárgy évben is.

Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2005-ben az általa felvállalt egészségügyi szakellátási feladat-ellátást racionalizálta, azaz a feladatot gazdasági társaságokkal kötendő Feladat-átvállalási Szerződés keretében látatja el (Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft és Szarvasi Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft.).

Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft. tájékoztatása:

A Szakorvosi Kft-nél az alábbi szakfeladatokat végzik a 6-18 éves korosztály érdekében.

A gyermeknőgyógyászat szakrendelésen a felnőttektől elkülönített rendelési időben, a korosztály igényeinek megfelelő diszkrécióval és oldott légkörben látják el a fiatalkorú pácienseket. A gyermeknőgyógyászat keretében van lehetőség a méhnyakrák megelőzését szolgáló védőoltás sorozat beadására. Az oltóanyagot jelenleg nem támogatja az egészségbiztosítás, azonban Szarvas Város Képviselő-testülete – felismerve a megelőzés jelentőségét – a nehéz gazdasági helyzet ellenére úgy határozott, hogy támogatja a 13 éves korú leánygyermek szűrését és védőoltásban részesítését. A Képviselő-testület ezen döntése országos szinten példamutató. A védőoltás beadását – a páciens illetve családja választásának megfelelően – a gyermeknőgyógyász szakorvos vagy a házi gyermekorvosok végzik.

Gyermekszemészetet működtetnek, ahová bejelentkezést követően szinte várakozási idő nélkül juthatnak be az iskoláskorúak. A gyermekszemészet asszisztense kihelyezett, rendszeres szűrővizsgálatot végez az óvodások és általános iskolások körében, abban a korcsoportban, ahol a védőnői szolgálat és az iskola-egészségügyi ellátás nem végez ilyen tevékenységet. Azokat a gyermekkorú pácienseket, akik további ellátást igényelnek, szakrendelésen fogadják.

Az ortopédia szakrendelés betegforgalmát több mint 50%-ban teszi ki az iskoláskorú populáció. Szarvas város és vonzáskörzetében az iskola-egészségügyi szolgálat által mozgásszervi eltérés miatt kiszűrt gyermekek szakellátását, gyógyászati segédeszközök biztosítását és gyógytornára irányítását végzik.

Az addiktológiai gondozó tevékenysége magában foglalja a prevenciót és a kialakult függőség kezelését. A megelőzés eszköze az érintettek információval történő ellátása, amelynek csoportos előadások és személyes beszélgetések formájában történik a megvalósítása. Az ifjúság körében jellemzően kialakult függőségek (drog, játék, dohányzás, alkohol) kezelésének legfőbb akadályja, hogy a függő betegek sem önmaguk, sem környezetük előtt nem vállalják fel betegségüket. Ennek a gátnak az oldása érdekében a szakembereik a gyógyításban elvárható diszkréción felüli tapintattal és empátiával fordulnak a szenvedélybetegek és családjaik felé.

Diagnosztikai egységeik közül a laboratórium tevékenysége fontos része a szűrőprogramoknak, munkájukkal a prevenció tevékenységét is támogatják.

Tapasztalataik szerint a szarvasi lakosok örömmel elfogadták a fogszabályozás helyi elérhetőségét, és 2010-ben állandó betegforgalommal működött ez a szakrendelés, amely a 18 év alatti páciensek ellátását egészségbiztosítási támogatással végzi.

A serdülőkori viselkedési zavarok és lelki problémák kezelésére a pszichiátriai szakrendelésen klinikai szakpszichológus áll rendelkezésre.

A szervezet valamennyi szakrendelése a 6-18 éves korosztály ellátása érdekében szorosan együttműködik a házi gyermekorvosokkal, háziorvosokkal, a Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézményével, amely a védőnői szolgálatot és az iskola-egészségügyi ellátást működteti.

Szarvasi Gyermekélelmezési Szolgáltató Kft. tájékoztatása:

A gyermekétkeztetés továbbra is megoldott a városban.

2010. évben normaemelés, illetve térítési díjemelés nem volt.

Az előző évhez képest annyi változás történt, hogy a 2010/2011 évi tanévet a Vajda Péter Intézmény Fő-téri Általános Iskolája tanulói a felújított, új iskolájukban kezdték meg, és az étkeztetés ismét a Rákóczi úti ebédlőben történik.

A Kormány a 11/2010. (VI.20.) SZMM sz. rendelete a rászoruló gyermekek nyári étkeztetésére 3.356.640 - Ft-ot biztosított, mely összegből június 16. és augusztus 31. között naponta 168 gyermek részére biztosítottak ebédet, oly módon, hogy a rendelkezésre álló teljes összeget nyersanyagra fordították és az ezzel járó összes költséget a Kft átvállalta. A résztvevők körét a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi csoportja határozta meg kiterjesztve a város összes általános iskolájára és óvodájára, azokra is, akik szorgalmi időben nem a Gyermekétkeztetési Kft által nyújtott szolgáltatást veszik igénybe. A SZIE PFK Gyakorlóóvoda és Gyakorló Általános Iskola, a Szlovák Általános Iskola és Óvoda gyermekei, a Vajda Péter Intézmény és Szakképző Iskolai tanulói, a Tessedik Szakképző Iskola tanulói is a Kft Rákóczi utcai ebédlőjében ebédeltek, illetve volt lehetőség az ételhordóban történő hazavitelre is. A gyermekélelmezés kezdeményezése volt évekkel ezelőtt, hogy az ebédet haza lehet vinni, nem az étteremben fogyasztják el a gyerekek, így a család többi rászoruló tagjának is jut belőle, mert olyan összeg áll rendelkezésre, hogy bőségesebb adagot tudnak biztosítani, mint a saját napközis normákból.

Ez az összeg évről évre emelkedik és bővül az igénybevevők köre. Egyrészt öröndetes, hogy több pénz áll rendelkezésre erre a feladatra, másrészt viszont elgondolkodtató, hogy egyre bővül a rászoruló köre is. Ebben az évben már a nyári szünet első napjától volt lehetőség az étkezés igénybevételére. Ez azért okozott némi problémát, mert a tanév után a nyári napközis táborba járó rászorulóknak választaniuk kellett a két lehetőség közül.

A mellékelt táblázat mutatja az összes tanulólétszámhoz viszonyított napközit igénybe vevő gyermekek számát.

	2003			2004			2005		
	Összes gyerek	Napk. gyerek	%	Összes gyerek	Napk. gyerek	%	Összes gyerek	Napk. gyerek	%
Fő téri iskola	528	345	65	507	334	66	499	344	69
Petőfi iskola	266	170	64	198	139	70	122	100	82
Városi óvodák	190	154	81	185	151	82	169	112	66
Benka iskola	398	274	69	419	305	73	451	343	76
Bacsó óvoda	31	26	84	41	32	78	46	29	63
Vásártéri óvoda	48	30	63	53	32	60	50	34	68
Gimnázium				-	-	-	-	-	-
Összesen	1461	999	68	1355	993	73	1337	962	72

	2006			2007			2008		
	Összes gyerek	Napk. gyerek	%	Összes gyerek	Napk. gyerek	%	Összes gyerek	Napk. gyerek	%
Fő téri iskola	477	346	91	416	303	73	402	284	71
Petőfi iskola	96	59	61	65	31	48	-	-	-
Városi óvodák	165	155	94	152	143	94	162	155	96

Benka iskola	434	357	82	425	383	89	429	359	84
Bacsó óvoda	52	43	83	59	69	100	71	69	97
Vásártéri óvoda	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnázium	-	-	-	814	467	57	807	316	43
Összesen	1224	960	78	1931	1386	72	1871	1213	65

	2009			2010		
	Összes gyerek	Napk. gyerek	%	Összes gyerek	Napk. gyerek	%
Fő téri iskola	350	260	74	335	273	81
Petőfi iskola	-	-	-	-	-	-
Városi óvodák	165	112	68	156	146	94
Benka iskola	419	324	77	448	376	84
Bacsó óvoda	87	85	98	90	88	98
Vásártéri óvoda	-	-	-	-	-	-
Gimnázium	773	265	34	748	252	34
Összesen	1749	1046	60	1777	1135	64

A táblázatból látszik, hogy a 2003 óta folyamatosan csökkenő tanulólétszám 2010. évben némi emelkedést mutat. Különösen kedvező adat, hogy az összes tanulóhoz viszonyítva a napközit igénybe vevők száma is emelkedést mutat, kivéve a gimnáziumot, de már az is jó eredménynek számít, hogy az előző évihez képest nem csökkent. Nem tudják felvenni a versenyt a városban egyre több önkiszolgáló étteremmel, hiszen a közétkeztetést törvények, jogszabályok határozzák meg. Meghatározzák az étlaptervezés szempontjait, az adható ételféleségek összetételét, mennyiségét, gyakoriságát, melyet a különböző hatóságok folyamatosan ellenőriznek. Ezekből az ellenőrzésekből kitűnik, hogy a jogszabályoknak megfelel az étlaptervezés, az étel minőségi megítélése pedig nagyon szubjektív. A városban az elmúlt évben változás történt, Dr. Igriczi Zsuzsanna gyermekorvos látja el az iskola egészségügyi feladatokat, aki minden hónapban ellenőrzi az étlaptervezetet és hasznos tanácsokkal látja el az ételmezésvezetőt. Tanácsaira több változtatás került bevezetésre.

A gyerekekkel és a szülőkkel tudatosítani kellene, hogy minden életkorban megfelelő mennyiségű és összetételű tápanyagbevitelre van szükség az egészséges fejlődésükhöz. Tudniuk kellene, hogy a helytelen táplálkozásnak a későbbiekben milyen következményei lehetnek. Ebben csak a pedagógusok és a védőnők tudnak segítségükre lenni, hiszen nincs közvetlen kapcsolatuk sem a gyerekekkel, sem a szülőkkel.

2006. januárja óta alkalmazzák a Gyulai Pándy Kálmán kórház vezető dietetikusát megbízásos jogviszony keretében, így a különböző eltérő táplálkozási igényeket, szakember irányításával ki tudják elégíteni.

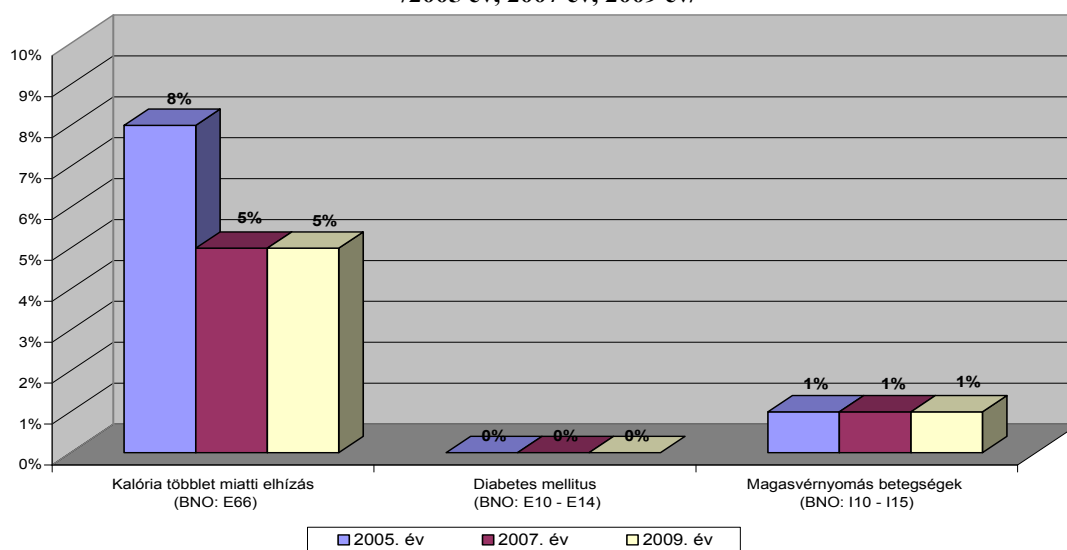
A Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézete kiterjesztette ellenőrzéseit a tápanyagbevitel helyes energiataralom, makrotápanyag és egyéb komponensek kiszámítására.

Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve **Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézete összefoglalója**

Népegészségügy

1. A házi gyermekorvosok által készített „Jelentés a háziorvosok és házi gyermekorvosok tevékenységéről” jelentés adatait 2 évente feldolgozzuk népegészségügyi szempontból kiemelt betegségekre vonatkozóan, s az abból készült területi összefoglalót visszajuttatjuk a háziorvosok/házi gyermekorvosok részére, prevenciós munkájukat segítve ezzel.

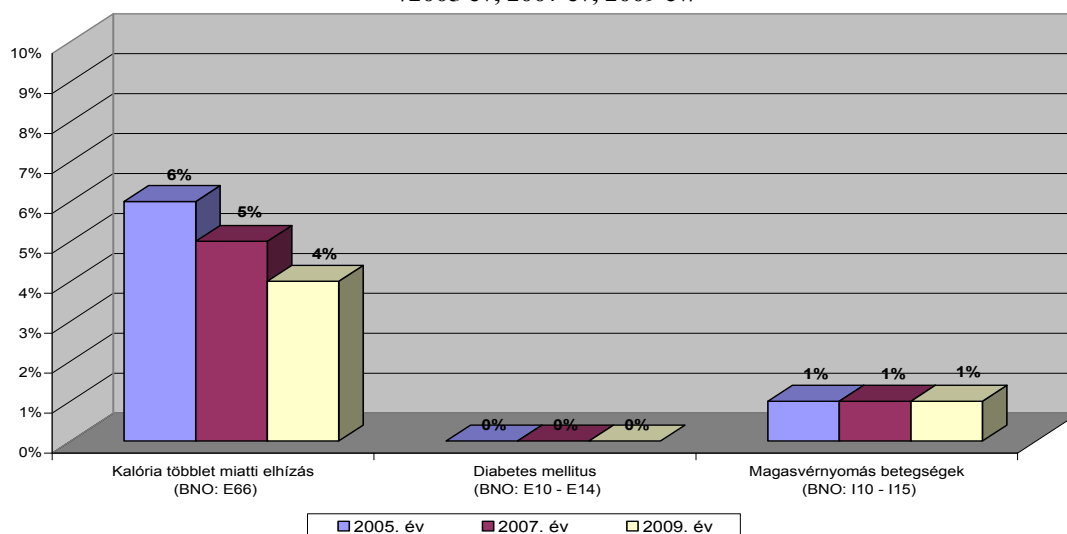
**Kiemelt betegcsoportok százalékos aránya a szarvasi házi gyermekorvosi
szolgálatokhoz bejelentkezett 5-18 éves lányok körében**
/2005 év, 2007 év, 2009 év/

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

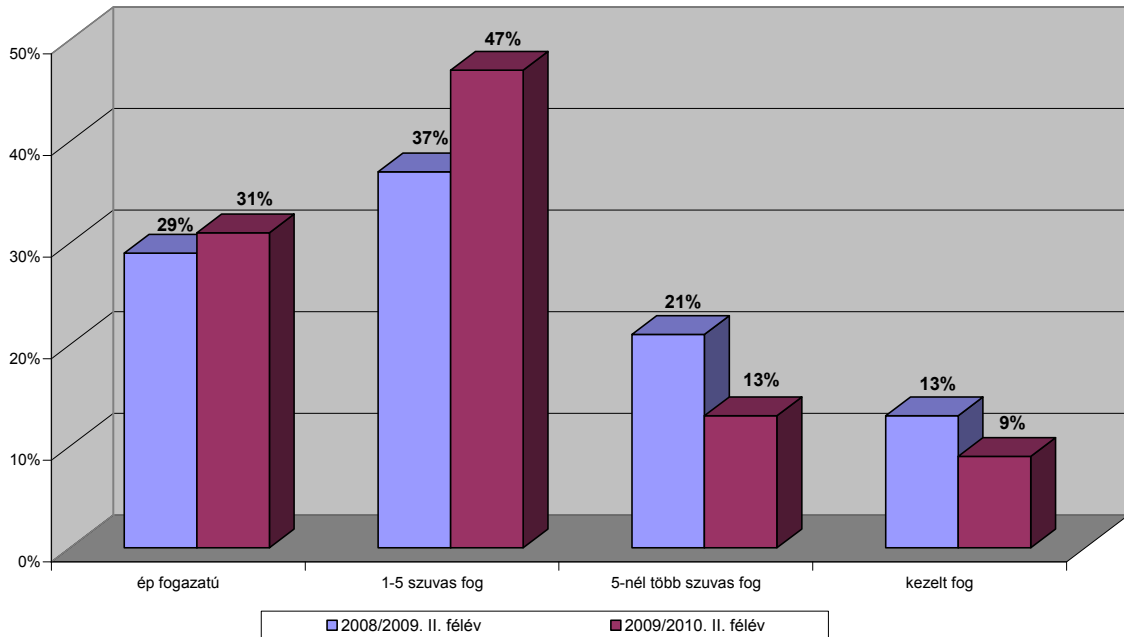
Adatforrás: Jelenés a háziorvosok és házi gyermekorvosok tevékenységéről

**Kiemelt betegcsoportok százalékos aránya a szarvasi házi gyermekorvosi
szolgálatokhoz bejelentkezett 5-18 éves fiúk körében**
/2005 év, 2007 év, 2009 év/

2. A 6-10 éves tanulók körében végzett fogászati programunk keretében az iskolafogászati szűrővizsgálatok adatait rendszeresen feldolgozzuk, s a feldolgozott adatokat a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező fogorvosok részére megküldjük.

Iskolafogászati szűrővizsgálatok eredményeinek százalékos megoszlása Szarvas város általános iskolák 6-10 éves tanulóinak körében

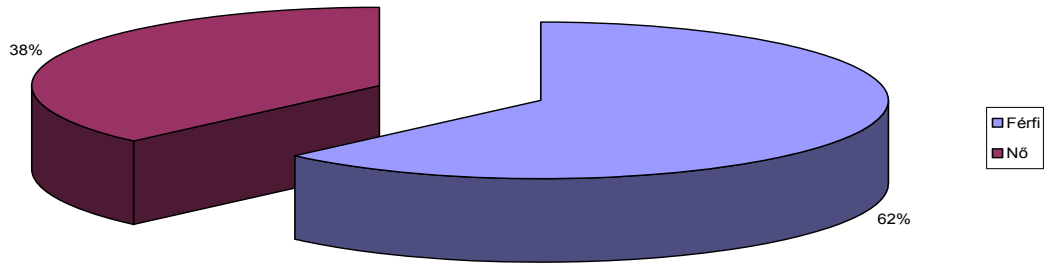

A vizsgálatban a 2008/2009 tanév II. félévben 608 fő, 2009/2010 tanév II. félévben 530 fő vett részt.

3. A 2009.-es év óta a közétkeztetés szolgáltatóinál végzett ellenőrzéseink kiterjednek a tápanyagbevitel, energiatartalom, makro-tápanyag és egyéb komponensek kiszámítására. Az értékeléseket változtatási javaslatokkal együtt az üzemeltetők részére eljuttattuk. Városunkban - a középiskolás korosztály körében - az elmúlt években jelentősen csökkent az iskolai menzát igénybe vevők száma. Ennek okának feltárására, valamint a középiskolás korosztály táplálkozási és életmódbeli szokásainak megismerésére a 2009/2010. tanév II. félévében a Vajda Péter Gimnázium 10. évfolyamán kérdőíves felmérést végeztünk. A felmérésben 112 tanuló vett részt, az alábbi eredményekkel.

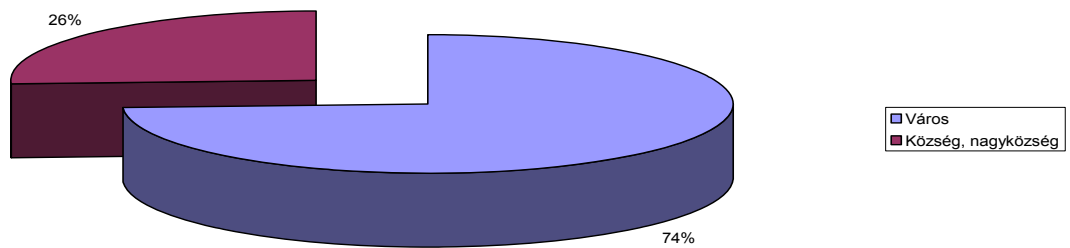
Választ adók nemenkénti megoszlása

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

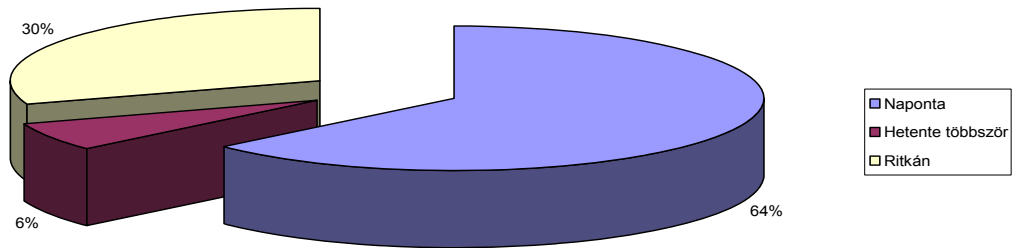
Választ adók lakóhely szerinti megoszlása

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

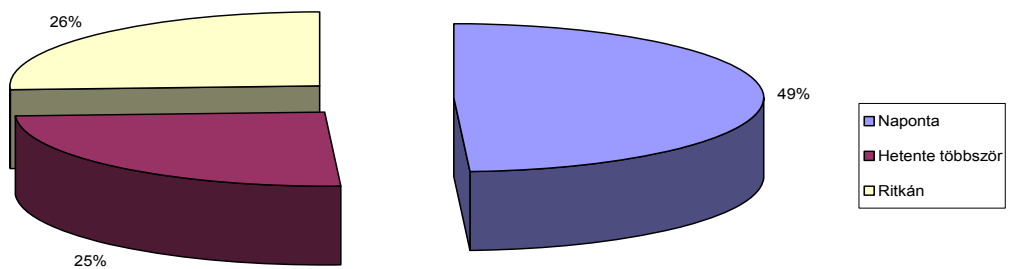
**Étkezési gyakoriság I.
Reggeli**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

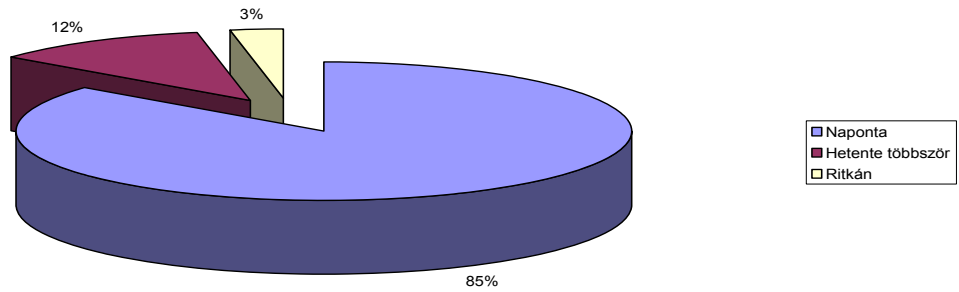
**Étkezési gyakoriság II.
Tízórai**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

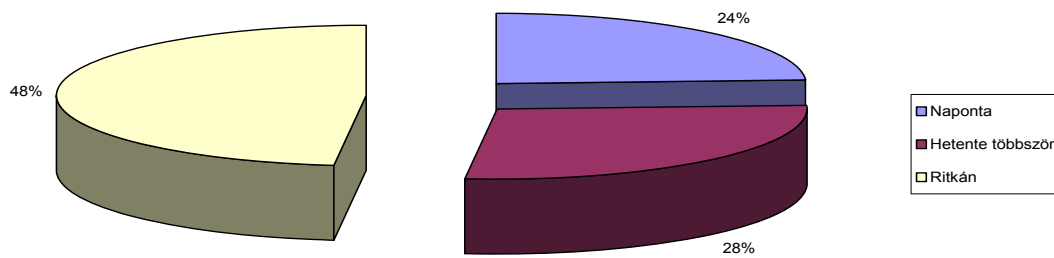
**Étkezési gyakoriság III.
Ebéd**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

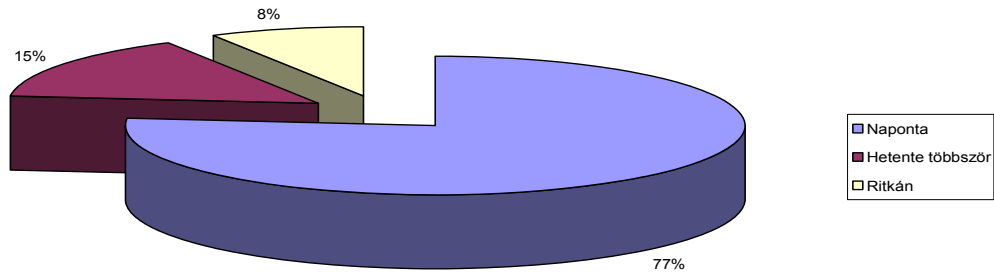
**Étkezési gyakoriság IV.
Uzsonna**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

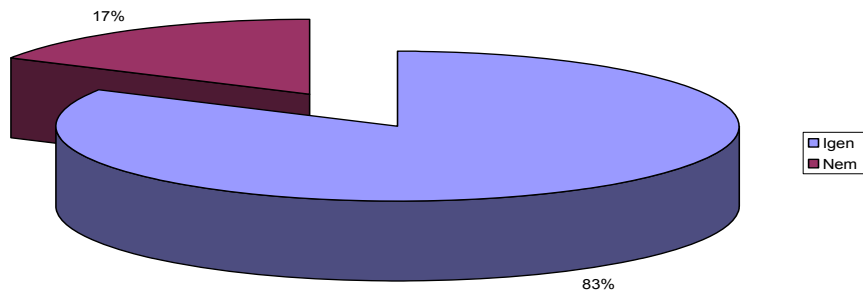
**Étkezési gyakoriság V.
Vacsora**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

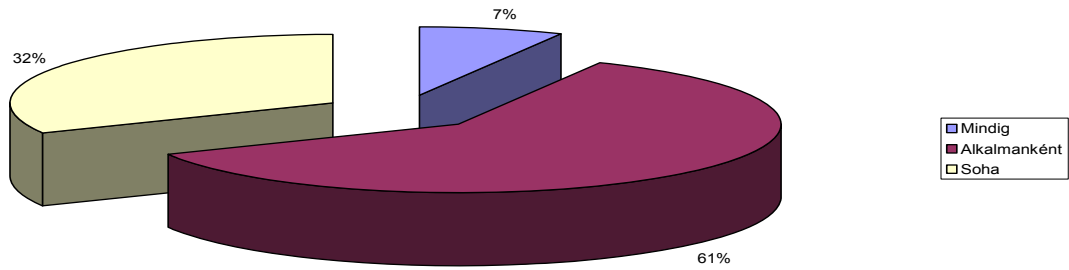
Minden nap eszel főtt ételt?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

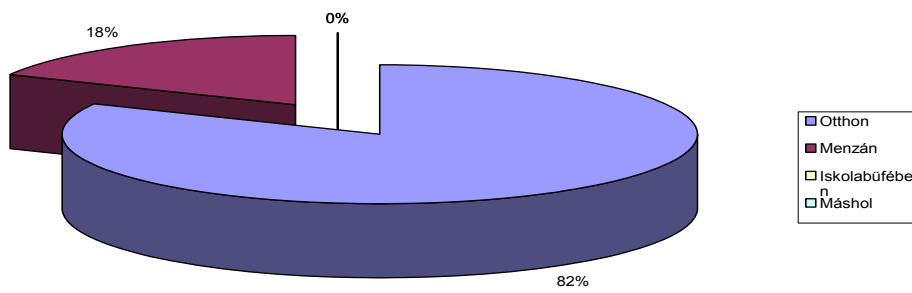
Megsózod-e utólag az ételeket?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

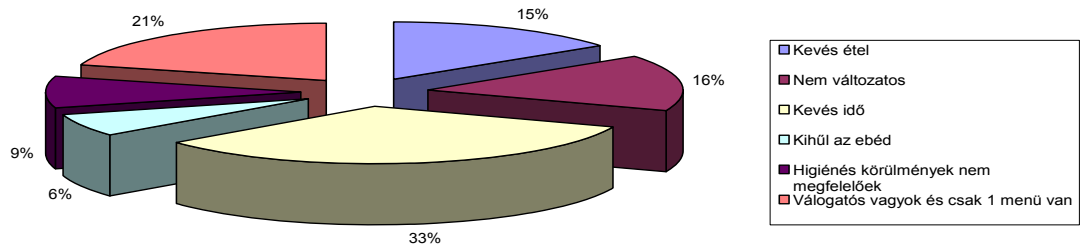
Hol ebédelsz?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

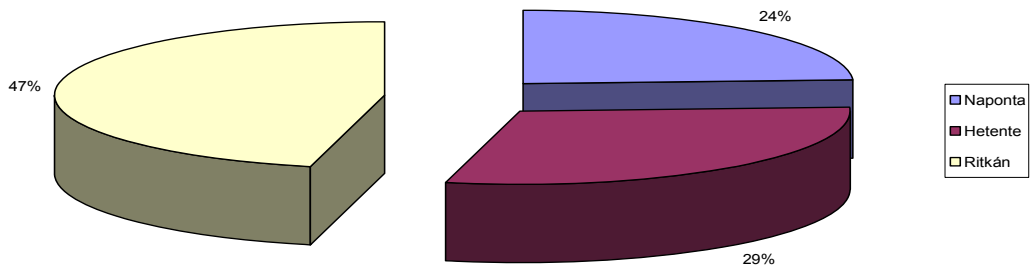
Ha nem a menzán étkezel, azért, mert...

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

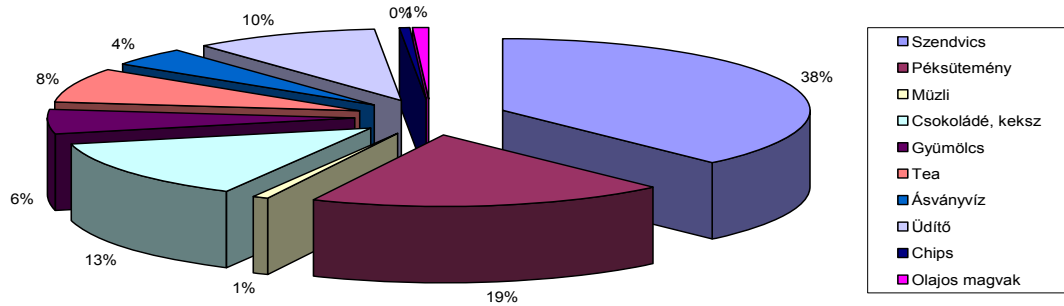
Milyen gyakran vásárolsz az iskolai büfében?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

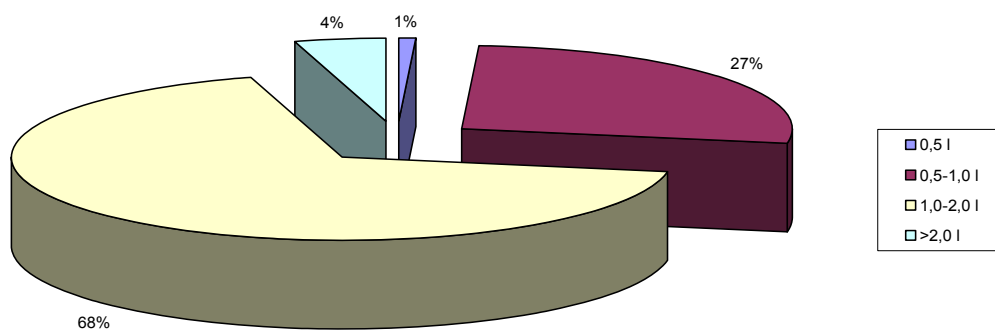
Mit vásárolsz leggyakrabban?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

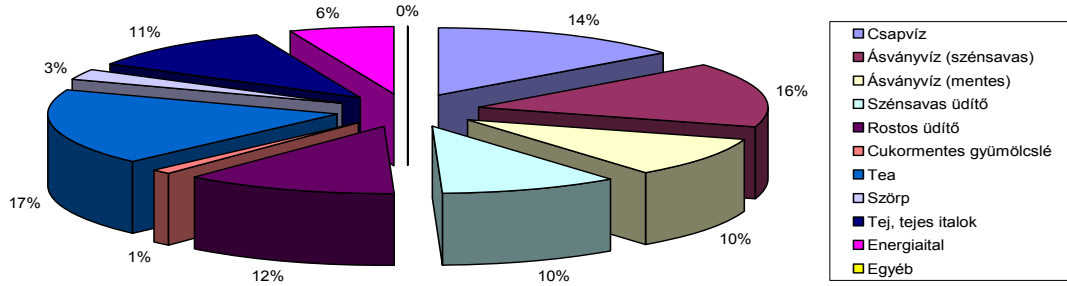
Táplálkozási szokások I.
Mennyi folyadékot fogyasztasz naponta?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

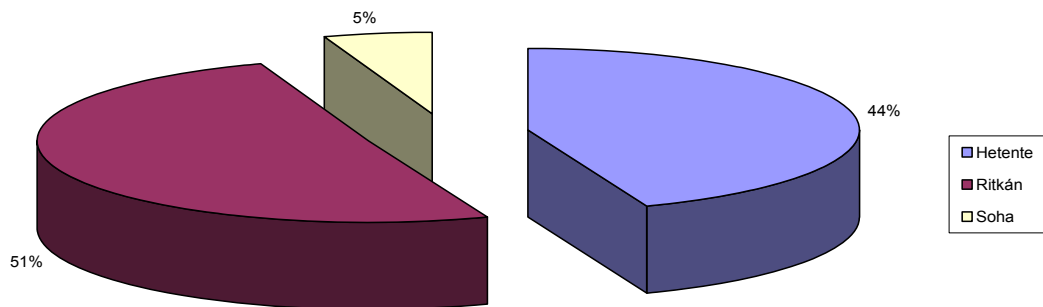
**Táplálkozási szokások II.
Milyen formában iszod meg?**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

**Táplálkozási szokások III.
Milyen gyakran eszel főzeléket?**

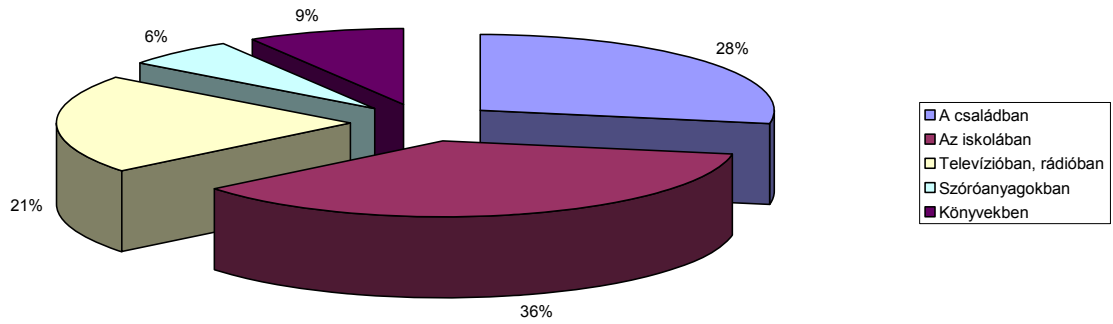

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

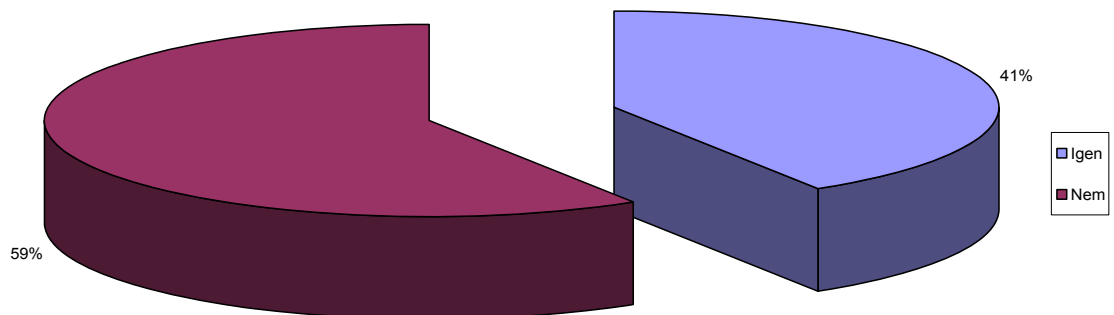
Táplálkozási szokások IV.
Hol hallottál az egészséges táplálkozásról, életmódról?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

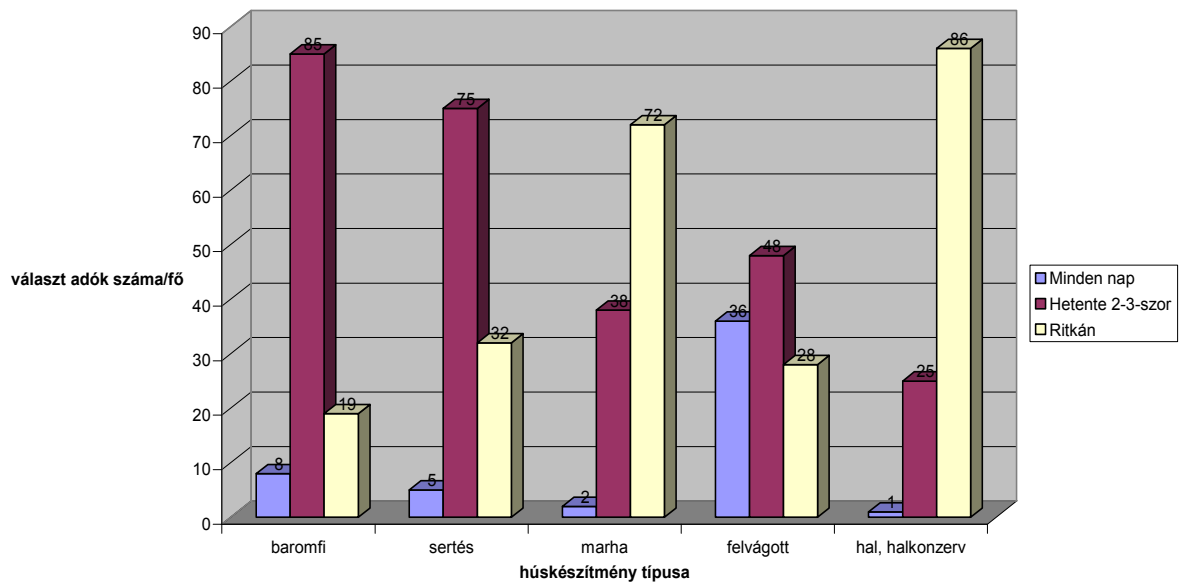
Táplálkozási szokások V.
Folyasztasz valamilyen étrendkiegészítőt? (vitamin, ásványi anyag)

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

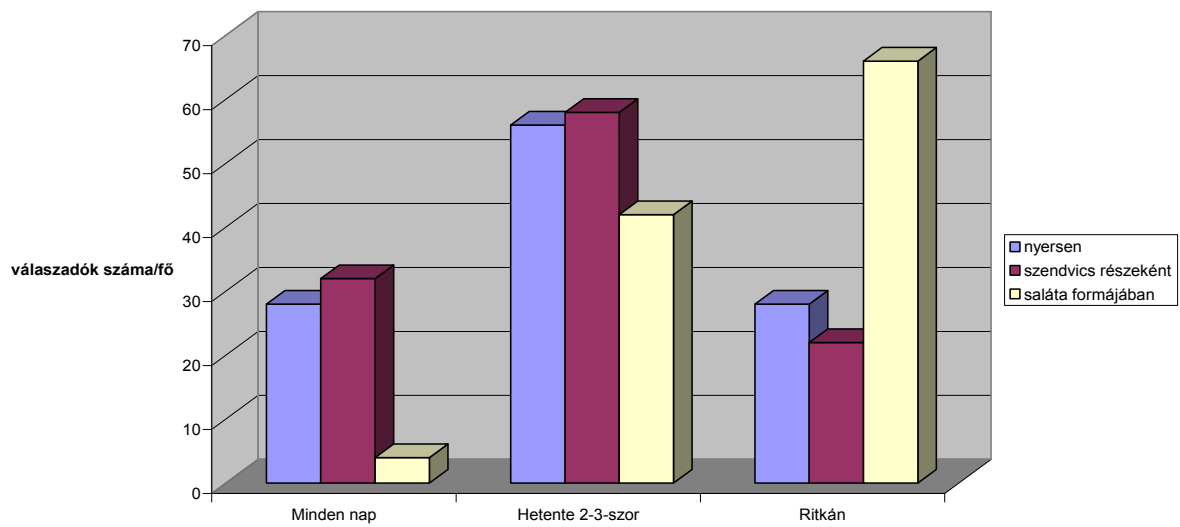
Táplálkozási szokások VI.
Milyen gyakran fogyasztod az alábbi húskészítményeket?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

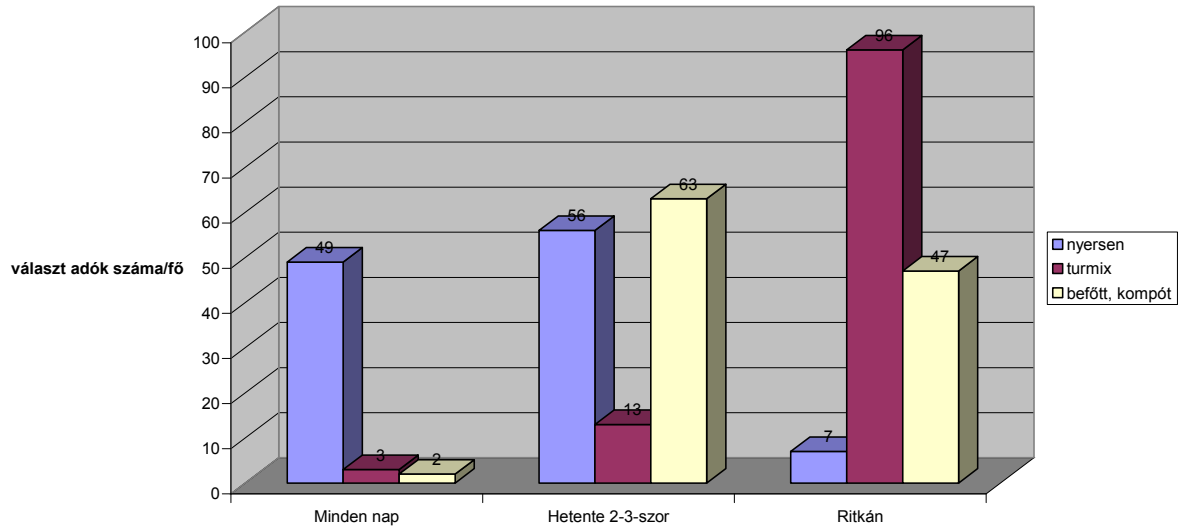
Táplálkozási szokások VII.
Milyen formában fogyasztasz zöldségeket?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

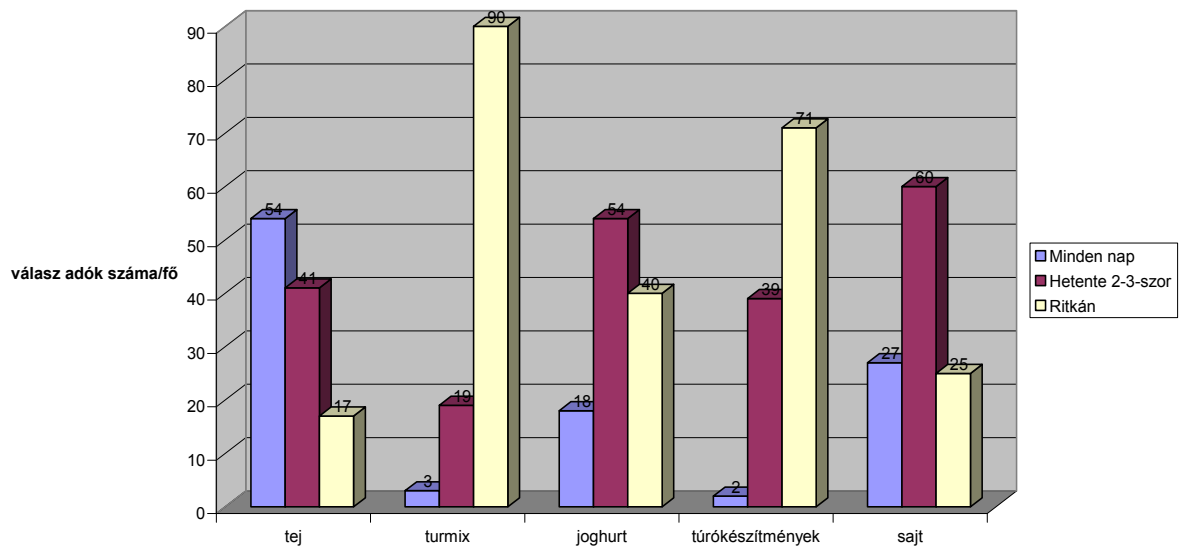
Táplálkozási szokások VIII.
Milyen formában fogyasztasz gyümölcsöt?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

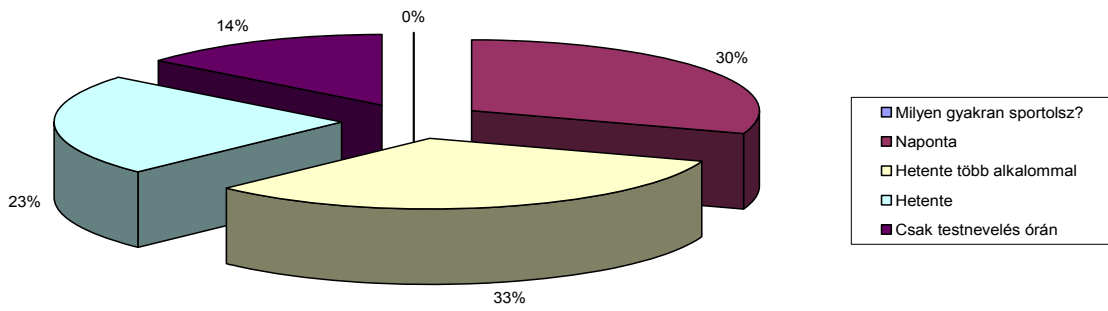
Táplálkozási szokások IX.
Milyen gyakran fogyasztasz tejterméket?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

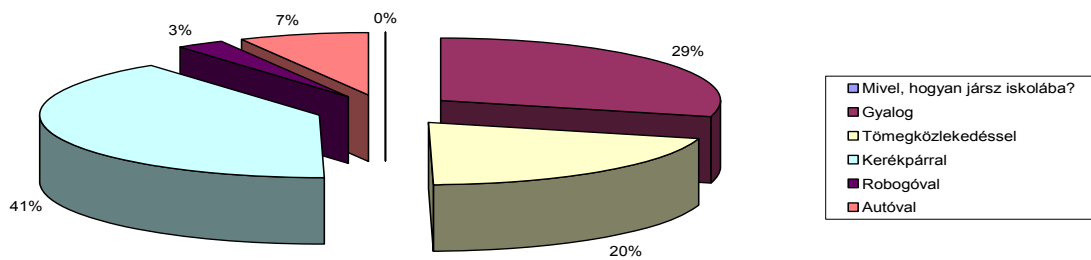
**Életmód I.
Milyen gyakran sportolsz?**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

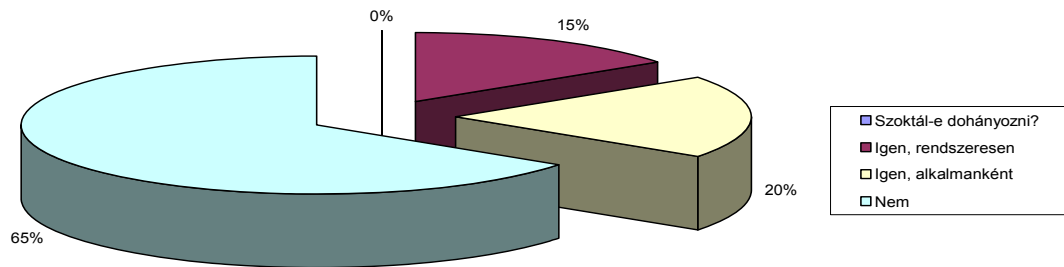
**Életmód II.
Hogyan jársz iskolába?**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

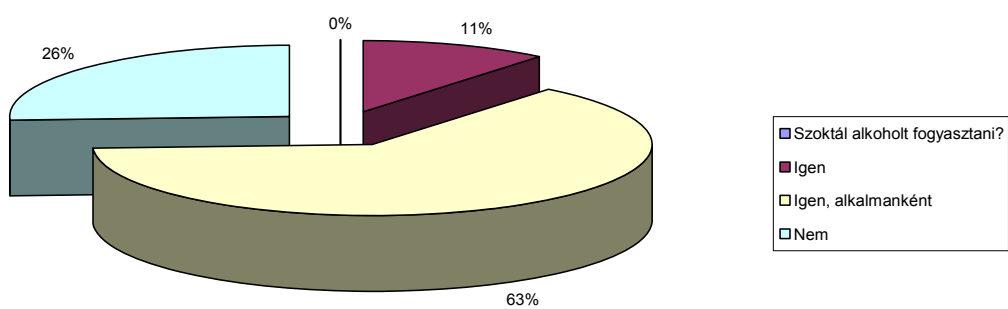
**Életmód III.
Szoktál-e dohányozni?**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

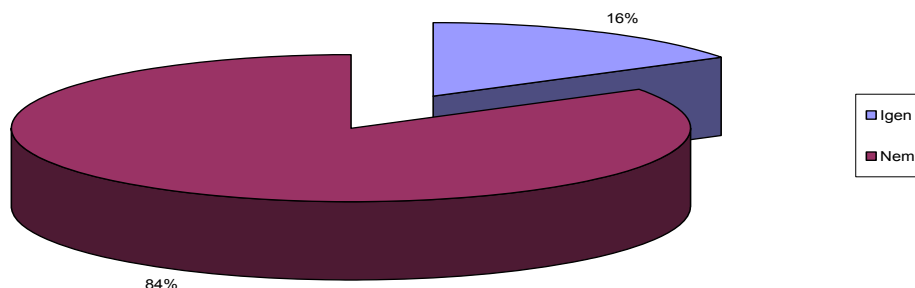
**Életmód IV.
Szoktál-e alkoholt fogyasztani?**

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

Életmód V.
Kipróbáltál már valamilyen kábítószer?

ÁNTSZ Orosházai, Szarvasi Kistérségi Intézete

Adatforrás: Táplálkozás egészségügyi felmérés

A felmérésből kiemeltük, hogy a tanulók hány százaléka étkezik a menzán, amennyiben nem ott étkezik, miért nem?

A válaszadók **82%**-a otthon, **18%**-a a menzán étkezik. A nem menzán étkező tanulók **33%**-a jelölte meg okként, hogy kevés az idő az étkezésre.

Optimális lenne, hogy minél több gyermek venné igénybe a közétkeztetést, ezért fontos visszajelzésnek tartjuk az előbb leírt arányú válaszokat.

Az intézet vezetőjét tájékoztattuk a felmérés eredményéről, s kértük, hogy az órarend elkészítésénél a továbbiakban fordítsanak figyelmet arra, hogy a tanulók számára elegendő idő rendelkezésre álljon az iskolai keretek között történő étkezéshez.

Egészségfejlesztési programok 2010. év

1. Dohányzás megelőzési iskolai program

Az Országos Egészségfejlesztési Intézet (OEFI) az Iskolai Dohányzás Megelőzési program segítségével Szarvas városban az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézetétől kölcsönzött érintőképernyős hordozható számítógép iskolákba történő kiszállításával valósulhatott meg 4 általános iskola 1-2. osztályos (353 fő) tanuló aktív részvételével.

A program célja, a gyermekek és a pedagógusok játékos formában sajátíthassák el a dohányzás megelőzésével kapcsolatos ismereteket. Intézetünk munkatársa a szoftver segítségével bemutatta a számítógép használatát, a játékokat, (kifestő, kirakó, fogócska, párkereső, interaktív mese), majd egy későbbi - megbeszél - időpontban interaktív beszélgetést folytatott a tanulókkal.

2. Elsősegélynyújtó tanfolyam

A Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete Szarvas Területi Szervezete elsősegélynyújtó tanfolyamot, versenyt szervezett az általános és középiskolások részére a Szarvas Város Közoktatási és Közgyűjteményi Intézménye Vajda Péter Gimnáziuma, Szakközépiskolájában, melyben intézetünk közreműködőként vett részt. A tanfolyamon

20 fő vett jelentkezett. A tanulók elsajátíthatták a vöröskeresztes és az elsősegélynyújtás elméleti ismereteit, valamint az elsősegélynyújtás gyakorlati alkalmazását különböző szituációs feladatokban.

A területi versenyen a három induló csapatból 2 csapat tovább jutott - általános és a középiskolások kategóriájában - a megyei elsősegélynyújtó versenyre, majd a XXXIX országos elsősegélynyújtó versenyen képviselte városunkat az általános iskolás csapat.

3. „Európai Mobilitási Hét”

„Európai Mobilitási Hét és Európai autómentes Nap” városi programján intézetünk közreműködőként vett részt. Az óvodásoknak és alsó tagozatos gyermeknek játékos formában (színezés, kirakózás) hívtuk fel a figyelmét a dohányzás káros hatására veszélyeire. Az attitűd formálását eredményező programnak 70 aktív látogatója volt.

A felnőtt látogatók (265 fő) egészségfelmérésen vehettek részt - vérnyomás mérés, szénmonoxid mérés, vércukorszint mérés, testtömeg-index (BMI) mérés, - valamint alkoholos állapotot imitáló szemüveget próbálhattak ki.

Az önkormányzat céljai:

- A szociális hátrányból adódó egyenlőtlenségek csökkentése a gyermek- és ifjúsági korosztályban.
- Kiemelt figyelem a szociálisan vagy egészségileg hátrányt szenvedő csoportok egészségvédelmére.
- Családok segítése nevelő-védő funkciójuk eredményesebb betöltéséhez.
- Az oktatási intézmények egészségmegőrzést, prevenciót szolgáló tárgyi, személyi, pénzügyi feltételeinek fejlesztése.
- A szabadidő-szervezésben az egészséget támogató programok ösztönzése, a szabadidő színtereinek biztosítása, ellenőrzése az ifjúság testi-lelki egészségvédelme szempontjából, valamint az oktatási intézmények érdekeltségének megteremtése a szabadidő-szervezés egészséges modelljének közvetítésében.
- Mentálhigiénés szemlélet és készség alakítása, kiemelt figyelem a szenvedélybetegségek megelőzésére mind korábbi életkorban.
- A gyermek- és ifjúsági korosztály bevonása, motiválása a korosztály egészségét szolgáló célkitűzések megvalósításába.
- A kommunikáció fejlesztése az oktatási valamint az egészségügyi és szociális intézmények között, a korosztály testi, lelki egészségének védelme érdekében.
- A média megnyerése az egészséget támogató alternatívák terjesztésére a gyermek- és ifjúsági korosztály körében.
- Drog, alkohol, cigaretta, kávé, energiatital fogyasztásának visszaszorítása.
- Hosszú távra szóló program összeállítása a helyes táplálkozás terjesztése és gyakorlatba való átültetése érdekében

A célokból adódó feladatok:

- Egészségfejlesztés oktatása, nevelése.
- Testmozgás népszerűsítése, egészségfejlesztő testmozgás mindennappossá tétele.

- Az iskola lelkiegészség-védő,- fejlesztő szerepének erősítése.
- Védőnői munka szakmai és intézményi feltételeinek javítása (váróhelyiség bővítése, a zsúfoltság megszüntetése, szellőztetés biztosítása; helyiség biztosítása szabadidős foglalkozások, kiscsoportos tréningek, ismeretterjesztő előadások szervezésére).
- Szorosabb együttműködés szervezésének segítése a rendőrség, a gyámügy, a gyermekjóléti szolgálat és a védőnői szolgálat között a deviáns viselkedés megelőzése céljából.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása: mindennapos mozgási lehetőség, egészséges iskolai étkeztetés, vonzó – szeszesital-, drog- és dohányzásmentes – szabadidőprogramok.
- Baleset-megelőzési, helyes közlekedési felvilágosítás.
- Gyermekétkeztetésben résztvevők számának növelése.
- Lakossági oktatás (egészséges betegség-megelőző táplálkozás) óvodás kortól (családi programok, nők és családanyák tájékoztatása, képzése).
- Iskolai drog-, alkohol- és dohányzásmegelőző programok szervezésének segítése.
- Fiatalok, fiatal felnőttek testmozgási lehetőségeinek biztosítása, népszerűsítése.
- Óvodai, iskolai egészségtervek készítésének ösztönzése, a gyermek- és ifjúsági korosztály, valamint a velük foglalkozók egészségének fejlesztése és az ehhez szükséges feltételek alakítása érdekében.
- Az egészségtervek elkészítését pályázat kiírásával segítse elő, a végrehajtást pedig évente elkülönített alap létrehozásával támogassa.
- Olyan közösségek, klubok létrehozásának segítése, amelyek az egészséges életmódra, a környezet védelme iránti felelősségre nevelik a fiatalokat.
- A szabadidősport anyagi és tárgyi feltételeinek fejlesztése.
- Ifjúsággal való kommunikálás lehetőségének kialakítása.
- Felvilágosító kiadványok terjesztése a gyermekek és fiatalok körében.
- Kereskedelmi és vendéglátó egységekben szigorítani a 18 éven aluliak dohányáruval és alkohollal való kiszolgálásának ellenőrzését.
- Iskolai büfék kínálatának ellenőrzése, megfelelő, egészséges, tápláló élelmiszerek árusítása.
- „Iskolatej Program” további működtetése a gyermekeknek, fiataloknak, kellő napi Ca bevitel segítésére.
- Kullancs elleni védőoltások 50%-os önkormányzati támogatása.
- A rendszeres iskolai szűrővizsgálatból kikerülő fiataloknak folyamatos tájékoztatás, felvilágosítás a szűrések szükségességéről, helyéről, időpontjáról.
- Hatékony ellenőrzés a vendéglátó egységekben.
- Kisgyermekes anyáknak programszervezés.
- Légy Napra Kész program támogatása
- Városi Egészségterv készítése

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Szarvas Város Önkormányzata
- Egészségügyi intézmények
- Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve
- Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézete
- Civil szervezetek
- Szarvasi Gyermekélelmezési Szolgáltató Kft.

b) Szociálpolitika

Szarvas Város Önkormányzata törvényi kötelezettségének eleget téve megalkotta 6/2009.(II.20.) számú helyi rendeletét a szociális igazgatásról, valamint a szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátásokról.

E rendelet szerint Szarvas Város Önkormányzata által nyújtott rászorultságtól függő támogatások az alábbiak:

- Pénzbeli ellátások:
  - a) rendszeres szociális segély
  - b) időskorúak járadéka
  - c) ápolási díj
  - d) átmeneti segély
  - e) temetési segély
  - f) tankönyvvásárlási támogatás
  - g) óvodáztatási támogatás

- Pénzbeli vagy természetbeni ellátások:
  - a) lakásfenntartási támogatás – fűtési támogatás
  - b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
  - c) rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

- Természetbeni ellátások:
  - a) térítésmentes helyi és helyközi autóbusrészesítés biztosítása
  - b) köztemetés
  - c) közgyógyellátás
  - d) egészségügyi szolgáltatásra jogosító igazolvány
  - e) adósságkezelési szolgáltatáshoz kapcsolódó lakásfenntartási támogatás
  - f) védőoltás támogatás
  - g) iskolatej biztosítása

A felsoroltak közül közvetlenül érinti a gyermekeket és a fiatalokat:

- **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény /állami finanszírozás/**
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló mód. 1997. évi XXXI. tv. alapján a szociálisan rászoruló gyermek jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, mely támogatást nyújt:
  - Gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére,
  - Tankönyvtámogatásra,
  - Évi két alkalommal (2011-től augusztus, november) pénzbeli támogatásra (5.800 Ft/fő)Pénzbeli támogatásban részesültek száma és összege 2010. évben:

Júliusban:	815 fő	4.727.000 Ft
Novemberben:	812 fő	4.709.600 Ft

- **rendkívüli gyermekvédelmi támogatás /önként vállalt ellátás, önkormányzati költségvetésből/**
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, akinek gondozó családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását

veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került és ezért rendkívüli anyagi segítségre szorul.

Egy naptári éven belül gyermekenként legfeljebb két alkalommal adható, maximális összege gyermekenként 10.000 Ft.

Odaítélése a Népjólét Bizottság - 2011. novembertől Szociális, Család-és Idősügyi Bizottság - döntési körébe tartozik, kizárólag számlával igazolt költségek megtérítésére biztosítja a bizottság.

2010. évben 432 fő gyermek, összesen 3.499.880 Ft összegben részesült ebben a támogatásban.

- **tankönyvvásárlási támogatás /önként vállalt ellátás, önkormányzati költségvetésből/**
Szarvas Város Önkormányzata a költségvetésben biztosított pénzügyi keret terhére a tanköteles korú szarvasi állandó lakóhelyű tanulók részére tankönyvvásárlási támogatást biztosít.

A tankönyvek megvásárlásához az oktatási intézmény javaslata alapján 4.000 Ft összegű támogatásban részesülhet az a tanuló, akinek családjában az egy főre jutó nettó jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 160%-át.

2010. évben 47 fő részesült ebben a támogatásban, 188.000 Ft összegben.

- **térítésmentes helyi és helyközi autóbuzsbérlet biztosítása /önként vállalt ellátás, önkormányzati költségvetésből/**

Szarvas Város Önkormányzata a költségvetésben biztosított pénzügyi keret terhére Szarvas Város alap- és középfokú oktatási intézményeiben tanuló szarvasi állandó lakóhelyű tanulók részére a helyi és a távolsági (külterületről belterületre) buszközlekedéshez természetbeni juttatásként térítésmentes tanulóbérletet biztosít.

2010. évben 667 szülő vette igénybe a térítésmentes tanulóbérletet, a felhasznált összeg 7.099.560 Ft volt. Valószínű a csökkenő gyereklétszám miatt igényeltek kevesebben.

- **iskolajelző biztosítása**

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2010. január 21-i ülésén döntött arról, hogy a 169/2009. (XII.18.) FVM rendelet alapján lehetővé vált iskolajelző programban 2010. február 1. napjától 2010. december 31. napjáig részt vesz, és a fenntartásában működő iskolák alapfokú nevelés-oktatásban részesülő tanulói részére biztosítja az iskolajelzőt.

- **védőoltás támogatása (fertőző agyhártyagyulladás ellen) /önként vállalt ellátás, önkormányzati költségvetésből/**

Szarvas Város Önkormányzata a költségvetésből biztosított pénzügyi keret terhére a 0-24 hónapos korú gyermekek részére biztosítja. 2010. évben 60 fő gyermek részesült 145.740 Ft összegben.

- **óvodáztatási támogatás /2009. jan. 1-től állami finanszírozás/**

Azon 3-4 éves, óvodába rendszeresen járó gyermekek kapják évente két alkalommal, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, és a szülők nyilatkoznak arról, hogy legfeljebb az iskola 8. osztályát végezték el.

2010. év júniusában 7 fő gyermek részesült 70.000 Ft összegű, novemberben 8 fő gyermek részesült 100.000 Ft összegű támogatásban.

- **védőoltás támogatása** (méhnyak rák elleni) /2009. évtől – önként vállalt ellátás/
7.osztályos tanuló lányok részére

2010. évben 56 fő gyermek részesült ebben a támogatásban 3.523.970 Ft összegben.

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 16. § (1) bekezdésében, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. 26. §-ában kapott felhatalmazás alapján a felsőoktatási hallgatók tanulmányi ösztöndíjáról, csatlakozva a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz, megalkotta az 52/2000. (XII. 14.) sz. helyi rendeletét, melyet már többször módosított. Az önkormányzat e rendelet alapján támogatást nyújt szociálisan hátrányos helyzetben lévő felsőoktatási hallgatók számára, illetve a felsőoktatási tanulmányokat kezdeni kívánó fiatalok számára.

2010. évben 134 fő kapott ilyen jellegű támogatást, összesen 2.310.000 Ft összegben.

c)A Körös-szögi Kistérség Humán Szolgáltató Központ tájékoztatója

a) Egységes Pedagógiai Szakszolgálata

A szakszolgálat és elődei, 39 éve folyamatosan, jelenleg a kistérség kereteiben működő intézménye 2006. évben találta meg rugalmas működési kereteit, ellátva Békésszentandrás, Csabacsúd, Kardos, Kondoros, Örménykút és Szarvas településeken az oktatási-, nevelési munkát segítő feladatköröket. A 2008. év augusztusában történt intézmény-átstruktúrázás során a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal, valamint a Védőnői Szolgálattal került közös irányítás alá, ezzel is elősegítve a problémákkal küzdő családok komplex ellátását a Humán Szolgáltató Központ keretei között.

Magas képzettségű dolgozók teljesítményének maximális kihasználásával elégíthetők ki a kistérség igényei, az intézményi és lakossági szükségletek kiszolgálásával. Az igények folyamatos növekedése az ellátás továbbfejlesztését indokolja.

I.) Szakfeladatok:

Kötelezően ellátott feladatkörök:

Nevelési tanácsadás

A közoktatásról szóló 1993. LXXXIX. törvény 35. § (4) bekezdése alapján: „ A nevelési tanácsadás feladata annak megállapítása, hogy a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készítése, valamint a gyermek fejlesztő foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával. A nevelési tanácsadás az óvoda megkeresésére szakvéleményt készít az iskolakezdéshez, segítséget nyújt a gyermek óvodai neveléséhez, a tanuló iskolai neveléséhez és oktatásához, ha a gyermek, tanuló egyéni adottsága, fejlettsége, képessége, tehetsége, fejlődésének üteme indokolja. A nevelési tanácsadás segítségét kérheti a szülő, továbbá a szülő egyetértésével az óvoda, az iskola és a kollégium. A nevelési tanácsadás e feladatai körében pedagógiai, pszichológiai támogatást, fejlesztést, terápiás gondozást nyújt a gyermeknek, a tanulónak, illetve támogatja a pedagógus nevelő és oktató munkáját, segíti a családdal való kapcsolattartást. A nevelési tanácsadás elláthatja az iskolapszichológiai szolgáltatás feladatait is. Az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás, kollégiumi nevelés és oktatás keretében a fejlesztő foglalkozás, ha a gyermek, tanuló beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzd, a nevelési tanácsadás keretében készített szakvéleményben meghatározottak alapján folyhat. A nevelési tanácsadást ellátó intézmény

ellenőrzi a szakvéleményben foglaltak végrehajtását. A nevelési tanácsadás feladata továbbá, hogy a szakértői és rehabilitációs bizottság által készített és a nevelési tanácsadó részére megküldött szakvélemény alapján segítse azoknak a gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátását, akik a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdenek. Az e körbe tartozó tanulók részére az e törvény 52. §-a (6) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott időkeret terhére kell az iskolai fejlesztő foglalkozást biztosítani. A nevelési-oktatási intézmény vezetője felelős a fejlesztő foglalkozások - e bekezdésben előírt - szakvéleményekben meghatározottak szerinti megszervezéséért.”

Logopédiai ellátás

A logopédiai szolgáltatás feladata a beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi – kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és gyógyítása.

Gyógytestnevelés

A gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja.

Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás

A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek korai fejlesztése és gondozása a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtása.

Továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás

A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás feladata a tanulók adottságainak, tanulási képességeinek, irányultságának szakszerű vizsgálata, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlása.

Vállalt feladatok:

Ifjúsági információ- és tanácsadói szolgáltatás

Az ifjúság korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőséget, továbbá a korosztály élethelyzetével összefüggő életvezetési, mentálhigiénés, pszichológiai, pályaválasztási és pályaorientációs, valamint munkaerő-piaci és jogi tanácsadást biztosít. Célja, hogy az ifjúság az oktatás, az egészséges életmód, a munkavállalás, közösségi szervezetek és a felnőtté válás folyamán felmerülő mind a konstans, mind spontán problémáikra tanácsot, segítséget és megoldást kapjanak.

Az intézményben biztosított az információ-szolgáltatás és tanácsadás szakmai önállósága, mind személyi-, mind technikai feltételeiben; a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény figyelembevételével.

A szolgáltatás, iroda formájában az Európa Tanács Miniszteri Tanácsa által elfogadott, az európai fiataloknak nyújtandó ifjúsági célú információs és tanácsadó szolgáltatásokról szóló (90) 7. ajánlásában, illetve az Európai Ifjúsági Információs Chartában foglalt irányelvek szerint működik.

Kistérségi fejlesztőpedagógusok munkaközössége

A fejlesztő pedagógusok munkaközössége szervezi és működteti a térség fejlesztő pedagógusainak, továbbá a gyermekek fejlesztésével foglalkozó más szakemberek: pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, gyógytestnevelők szakmai közösségét.

Az intézményben 4 éve vállalt feladatként működik Kistérségi Fejlesztőpedagógusok Szakmai Munkaközössége. Mintegy tudásbázisként funkcionálva, a térségi települések fejlesztő- és gyógypedagógusainak munkáját integrálva: a havonkénti konzultációk megszervezésével, a térség településeire kihelyezett bemutató órák lebonyolításával, és minden évben a Kistérségi Pedagógiai Nap megtartásával bemutatva és segítve a kollégák munkáját.

II.) Tárgyi körülmények:

A székhely települési intézményből indul ki az ellátás megszervezése: Szarvas Kossuth L. u. 56-58. Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat telephelye 2009. szeptember 1-től Szarvas, Bethlen G. u. 11/2.

- A szakszolgálat a 2007. év elejétől öt feladatkörben nyújt szolgáltatást a térségi települések lakosai számára:

1. Nevelési tanácsadás: - pszichoterápiás és rehabilitációs célú gyógypedagógiai foglalkozások az ellátási székhelyen, valamint szűrővizsgálatok a települések közoktatási intézményeiben történnek.

2. Gyógytestnevelés: - az órákat a közoktatási intézményekben a településeken tartjuk meg: a saját intézményünk területén lévő tornaszobában, Szarvas Város Közoktatási Intézménye tornatermében, valamint a Vajda Péter Művelődési Ház próba szobáiban ;

- Kondoros, Békésszentandrás és Csabacsúd településeken az általános iskolák tornatermeiben végzik a gyógytestnevelők a feladataikat;

- a gyermekek 17 személyes kisbusz segítségével jutnak be az uszodába a speciális úszásfoglalkozásokra, hetenkénti gyakorisággal.

3. Logopédiai ellátás: - minden települési önkormányzat közoktatási intézményében történik, a kialakított fejlesztőszobákban.

4. Korai fejlesztés, gondozás és gyógypedagógiai tanácsadás:

- a feladatkör 2006. augusztus 1-én történt intézményfenntartó változtatással került intézményi hatáskörbe az ellátásszervezésre a központi épület tornaszobájában, illetve a települések fejlesztő termeiben kerül sor.

5. Továbbtanulási -, pályaválasztási tanácsadás:

- az intézményi profilba illeszkedő feladatként, szakember-ellátottsággal, eszközkészlettel rendelkezve látjuk el a feladatot a székhely településen és a térség településein kihelyezve is.

III.) Személyi feltételek:

2009. évben a szakfeladatokat 1 fő foglalkoztatott pedagógus, 3 fő gyógypedagógus, 3 fő gyógytestnevelő, 1 fő klinikai szakpszichológus és 1 fő iskolapszichológus, valamint 1 fő logopédus és 1 fő vállalkozó logopédus látta el. Pedagógus-asszisztensek segítették a munkát.

IV.) Pályázati munkák:

A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása, mint az intézmény fenntartója pályázatok benyújtásával segítette a működést:

2008

-Mobilitás pályázati forrás segítségével valósult meg a kistérségi Ifjúsági Információs- és Tanácsadó Iroda kialakítása.

-HEFOP 2.6.1 pályázat keretében a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált oktatását segítő feladatkört végeztek a szakemberek.

- 15/2007. sz. OKM rendeletben szabályozott pedagógiai szakszolgálatok számára kiírt utazó-pedagógiai szolgáltatás megszervezése, valamint rendszerszintű minőség-fejlesztése témájú pályázaton elnyert vissza nem térítendő támogatást segítségével a településeken történő szolgáltatás-szervezés vált lehetővé.

2009

-TÁMOP 5.2.5 „A Körös-szögi Kistérség Humán Szolgáltató Központ Információs Szolgálat és Közösségi Tér programjainak fejlesztése”

-TÁMOP 5.3.1 A társadalmi és munkaerőpiaci integráció elősegítése, „Az első lépés” megteremtése a Körös-szögi Kistérségben

-TÁMOP 5.2.2 Biztos kezdet program modellértékű fejlesztése „Gyermekház a Körös-szögi Kistérségben”

-15/2009 sz. OKM rendelet „A pedagógiai szakszolgálatok szervezésének támogatása és „Iskolapszichológusi hálózat támogatása”

-28/2009 sz. OKM rendelet „A szakmai és informatikai fejlesztési feladatok támogatása”

V.) Ellátotti arányok:

- 2009. évben az ellátotti létszám: 872 fő, a 0-18 éves korosztályban. A legnagyobb létszámban - 366 fő - a **gyógytestnevelési szakfeladaton** az iskolaorvosok által kiszűrt gyermekek kerültek ellátásra.

- A **nevelési tanácsadás** feladatkörében a legfontosabb (törvény által előírt) feladatkörünket, az iskolaérettségi-vizsgálatok lebonyolítása jelentette, hasonló számban - 44 fő - az előző évekhez. E cél biztosítását a nagycsoportos óvodások helyben történő előzetes szűrővizsgálata segítette elő, amelyeket Békésszentandrás, Csabacsúd - Örménykút, Kondoros - Kardos, Szarvas intézményeiben, valamint a pedagógusok jelzései alapján a telephelyünkön végeztünk el. A szakmai elvárásokhoz igazodóan a terápiás szemlélet (pszichoterápiás foglalkozások és rehabilitációs gyógypedagógiai és fejlesztő foglalkozások 73%-s aránya) jellemzi továbbra is az intézmény szakmai munkáját, tehát nem a mennyiségi mutatók növelése, hanem a minőségi követelmények teljesítése az elsődleges célunk. Ellátotti létszám a szakfeladaton 193 fő.

-A **logopédiai ellátás** éves létszámadata: 111 fő. Az ellátást a térségi településeken 2008-tól már főállású logopédus munkája garantálta.

- A **gyógypedagógiai tanácsadás-, korai fejlesztés és gondozás** feladatkörének szakszerű ellátása segíti a 0-6 éves korú gyermekek és szüleik preventív célú segítségét a fejlesztési feladatok terén. **2009-ben** az ellátotti létszám 15 gyermek volt.

- A szükségletek igazolták a szolgáltatási körök bővítését, ami 2007-es évben a **továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás** feladatkörével egészült ki. **2009-ben** ezen szakfeladaton ellátott tanulók létszáma **187 fő** volt.

Összességében **872 fő 0-18 éves korú** igénybevevő, kistérségi normatívára jogosító gyermek jelent meg rendszeresen a **2009. év** folyamán.

- A települési önkormányzatok segítségével ellátási pontok jöttek létre 2008-ban a szolgáltatást igénybevevőkhöz közel, a térség településein – Békésszentandrás, Csabacsúd és Kondoros közoktatási intézményeiben; ahol a szolgáltatás eszközei, terápiás formái, szakemberei minden rászoruló számára könnyen elérhetők az egyenlő esélyű hozzáférés elvei mentén.

b) Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

A Családsegítő Szolgálat a megelőző tevékenységek körében figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentális helyzetét, feltárja az egyén és család életében jelentkező krízisek okait és jelzi azokat az illetékes hatóság felé. Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelzőrendszert működtet. Tájékoztatást ad a szociális, a családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról, ellátások, az ellátásokhoz való hozzájutás módjáról. Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt. Családgondozással elősegíti a családban jelentkező krízis, illetve konfliktus megoldását. A családsegítő szolgálat tevékenységét egyénre, családra vonatkozóan elkészített terv alapján, személyes kapcsolat keretében végzi, szolgáltatásai térítésmentesek.

A családok széthullása mindennapos problémává vált, a válások és az egyszülős családok száma megnövekedett. A családsegítő szolgálatot sokan keresik fel lakásügyben, egyéni problémákkal és ügyintézással, adatlapok kitöltésével. Többen természetbeni segítyt kérnek: ruha-, bútor adományokat. Kapcsolatba kerültünk az élelmiszerbankkal, amelynek köszönhetően élelmiszer adományt is tudtunk kiosztani.

Az aktívkorú rendszeres szociális segélyben résztvevőkkel való foglalkozás igen sokrétű feladatot jelent a családsegítő szolgálat számára, mivel minden kliensre egyéni beilleszkedési tervet készít, így próbál egyénre szabott szolgálatsokkal reagálni a felmerülő problémákra. A rendszeres szociális segélyezettekkel való munka során adatbázis vezetés, első interjú-készítés, kapcsolattartás, 3 napos álláskereső tréning, egyéni esetkezelés módszereit használják. A 2007. évben körülbelül 170-180 fő, 2008. évben 240 fő, 2009. évben 28 fő rendszeres szociális segélyezett személlyel foglalkoztak. A 2009. évi drasztikus csökkenésnek a szociális törvény változására vezethető vissza. A Rendelkezésre Állási Támogatás fogalmának bevezetésével az 55. életévüket nem betöltött ügyfelek átkerültek a Munkaügyi Központ gondozásába, az 55. életévüket betöltött ügyfelek maradtak Rendszeres Szociális Segélyen a Humán Szolgáltató Központtal együttműködve.

2003. óta foglalkozik a családsegítő szolgálat adósságkezelési tanácsadással. E tárgykörben tájékoztatjuk az ügyfeleket, hogy kinek és miben tudunk segíteni. Ha valaki érdeklődik adósságkezelési tanácsadásunk iránt tudnia kell: - a szolgálat nem BANK, kölcsönt nem nyújthat. - Az adósságkezelés csak akkor lehet eredményes, ha a család valamennyi tagja fontosnak tartja az adósság kiegyenlítését, a lakhatás megőrzését. - A tanácsadó kollégák csak

a családdal együtt képesek problémáik kezelésére. - Csak együttműködéssel tudnak helyzetükön javítani.

Egyre több családnál fordul elő a szolgáltatók felé keletkezett hátralék felhalmozása 2007-ben 76 család, 2008 évben 120 család, 2009-ben 222 család kért segítséget.

Gyermekjóléti Szolgálat

A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálat ellátja Szarvas, Csabacsüd, Kardos, Örménykút, Kondoros és Békésszentandrás települések gyermekjóléti szolgáltatását.

A meghatározott településeken az ellátottak köre:

0-18 éves korosztály és családtagjaik;
utógondozás esetén 18-24 éves korosztály.

A gyermekjóléti szolgáltatás igénybe vehető:

önként mindazok körében, akik a gyermekjóléti szolgálathoz fordulnak segítségért, annak érdekében, hogy a kialakult probléma megszűnjön;
más intézmények jelzését követően;
hatóság által kötelezett formában.

A gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermek testi-lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése;
közreműködik a gyermek tankötelezettsége teljesítésének biztosításában;
a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése;
a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása,
a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben;
a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és azok megoldására javaslat készítése;
együttműködik és szervezi az együttműködést, tevékenységük összehangolását az alábbi szervezeteknek, személyeknek:
a) egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat,
c) a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a pedagógiai szakszolgálat,
d) a rendőrség,
e) az ügyészség,
f) a bíróság,
g) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
h) a társadalmi szervezetek,
i) egyházak,

j) alapítványok.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében: család gondozás, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása, a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében- mediáció, az egészségügyi és a szociális ellátás, valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése, javaslat készítése a gyermek családjából történő kiemelésre, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében:

a család gondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

az utógondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

Tevékenységi körében:

folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetének veszélyeztetettségét;

meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést;

elkészíti a védelembe vett gyermek, gondozási-, vagy nevelési tervét;

szervezi a helyettes szülő hálózatot;

segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatainak ellátását; jelzőrendszeri hálózat működtetését;

felkérésre környezettanulmányt készít;

kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését;

a területi gyermekvédelmi szakszolgálat felkérésének megfelelően vizsgálja és feltárja az örökbe fogadni szándékozók körülményeit;

figyelemmel kíséri a pályázatok lehetőségét, generálja és elkészíti azokat;

kapcsolatügyeleti szolgálatot biztosít;

szabadidős, prevenciós programokat szervez - Kör - körös klub;

adományokat közvetít.

Védőnői Szolgálat - Iskola-egészségügyi ellátás

A Védőnői Szolgálat a Körös-szögi Kistérség Humán Szolgáltató Központ struktúráján belül működik. Szarvas városában 5 védőnői körzet van kistérségi ellátásban, valamint 3 iskolavédőnő dolgozik a közoktatási intézményekkel rendszeres kapcsolatban. Munkájuk során 4 házi gyermekorvossal és 2 nőgyógyással működnek szorosan együtt.

A munka elsősorban prevenciós tevékenység. Ez a feladat sokrétű: az egészség megerősítése megőrzése, egészségkultúra növelése, egészségnevelési programok támogatása, szervezése.

Önálló megelőző tevékenységet folytatnak a szakmai protokoll szerint, részben irányítva, együttműködve a gyermekorvosokkal, nőgyógyászokkal, iskolaorvossal.

A védőnői szolgálat szakmai felügyeletét a területileg illetékes ÁNTSZ kistérségi vezető védőnője látja el.

Megelőző gondozás történik:
családlátogatáskor,
önálló tanácsadás keretén belül,
orvosokkal tartott tanácsadások,
egészségnevelő előadások,
fogadóórák,
szűrővizsgálatok,
osztályfőnöki órák keretében.

Heti 3 alkalommal csecsemő- és kisgyermek tanácsadás, heti 2 alkalommal várandósgondozás, heti 4 alkalommal iskolai szűrővizsgálat történik.

Városunkban a születésszám csökkenése mellett növekszik a veszélyeztetettek, fokozott gondozásra szorulóak száma. Egyre több a szociálisan, környezeti ok miatt veszélyeztetett család, gondozott. Várandósainkra és a 0-6 éves gyermekekre a körzeti védőnő figyel, majd 6-18 éves korig az iskolavédőnő.

Szolgálatuk Szarvas Vasút u. 46-48. alatt működik. Ez a hely megfelel a szakmai minimum-feltételeknek, a gondozottak és a dolgozók is elégedettek.

További feladatok:

A gondozói tevékenység színvonalának további növelése, mind a körzeti, mind az iskola-egészségügyi munkában.

Pályázati lehetőségek keresése, mellyel a gondozói munka hatékonysága növelhető.

Vállalt feladatok:

Több mozgásra serkenteni a gyerekeket.

Az egészségesebb táplálkozás népszerűsítése.

Káros szenvedélyek megelőzése.

d) A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Intézménye gyermekeket (0-4 év) érintő szakfeladat bemutatása:

Bölcsőde

A családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátást, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézményegység. Ha a gyermek 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Bölcsődébe a kistérség valamennyi településéről felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni gondozását. Szabad kapacitás esetén a kistérségen kívülről is fogadnak gyermekeket.

Az engedélyezett férőhelyek száma 2011. évtől 83 fő

Gyermekek kor szerinti összetétele 2010. évben:

	1-10.	11-19	19-36.	36 hó	össz.
Január:	-	-	72	9	8
Február:	-	2	78	11	91

Március:	-	4	72	17	93
Április:	-	8	70	21	99
Május:	-	4	69	26	99
Június:	1	4	64	30	99
Július:	-	5	59	34	98
Augusztus:	-	13	58	35	106
Szeptember:	-	17	69	1	87
Október:	-	16	72	2	90
November:	-	15	74	2	91
December:	-	14	74	3	91

A bölcsőde együttműködik és folyamatosan kapcsolatot tart a társszakmák (gyermekjólét, gyermekvédelem, védőnői szolgálat, pedagógiai szakszolgálat, családgondozói szolgálat stb.) képviselőivel.

Szülői munkaközösség működik, mely hatékonyan segíti és patronálja a bölcsődei programok megvalósulását. A munkaközösség rendszeresen tart megbeszélést a bölcsőde vezetésével, valamint a gondozónókkal a hatékony együttműködés fenntartására.

I. Alapfeladat:

- A bölcsődés korú, beiratott gyermekek napközbeni magas színvonalú ellátása, egészséges testi, emocionális, szocializációs fejlődést segítő gondozás-nevelés. Megismerési folyamatok szakmai szintű irányított fejlesztése.
- Sérült, speciális nevelési igényű kisgyermekek kiszűrése, fejlesztő szakember általi fejlesztésének segítése.

II. Kiegészítő feladat:

- A Baba-mama klub működtetése:
Barátságos környezetben, életkoruknak megfelelő, korszerű játékokkal játszhatnak a gyermekek kortárs csoportban, szüleikkel együtt. A kisgyermek biztonságérzetét, csoportbeli alkalmazkodását segíti a szülő jelenléte. A szülők kötetlen formában beszélgethetnek a gyermeknevelésről, más az őket érdeklő egyéb témáról csoporton belül vagy külső szakember bevonásával. A klubban való részvétel elősegíti a gyermek későbbi bölcsődei beszoktatási folyamatát.
- Sószoba:
Somadrin klímaoldattal működő helyiséget a gyermekek saját gondozónőjükkel, délelőttönként veszik igénybe. A só párlat belélegzése nem csak az ellenálló képesség javulását szolgálja, hanem elősegíti a légzőszervi (asztmatikus) betegségek megelőzését, illetve a tünetek enyhítését is. Rövidülhet a gyógyulási folyamat, ezáltal jelentősen csökkentheti a szülő munkából való távolmaradását.
Bölcsődén kívüli igény esetében, a délutáni órákban, előzetes, telefonon történő egyeztetés után, (felnőttek, nagyobb gyermekek) is igénybe vehetik a szolgáltatást.
- Gyermekfelügyelet biztosítása:
A szülő igénye szerint esetenként, meghatározott időszakra vállalják kisgyermekek ellátását bölcsődei csoportokban, így képet kaphat a gyermek és a szülő is a bölcsődei csoport, a bölcsődés gyermekek tevékenységéről. A szolgáltatás segíti a szülők alkalmi munkavállalását, ügyeik intézésekor a gyermek szakszerű felügyeletét.

Időszakos gyermekfelügyelet: A bölcsődébe nem beíratott gyermekek esetében a bölcsőde nyitvatartási idejében történt felügyeletet jelenti.

Időntúli gyermekfelügyelet: A beíratott gyermekek esetében a bölcsőde nyitvatartási idején túl vállalunk felügyeletet.

A kiegészítő szolgáltatások ingyen vehetők igénybe, előzetes egyeztetés alapján.

További szakfeladatok melyeket igénybe vehet a kistérségi ifjúsági korosztály is (0-30 év):

- Szociális étkezés
Szociális alapellátási forma, melynek keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodunk, akik azt önmaguk és eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani különösen: koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, illetve anyagi helyzetük miatt.
- Házi segítségnyújtás
Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében a szolgáltatást: alapvető gondozási, ápolási feladatok, lakókörnyezet higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést, veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzése.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
Egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.
- Támogató szolgálat
Célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása.
- Tanyagondnoki szolgálat
Célja a község és a város külterületén illetve a tanyavilágban élő lakosok részére az intézményhiányból eredő hátrányok enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz és egyes alapellátásokhoz való hozzájutás biztosítása.
- Idősek Klubja
A szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes egyének gondozására szolgál. Az idősek klubjába felvehető az a 18. életévét betöltött személy, aki egészségi állapotára figyelemmel támogatásra szorul.

Fogyatékkal élő gyermekek, a tanítási szünet idejére felvehető a fogyatékkal élők nappali ellátásába.

- Átmeneti otthon
A 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, ha önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni.
Egy éves időtartamra nyújt átmeneti ellátást, amely indokolt esetben további egy évvel meghosszabbítható intézményvezetői engedéllyel.

- Idősek otthona
Ellátásban az a személy részesülhet, aki napi 4 órát meghaladó, illetve egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkezik, de rendszeres fekvőbeteg gyógyintézeti kezelést nem igényel, és erről a tényről az ORSZI által kiállított szakértői véleménnyel rendelkezik. Az otthonba történő elhelyezés feltétele, hogy az érintett személy nem szenved olyanfokú pszichiátriai vagy szenvedélybetegségben amelynek ellátását az intézet szakmai szempontok alapján vállalni nem tudja.

e) Lakáshelyzet

Szarvas Városban a fiatalok, fiatal házaspárok bérlakáshoz jutásának feltétele az 1/2004. (I.23.) számú helyi rendelet szabályozza. A szociális alapon történő lakáshoz jutás hivatkozott rendelet alapján, pályázat útján, nemcsak a fiatalok vehetnek igénybe. 250 lakás áll rendelkezésre, de az igény ennél sokkal nagyobb, így folytatni kell lehetőség szerint a pályázást és további lakások építését kell megoldani. 2009-ben pályázati kiírás hiányában nem épült új szociális bérlakás.

f) Bűnmegelőzés

Általános helyzetelemzés a fiatalkori bűnözésről, okok, megoldási lehetőségek, a D.A.D.A. program működése:

A Szarvasi Rendőrkapitányság illetékességi területén - a rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint – 2010. január 01. és 2010. december 30. között 472 esetben indítottak büntetőeljárást, mely az előző évhez képest 8,9%-os csökkenést mutat. A gyanúsítottak közül Szarvas várost tekintve *15 személy volt fiatalkorú*, míg *egy gyermekkorú* vonatkozásában – büntethetőséget kizáró ok miatt megszüntették az eljárást.

A bűncselekményt elkövető fiatalkorúak, gyermekkorúak családi hátterét vizsgálva többször rendezetlen körülményeket találunk, esetenként a szülői deviáns magatartás is megállapítható. Több esetben a fiatalkorú rossz társaságba keveredik, befolyásolható, és ennek következménye lehet a bűncselekmény elkövetése.

A problémák megoldásában kiemelt jelentőségű a megelőzés, és ezen belül állandó prioritást élvez az *ifjúságvédelem, és a kábítószer elleni küzdelem*.

Ezt valósítja meg a *D.A.D.A. program*, illetve az *„Iskola rendőre”* program, melyek szükségességét, egyben jótékony hatását a bűnügyi és közbiztonsági helyzetben egyaránt tapasztaljuk.

Az *„Iskola rendőre”* program kapcsán a rendőrhatalóságok egyenruhás tagjai igyekeznek még szorosabb kapcsolatot kiépíteni a hozzájuk rendelt oktatási intézménnyel, melynek eredményeként gyorsabb az információáramlás a hatóságok és az adott oktatási intézmény pedagógusai, és a gyermekek között.

A Szarvasi Rendőrkapitányság illetékességi területén a *D.A.D.A. program* oktatása Szarvason, Csabacsüdüön, Gyomaendrődön és Dévaványán folyik az általános iskolákban.

A D.A.D.A. foglalkozások továbbra is elsődlegesen a harmadik-negyedik, és hetedik-nyolcadik osztályosokat érintik. A program foglalkozik a közlekedéssel, a legális és illegális drogokkal, a családon belüli erőszakkal, a pedofíliával, a médiák hatásaival, a

barátválasztással, a szektákkal, szexuális bűnözéssel, illetve az ifjúkori bűnözéssel. A felsoroltakkal kapcsolatos kérdések megválaszolására, esetlegesen felmerülő problémák megoldására hivatott. Az ezen túlmenően felmerülő, vagy éppen aktuális problémák megoldásában, és egyéb kérdések megválaszolásában az „Iskola rendőre” áll a pedagógusok, és gyermekek rendelkezésére.

A fentiek figyelembevételével rendőrség feladata, hogy a már bekövetkezett bűncselekményeket felderítse, a bűnelkövetőket elfogja, az igazságszolgáltatás elé juttassa, illetve lehetőség szerint a bűncselekménnyel okozott kár megtérüljön. A kármegtérülésre a büntetőeljárásban szabályozott közvetítői eljárás lefolytatásával nyílhat lehetőség.

Ennek során az elmúlt évben a Békés Megyei Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálatával a munkakapcsolatuk kiépült, az egyes bűncselekmények áldozatainak – elsősorban vagyoni elleni, illetve vagyoni elleni erőszakos bűncselekmények kapcsán – lehetősége nyílik a szolgálat közreműködésével az ún. azonnali pénzbeli támogatás eléréséhez, mely támogatás a bűncselekmény okán kialakult pillanatnyi, vagy egyéb nehéz anyagi helyzetből enged kiutat a sértetteknek.

A rendőrség feladatai közé tartozik a fentiekén túlmenően a bűnmegelőzés. A prevenció azonban csak közösen, a civil társadalmi szervezetekkel, önkormányzatokkal, és a lakossággal való összefogással oldható meg.

2003. december 11-én Együttműködési megállapodást kötött a Szarvasi Rendőrkapitányság Vezetője a Szarvasi Polgármesteri Hivatal Jegyzője, és a Szarvasi Gyámhivatal képviselője a családon belüli erőszak, és a kiskorúak védelmével kapcsolatos feladatok végrehajtására.

Az Együttműködési megállapodás eredményeképpen Sándor Andrea r.szds. áldozatvédelmi referens fogadóórát tart minden hónap utolsó péntekén 10.00 órától 12.00 óráig. A tapasztalat szerint elsősorban családon belüli erőszak miatt, valamint a 2008. január 01. napjától hatályos zaklatás bűncselekmény elkövetése miatt keresi fel a lakosság (zömében felnőtt korú személyek) az áldozatvédelmi referenst, fiatalok nem látogatják munkatársukat.

1. Kommunikációs hálózat fejlesztése:

Az Együttműködési megállapodás teljesítése mellett továbbra is nagy hangsúlyt fektetnek a gyámhatóság, a pártfogói szolgálatok, a rendőrség, az ügyészség, és a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, a kisebbségi önkormányzat közötti jelzőrendszer fenntartására, és a napi kapcsolattartásra.

2. A gyermek bűnmegelőzés érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és a gyermekek részére:

A felvilágosító tevékenységre a D.A.D.A. program, az „Iskola rendőre” és igény szerinti osztályfőnöki órák keretén belül került sor. A feladat teljes körű megvalósulását a jól működő kommunikációs csatornák eredményezték.

3. Helyi sajtóban és televízióban felvilágosító cikkek, előadások, nemcsak a kábítószer, és alkohol káros hatásairól, hanem arról, hogy a szülők miből ismerhetik fel hamar, ha a gyermekük kábítószer fogyasztó, illetve hova fordulhatnak ilyen esetekben.

A D.A.D.A., az „Iskola rendőre” program, és az igény szerinti, rendőrök által tartott osztályfőnöki órák részeként valósulnak meg ezen feladatok. E tárgykörben a szülők, a pedagógusok az egymással párhuzamosan futó programok keretében illetve a helyi sajtó és a kábeltelevíziós csatornák révén választ kaphatnak kérdéseikre.

4. Olyan civil szervezetek komoly támogatása, akik a drogprevenációs rendezvények szervezésével, és felvilágosítással foglalkoznak.

A rendőrség elsősorban a már ismertetett D.A.D.A. program keretében végez drogprevenációs tevékenységet.

A hatóság a feladatok megvalósításában tevékenyen kivette a részét az alapfeladatok között jelentkező és az azokat meghaladó bűnmegelőzési és tájékoztatási tevékenysége kapcsán. A rendőrség esetében komplex bűnmegelőzésről beszélhetünk, ugyanakkor a teljes körű megvalósításhoz a társadalmi, civil összefogásra továbbra is szükség van.

Társadalmi összefogással és fenti hatóságok hatékonyabb együttműködésével többnyire minden feladat megvalósítható.

Továbbra is folytatni kell a pedagógusok, a gyermekek, és a szülők felvilágosítását, előadásokat kell tartani a bűncselekmények megelőzése érdekében.

Az **Európa Tanács** határozatot fogadott el az Európai Bűnmegelőzési Hálózat felállításáról, és meghatározta az EU célkitűzéseit, valamint a prevenciós politika prioritásait. Ebben célkitűzésként fogalmazódik meg, hogy

- növelni kell az emberek biztonságérzetét és csökkenteni az áldozattá válás kockázatát;
- elő kell mozdítani a „jó kormányzást”, különös tekintettel a korrupció megelőzésére;
- csökkenteni kell a bűnalkalmakat és növelni annak valószínűségét, hogy a bűnelkövetőt megbüntetik;
- csökkenteni kell azoknak a környezeti tényezőknek a hatását, amelyek következtében valaki a bűnözés vagy bűnisméltés világába kerülhet;
- elő kell mozdítani és terjeszteni a jogkövető magatartás kultúráját és a konfliktusok erőszakmentes elhárításának módszereit.

Az Országgyűlés által elfogadott „Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására” című dokumentum szerint a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok (továbbiakban KEF-ek) kulcstényezők, melyek helyi szinten próbálják kezelni a drogproblémákat. A Nemzeti Stratégia csak a 20.000 főnél nagyobb lélekszámú településen támogatja a KEF-ek létrehozását, de bárhol létrehozhatók, ahol a kábítószer-fogyasztás visszaszorítása, megelőzése érdekében a helyi önkormányzatok, kistérségi társulások, megyei önkormányzatok kifejezik ezen szándékukat. Működésüket esetlegesen támogathatja a minisztérium és egyéb forrásokhoz is könnyebben juthat a város a kábítószer-fogyasztás megelőzése érdekében.

A **KEF** nem rendelkezik jogi személyiséggel, feladatát a Képviselő-testület megbízásából, annak beszámolva, a szakmai szempontok figyelembe vételével fogja végezni.

A fent jelzett megbeszélésen a jelenlévők elfogadták a KEF szakmai alapjait jelentő dokumentumot, valamint megvitatták és elfogadták a KEF Képviselő-testület számára javasolt működési rendjét. Ezt követte a tisztségviselők és tagok megválasztása.

2004. augusztus 26-i ülésén a Képviselő-testület tárgyalta és elfogadta a Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum létrehozását, elfogadta működési rendjét.

2010. IV. 25-én Szarvas Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be „A Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum megújítása” címen. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működési feltételeinek biztosítását, valamint a drogprobléma kezelését célzó helyi stratégiák megvalósulásának előmozdítását célzó pályázat a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából az ESZA Nonprofit Kft. által került meghirdetésre. (Kódja: KAB-KEF-10-KC-0003) A pályázatot a Nemzeti Erőforrás Miniszter 360.000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatásban részesítette.

A pályázat célja, hogy az újonnan alakuló és újjá alakuló KEF-ek a területen működő intézményeket és a helyi közösséget bevonva legyenek alkalmasak képzés és szervezetfejlesztés lebonyolítására, valamint helyzetfelmérés készítésére, mely alapján a KEF el tudja készíteni helyi drogstratégiáját.

Az önkormányzat céljai:

- A szociálpolitikai ellátó rendszer továbbfejlesztése.
- A szociális területen dolgozók anyagi és erkölcsi elismerésének növelése.
- Képzések, továbbképzések támogatása.
- Preventív jellegű szolgáltatások ösztönzése, támogatása.
- A család, mint érték támogatása az ellátó rendszerben.
- A kábítószer-, alkohol fogyasztás visszaszorítása.

A célokból adódó feladatok:

- Kommunikációs hálózat fejlesztése
- Rendőrséggel való kapcsolat
- Gyámhatósággal való kapcsolat
- Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Intézménye
- Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ
- Oktatási intézmények – ifjúságvédelmi felelősök.
- Családok.
- Ifjúságvédelmi felelősök továbbképzésének támogatása.
- Családok tájékoztatása – kiadványok készítése, fórumok, konferenciák szervezése.
- A gyermek bűnmegelőzés érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és gyermekek részére.
- Kiemelt foglalkozás a veszélyeztetett gyermekek családjával.
- Szociális bérlakások építéséhez pályázatok írása, lakások további építése.
- Albérlet-támogatási rendszer kidolgozás.
- A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és a tankönyvvásárlási támogatás összegének növelése.
- Felsőoktatásban tanulók további támogatása.
- Pedagógusok közül szakreferens kinevezése, aki összegyűjtené a különböző iskolák pedagógusaitól a kábítószerrel kapcsolatos információkat és aki szervezi és bonyolítja a különféle felvilágosító előadásokat.

- Helyi sajtóban és televízióban felvilágosító cikkek, előadások, nemcsak a kábítószer és alkohol káros hatásairól, hanem arról, hogy a szülők, miből ismerhetik fel hamar, ha gyermekük kábítószer-fogyasztó, illetve hova fordulhatnak ilyen esetben.
- Hatékonyabb szórakozóhely-ellenőrzés segítése.
- Olyan civil szervezetek komoly támogatása, akik a drogpreevenációs rendezvények szervezésével, felvilágosítással foglalkoznak.
- Segélyprogramok kidolgozása a veszélyeztetett gyermekek és fiatalok szegregációjának megelőzésére.

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Szarvas Város Önkormányzata
- Körös-szögi Kistérség Humán Szolgáltató Központ
- Szarvasi Rendőrkapitányság
- Civil szervezetek
- Egyházak
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat
- KEF

IV/2. Oktatás, képzés

Általános helyzetelemzés:

Az Európai Bizottság által elfogadott 2006. évi konvergencia program célja Magyarország az Európai Unió átlagos fejlettségi szintjéhez való felzárkóztatása.

Az oktatás legfontosabb hatékonysági problémái:

- az oktatásirányítási rendszer szétaprózottsága,
- az oktatásfinanszírozásban érvényesülő „puha költségvetési korlátok”,
- a közoktatás mesterségesen magasán tartott létszámigénye,
- az emberi erőforrás-gazdálkodás rugalmatlan,
- a teljesítménystandardok hiánya,
- az egész életen át tartó tanulás feltételeit biztosító tanulástámogató rendszerek hiánya.

A közoktatás hatékonyságát javítani hivatott reformjavaslatok tehát ezekre a területekre irányulhatnak.

A 11–16 éves korosztályok népessége egyre csökken és a kisiskolások létszáma még alacsonyabb. A most iskoláskor alatti korosztályok létszáma a jelenleg iskolás korosztályok létszámát sem éri el. 2003. évi cigány felmérés adatai szerint a 2002-ben született cigány gyermekek száma tizenötezer körülire tehető. A társadalomban lezajló demográfiai folyamatok az iskoláskorú gyermekek családi viszonyainak alakulását is meghatározzák.

Országos adatok szerint:

- a válások magas száma az egyszülős családban élők magas arányához vezet,
- az iskoláskorú gyermekek 55%-ának egy testvére, 22%-uknak két testvére volt, és mindössze egytizedük élt négy- vagy többgyermekes családban,
- az iskolás gyermekek 13%-a pedig egyedüli gyermekként élt a családban.

Szarvas Város Önkormányzata 2008-ban új intézményt hozott létre *Szarvas Város Közoktatási és Közgűjteményi Intézménye* néven. Egy intézményként működik a Vajda Péter Gimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Székely Mihály Szakképző Iskolája, Fő téri

Általános Iskolája és Óvodája, Nyilvános Könyvtára. Ezzel az átszervezéssel Szarvas és a kistérség biztosítja a gyermekek és fiatalok tankötelezettségének teljesítését 6-18 éves korig. Egy intézmény révén céljuk közös szellemiség kialakítása, együttműködés erősítése. Az általános képzésnél az ismeretszerzés mellett képesség és készségfejlesztés történjen, amely a sikeres középiskolai beilleszkedést, továbbtanulást, valamint a munkaerőpiacon való elhelyezkedést kell, hogy segítse. Már általános iskola felső tagozatán foglalkoznak a pályaaorientációval, életpálya-tervezéssel, a felnőtt életre való felkészítéssel a gyakorlat oldaláról közelítve.

2010. szeptember 1-jétől az intézmény új neve Vajda Péter Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium, Általános Iskola, Óvoda, Nyilvános Könyvtár.

Fontosnak tartják személyiségfejlesztéssel együtt az önálló munkára szoktatást, problémamegoldó képesség, alkalmazható tudás fejlesztését.

További alapfokú intézmények: a Szlovák Általános Iskola, a Szent István Egyetem Gyakorló Általános Iskola, a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola.

1 bölcsőde és 5 óvoda működik a városban: Szent István Egyetem Gyakorlóóvodája, Szlovák Óvoda, Benka Gyula Evangélikus Óvoda, a Napfény Evangélikus Óvoda, valamint az önkormányzat által fenntartott óvoda. Egy művészeti iskola működik Szarvason, a Chován Kálmán Művészeti Alapiskola. A „Tessedik Sámuel” Szakmunkásképző Iskola alapítványi fenntartású.

Két felsőfokú oktatási intézmény, a Szent István Egyetem Víz- és Környezetgazdálkodási Kara és a Szent István Egyetem Pedagógiai Kara működik városunkban.

A város lefedettsége megfelelő, mindenki számára elérhető közelségben található az intézmények.

Vajda Péter Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium, Általános Iskola, Óvoda, Nyilvános Könyvtár (Vajda Péter Intézmény)

Létszámadatok 2010. október 1.

Gimnázium	439 fő
Szakközépiskola (ügyvitel, informatika, kereskedelem-marketing, oktatás, vendéglátás-idegenforgalom, faipar szakmacsoportok)	353 fő
Szakiskola (építészet, faipar, vendéglátás-idegenforgalom, egyéb szolgáltatások, kereskedelem-marketing szakmacsoportok, szakképzést előkészítő évfolyam)	166 fő
Szakképzés (bútorasztalos, élelmiszer- és vegyiáru-eladó, festő-mázoló és tapétázó, fodrász, kőműves, pincér, szakács, informatikai statisztikus és gazdasági tervező, informatikai hálózattelepítő és -üzemeltető, kereskedő, vendéglős, ügyintéző titkár)	433 fő
Általános iskola +gyógypedagógiai oktatás	335 fő
Óvoda	156 fő
Összesen	1882 fő
Ebből:	
- SNI-s tanulók száma	103 fő
- Magántanulók	1 fő

TÁMOP 3.3.2-08/2-2008-0045 számú „ Esélyegyenlőségi programok megvalósítása a szarvasi közoktatásban” című pályázat a Vajda Péter Intézményben

A projekt Szarvas Város Önkormányzata a Közoktatási Esélyegyenlőségi Programjában megfogalmazott feladatok megvalósítását segíti, amely az önkormányzati fenntartású óvodákra és közoktatási intézményekre terjed ki.

Elsődlegesen az integrációt támogatja valamennyi érintett intézményben, illetve ahhoz kapcsolódó módszertani képzéseket, adaptációkat. Korosztály specifikusan a következő területekre és azok tevékenységére helyezi a hangsúlyt:

- Korai és tartós beövodás
- Pályaorientáció és pályaválasztás kapcsán a továbbtanulási utak megerősítése
- A középiskolákban a lemorzsolódás csökkentése

Az esélyegyenlőségi programok, tevékenységek az SNI és a HHH gyermekek, tanulók körében, szüleik bevonásával kerülnek megszervezésre.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a nyilvánosság biztosítására, mely a társadalmi érzékenyítés mellett a célcsoport szélesebb körű elérését is hivatott támogatni.

A projekt két éves időtartamú, 2010. okt. 01.-2012. júl. 31-ig tart.

Vajda Péter Intézmény - Gimnázium intézményegység

Az esélyegyenlőség biztosítása

A közoktatásról szóló törvény rendelkezéseinek értelmezése alapján a közoktatás-szolgáltatás szervezésének nem lehet más célkitűzése, mint az esélyteremtés minden gyermeknek, minden tanulónak. Minden gyermeknek meg kell adnia a közoktatás rendszerének az esélyt a sikeres iskolába lépéshez, a tanulmányok sikeres folytatásához és befejezéséhez. A közoktatás rendszeréből kilépőknek pedig rendelkeznie kell azokkal a képességekkel, amelyekkel a siker reményével próbálkozik belépni a felsőoktatásba vagy a meglévő szakképesítést tanúsító bizonyítványával a munkaerőpiacra.

A közoktatás rendszerének felelőssége az is, hogy olyanok lépjenek ki az iskolarendszerekből, akik képesek alkalmazkodni a változó körülményekhez, megszerezték azokat a jártasságokat, amelyek birtokában megújíthatják, bővíthetik ismereteiket, szükség esetén felkészülhetnek a pályamódosításra.

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartókkal, a családdal, a gondviselőkkel, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 5-6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;

a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;

a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítségnek egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;

a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeiknek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és a tevékenység támogatása az iskolán kívül;

egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

Az intézmény minden helyisége mozgáskorlátozottak számára is megközelíthető.

Az intézmény rendelkezik esélyegyenlőségi tervvel.

Tehetséggondozás

- tanórán:

- differenciált foglalkoztatás- motiválás képességekhez igazodó módszerek alkalmazása, a szakmai évfolyamokon immár hagyományosan, nagy tapasztalattal történik a tanulók változatos, a valóságot modellező foglalkoztatásának támogatása, gyakorló Kft.-k működtetése,
- emelt szintű képzés tanórai foglalkozás keretein belül, a tanulók választása alapján, felkészítés az emelt szintű érettségire kötelező feladatunk. A sikeresen emelt szinten érettségizettek száma öröndetesen megnőtt: 2010. május-júniusában: 24 fő, 2010. október-novemberében 15 fő tett valamilyen tantárgyból emelt szinten érettségi vizsgát.
- erdei iskolai program, annak pályázati úton történő támogatása, célja:
  - a tanulók szemléletformálása - a fenntartható fejlődés megértetése és elfogadása
  - az egészséges életmód iránti igény alakítása, elfogadtatása, jellemzőinek gyakoroltatása
  - az ismeretek alkalmazásának gyakoroltatása.

- tanórán kívül:

- felzárkóztató és felkészítő foglalkozások, egyéni foglalkozások, az elrendelt többletanítás kereteit felhasználva,
- külföldi cserekapcsolatok, pályázati támogatás alapján, külföldi kapcsolatépítés, nyelvgyakorlás, ország-ismeret, európai uniós ismeretek, adott esetben karitatív tevékenység,
- Intézményi, megyei, országos szintű versenyekre felkészítés, versenyeztetés, a részvétel lehetőségének biztosítása (anyagi támogatás megszerzése pályázat, alapítványi támogatás útján).

Szabadidő

a munkaközösségek programjai:

élménybeszámolók, úti beszámolók,
Vajdások a nagyvilágban,

- Wittlich (német) -20 éves kapcsolat, saját forrásból,
- Joroinen (finn) – 17 éves kapcsolat, pályázati forrásból,
- Haan, (német) – 5 éves kapcsolat, saját forrásból,
- Déva (Erdély) -10 éves kapcsolat, saját forrásból, karitatív céllal,
  - Sítábor, hosszú évek óta először az iskola szervezésében, Ausztriában!
  - Idegen nyelvi Karácsony,
  - Halloween Party,
  - szakmai előadás (vendég előadó),
  - Nemzeti Kulturális Örökség Napja – országos rendezvénysorozat!
  - Nyitott Iskola,
  - Számítógép, könyvtár használat,
  - tömegsport foglalkozások biztosítása (igény szerinti sportágban)
  - konditerem használat (e két lehetőség a nyári szünetben is a tanulók rendelkezésére állt)

Célja:

- intézményük hagyományos és aktualitásokhoz igazodó rendezvényeivel, programjaival a hagyományos értékrend kialakítása, hagyománytisztelet,
- a tanulók élményhez, sikerélményhez juttatása képességeik, készségeik kiaknázásával,
- a közösségi szellem, magatartás alakítása,
- egymás munkájának megbecsülésére, tiszteletére nevelés,
- a tanulók mind nagyobb számú bevonása a közösségi életbe,
- a szülők bevonása az iskola életébe

Diákönkormányzati munka

A Diákönkormányzat (DÖK) az iskola tanulócsoportjaiból szerveződő, az intézmény egy tanárának kiemelten segítő támogatásával működő, önszerveződő közösség, amely jelentős hatással van az iskola működésére. Működését saját Szervezeti és Működési Szabályzatában fogalmazta meg. Fő fóruma a Diákközgyűlés.

A diákönkormányzat feladata:

- a tanulóközösség érdekeinek védelme, érvényesítése, tanulóifjúság tájékoztatása az iskolai élettel kapcsolatban,
- rendezvények szervezése,
  - munkatervükben tervezetten, nagyon színes programot bonyolítottak le, az iskolán belüli rendezvények mellett pl. az Idősek Napja, a Zenei Világnap alkalmából is. Nagy iskolai rendezvényeik a csíraavató, a szalagavató, a farsang, a Valentin nap, a Vajda napok, tanévzáró ünnepély. Részük van a film-hét tervezésében, a Nőnap megünneplésében, a víz világnapjának, az állatok világnapjának, a színházi világnapnak, az Európa napnak, a pedagógusnapnak megfelelő rendezvények szervezésében.
    - tanár-diák konfliktusok enyhítése, orvoslása,
    - bekapcsolódás, részvétel a város ifjúsági életébe,
    - a tanulóifjúságot érintő fegyelmi és jutalmazási eljárások véleményezése,
    - a tanulói érdekvédelem és vélemény-nyilvánítás hiteles, hivatalos fóruma.

A DÖK havonta egyszer (indokolt esetben többször is) tart megbeszélést, változó napirendi pontokkal. A napirendi pontokat beterjeszthetik a DÖK tagok, amit az operatív bizottság felülbírál.

Feladataik ellátásában segít:

- DÖK segítőtanár,
- tanulóközösség, diáktársak
- igazgató, tantestület
- iskolarádió, s az újonnan létrehozott „képűjság”

Prevenció

- Részvétel a városi rendezvényeken, kiállítások megtekintése szervezett kereteken belül,
- Védőnői szolgálat - fogadóóra biztosítása, gyógytestnevelés
- Tervezett, rendszeres orvosi szűrővizsgálatok,
- Kortárs-segítő képzésben való részvétel,
- Bekapcsolódás a „gyermekbarát büfé” mozgalom, minisztériumi állásfoglalás alapján futó egészségesebb étrendre szoktató programokban,
- Városi szintű együttműködés a Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézetével.

- Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Humán Szolgáltató központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat - jelzőrendszer
- rendkívüli szülői értekezlet játékszenvedélyekről: szakpszichológus
- rendkívüli szülői értekezlet és tanári továbbképzés a legális drogokról, különös tekintettel az energitalok és dohányzás egészségkárosító hatására: meghívott toxikológus szakember (a Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézetével közösen)
- Célja: a prevenció hatékonyabb, hitelesebb, ha a tanulók saját korosztályuktól, társaiktól hallanak a veszélyes szenvedélyek hatásairól, a megelőzés esélyeiről, lehetőségéről.

Felügyeleti rendszer

A tanítási idő alatti tevékenységek rendjének érdekében:

- tanulói ügyelet (porta és hetesek)
- tanári ügyelet rendszerének átalakítása az egyszerűséget és a nagyobb hatékonyságot szolgálta
- térfigyelő kamera beszerelése.

A reggeli ügyelet 7:30-tól folyamatos. Óraközi szünetben a tanulók engedély nélkül nem hagyhatják el az iskola területét. A kollégiumban és a sportcsarnokban megtartott órák megnehezítik a felügyelet ellátását, hiszen adott esetben több osztály tanulói kénytelenek a főépületből kimenni. A késéseket, fegyelmi vétségeket az ügyeletesek feljegyzik, az intézkedést az osztályfőnök hozza.

Súlyosabb fegyelmi ügy esetén az igazgató teszi meg a szükséges intézkedéseket.

A minőségbiztosítási tevékenység keretein belül:

- A minőségi körök intézkedési tervek alapján végzik a fenti feladatok folyamatos fejlesztését.
- Továbbfejlesztésük érdekében újabb, megvalósítandó feladatokat építenek be munkaterveikbe a PDCA ciklus elvének megfelelően.

Pályaválasztás, pályaorientáció

A pályaválasztás kettős feladat az iskolában:

- egyrészt fontos az iskola bemutatása, hogy képzéseiket válasszák a település és a kistérségi lakosai. Ennek érdekében széleskörű tájékoztatást folytatnak, rész kívánának venni az általános iskolák pályaválasztási szülői értekezletein. Iskolájuk kinyilvánította, hogy a kistérség minden általános iskolájával partnerkapcsolatokra törekszik. A cél, hogy a kistérség minden tanulója számára biztosított legyen az érvényesülés, a tanulás a közoktatás minden szintjén, a gimnáziumban is.
- a nyolcévfolyamos gimnáziumi oktatásba belépőknek január hónapban külön bemutató órákat és játszóházat szerveznek.
- másrészt a továbblépés lehetőségeinek biztosítása az érettségit adó középiskola feladata

Ez a munka már az iskolába felvétellel kezdődik, igazán intenzív szakaszába a 11. évfolyamon lép. (A szakképzésben 11-12. évfolyam szakmai orientációs, a gimnáziumban az emelt szintű oktatás a 11. évfolyamon kezdődik).

A pályaválasztási tevékenység a 12. évfolyamon felerősödik, a szülők bevonásával az osztályfőnökök végzik a tájékoztató tevékenységet. Az érettségi rendszer megváltozása felelős döntés elé állítja a szülőket és végzősöket (középszintű -

emeltszintű) csakúgy, mint a felsőoktatás most bevezetett új rendszere, a 480 pontos felvételi.

Tanulóik részt vehetnek a felsőfokú oktatási intézmények nyílt napjain; a tájékoztatókat minden végzős megkapja.

Minden tanév január havának közepén pályaválasztási szülői értekezletet tartunk. Biztosítják a jelentkezési lapok, és a Felvételi tájékoztató kedvezményes iskolai beszerzését. A felvételi eljárás minden mozzanatában megadják a segítséget tanulóiknak. A felvételi rendszer változásait figyelemmel kísérik, a tájékozódás lehetőségét megadják tanulóiknak.

2010-ben megvalósított, vagy részben megvalósított feladatok:

Már ötödik éve alkalmazták az elektronikus naplót, amellyel teljes körben informatikai úton végzendő a tanárok, osztályfőnökök adminisztrációs munkájának gerince. A megoldás révén a szülők is olyan felülethez jutnak, amelyen otthoni internet-használattal betekinhetnek a gyermekeik előrehaladásának dokumentációjába.

Az intézményegység az ünnepéyleit tervezetten, méltóképpen ünnepelte meg, minden alkalommal egy-egy osztályközösséget bevonva az ünnepély lebonyolításába. Rendezvényeiket minden alkalommal dokumentálták, saját videofelvétellel, amelyet általában a városi kábeltévén megtekinthetők.

Az iskolai sportolási lehetőségek ugrásszerű javulása az eredményekben is mérhető. A csarnokkal az intézmény a működtetés költségeit csökkentő bevételi forráshoz is jutott. Mindezekon túl az iskola tanulóifjúsága egy nagyon jól kihasználható helyszínt kapott, amelyet már több iskolai rendezvény lebonyolításával tett otthonossá.

Az intézmény kollégiuma jelentős mértékben járul hozzá, már hosszú évek óta az intézmény bevételeihez. Sikeres pályázati forrásból és önerőből a kollégium nyílászáróinak cseréje, így jelentős energia megtakarítás mellett a kollégisták komfortérzete is jelentősen nőtt.

Több szaktanterem berendezése lett felújítva, kizárólag külső források felhasználásával. (szakképzési támogatás, pályázatok)

Kialakításra került az iskola új diák - stúdiója, amelyben a tanulók a képűjságot is szerkesztik. Megjelent a Vajda Világ - időszaki iskolaújság - első két száma, az iskola színes életéről, értékes, képes tartalommal.

Kiváló és maradandó versenyeredmények születtek, médiaszerepléssel színesítve - a rátermett tanulói és a felelősségteljes tanári munka eredményeképpen.

A problémákkal küszködő tanulók és szüleik megsegítésére az ifjűjságvédelmi felelős lehetőséget kíván és tud adni. A technikai lehetőségeket egy alkalmas helyiség kialakításával megoldottuk.

Új lehetőséget kívántak adni tanulóiknak a sítábor megszervezésével. Az Ausztriában töltött napokat a tanulók és a résztvevő szülők is sikeresnek ítélték.

Az év során kapcsolatrendszerük tovább erősödött. Tanulóik Londonban, Wittlichben, Hahnban, Déván töltöttek el általában egy hetet. A Tempus közalapítvány nyertes pályázatával ismét közös programot végeznek Joroinen gimnáziumának finn tanulóival, a projekt címe: „Mese minden időre”- finn és magyar népmesék dramatizálása. Új nyertes pályázata az intézménynek a Tempus Közalapítványnál Az egész életen át tanulás program keretein belül a Comenius többoldalú együttműködési projektek között a Sport & Us nemzetközi projekt nyolc ország részvételével, mely huszonnégy diák külföldi kiutazását teszi lehetővé.

A feladatok megoldását minden esetben alapos tervezőmunka, felkészülés előzi meg. A finanszírozást pályázati forrásokból, (pl. szaktantermek eszközeinek fejlesztése) illetve a szakképzési fejlesztési támogatás felhasználásával (pl. saját erő biztosítása egyes pályázatokhoz, az elektronikus napló-szoftver beszerzése), és engedélyezett saját forrás (pl.

kollégiumi bútorok) felhasználásával történik. A tantestület pályázatfigyelő-pályázatíró tevékenysége is eredményes.

A diák-stúdió helyiségét, az ifjúságvédelmi felelős számára kialakított helyiséget saját eszközeikkel alakították ki. Maguk teremtették meg a diákújság megjelenetésének technikai feltételeit is.

A tantestület tanítási tevékenységen kívüli munkájával jelentősen járul hozzá az iskola életéhez, a tanulók elfoglaltságainak szervezéséhez. Nagyon jelentős szervezőmunkát és komoly felelősségvállalást, tanítási időn kívüli munkát jelent intézményi ünnepi rendezvényeink szervezése, a tanulók versenyeztetése, a tanulmányi kirándulások szervezése, a diákújság megindítása, szerkesztése. Mindez sok esetben tanári kezdeményezésre történik.

A kirándulások költségeit a lehetőségnek megfelelően pályázati forrásból biztosítják, (Pl. erdei iskola, Joroinen, Déva,) és nagyon jelentős a szülői hozzájárulások mértéke is. (Pl. sítábor, Wittlich, Hahn, hazai kirándulások).

Célok, feladatok:

A 2009-es év során került a város tulajdonába az iskola területébe addig idegenként beékelődő magánház, amelynek hasznosítása a jövő feladata. A leromlott állagú épület lebontásra került.

- Folyamatos, de növekvő súlyú és hosszú távon az iskola és a város életére is kiható feladat az iskola beiskolázási feladatainak teljesítése. A demográfiai mutatók egyre élesebben jelzik, hogy az általános iskolákból kikerülő tanulók száma csökkenő, ami kihat a középiskolák működési feltételeire is.
- A fentiek kapcsán kiemelkedően fontos iskolájuk és a kistérség általános iskoláinak együttműködése, az iskolahasználók és intézményünk közös érdekeit koordinálva, az esélyegyenlőség biztosítása, az iskola optimális kihasználtsággal történő működtetése érdekében.
- Sajnos egyre több igény merül fel a középiskolai korosztály lelki egészségének megőrzésére. Intézményünk az ifjúságvédelmi felelős megbízásával próbál eleget tenni ennek a kényszerű igénynek.
- Az iskola egyik fő feladata a nevelés, az iskola évszázados hagyományainak tisztelete, a maradandó és fontos értékek felismerése. Ennek sikeres módszere a tanulók nevelési szintjének emelése, versenyeztetése, a középiskolai élet minden területén, az iskola kapcsolatainak tudatos, irányított erősítése, egyes hagyományok felújítása, a névadó és az iskola nagy alakjainak tisztelete. Az iskola ünnepi rendezvényeinek programjai tudatosan e célt valósítják meg.
- Szorosabb együttműködés az általános iskolákkal.

Vajda Péter Intézmény - Szakképző iskola intézményegység

Esélyegyenlőség biztosítása

Felzárkóztató programok

1. A sajátos nevelési igényű tanulóik a szakértői bizottság javaslata alapján rehabilitációs foglalkozásokon vesznek részt, melyet gyógypedagógus vezet.
2. egyéni fejlesztési terv szerint matematika, magyar és idegen nyelv tantárgyakból felzárkóztató órákon vesznek részt a szaktanárok vezetésével és a gyógypedagógus iránymutatásával.
3. a szakértői vélemények alapján az érintett tanulók egyes tantárgyakból értékelés, minősítés alóli felmentésben részesülnek, ezzel könnyítve az előrehaladásukat.
4. nem sajátos nevelési igényű tanulók részére korrepetálások tantárgyhoz kötöttek, a felmerülő igények alapján szervezik
5. kisebbségi helyzetben lévő – elsősorban roma származású – tanulóink felzárkóztatása.

6. Szakképzést előkészítő évfolyamon a bemeneti kompetenciák megszerzése után a tanulók a szakképző évfolyamon folytathatják tanulmányaikat.
7. Útravaló ösztöndíjprogramban való részvétel.
8. Pályázat útján 128 fő kapott 25.000,- Ft értékű üdülési csekket 5.000,- Ft önrész befizetése után.

Tehetséggondozó programok

- differenciált foglalkoztatás, motiválás a képességekhez igazodó módszerek alkalmazása
- a szakmai évfolyamokon immár hagyományosan, nagy tapasztalattal történik a tanulók változatos, a valóságot modellező foglalkoztatásának támogatása, gyakorló Kft.-k működtetése,
- csoportbontásban oktatás lehetősége a nyelvoktatásban és az informatikában, szakmacsoportos alapozó oktatásban
- tehetséggondozó programok alkalmazása. Nyertes pályázat keretében „Konyhaművészek” néven tehetséggondozó műhely működik, ahol a vendéglátásban tanuló diákokkal versenyekre készülnek, előadókat hívnak meg.
- törekszenek az új módszerek alkalmazására: projektmunka
- a szakiskola 9. évfolyamán minden pedagógus -, kooperatív tanulási technikák, projekt oktatás alkalmazása.
- versenyekre felkészítés
- jutalomkirándulás a tanévben nyújtott kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkáért

Sport

- elsősorban kézilabda, atlétika, futball, aerobic, tömegsport, illetve versenyfelkészítés
- tanulók fizikai állapotfelmérése.
- Az intézményben Iskolai Sportkör (ISK) működik.
- 2010-ben már második alkalommal rendezték meg a Székely Kupát fiú kispályás labdarúgás sportágban a környékbeli iskolák, illetve testvériskolák csapatainak bevonásával.

Szabadidős programok

- táborok : sítábor, vízitúra, természetjáró tábor,
- kulturális tevékenység:diákgála, színházlátogatás,
- egyéb: barlangtúra, éjszakai akadályverseny, diáknapi, stb.
- részvétel a Budapesti Nemzetközi Maratonon
- részvétel városi rendezvényeken: Szilvanap, Mobilitási Hét
- a Szilvanap társrendezvényeként 2010-ben Szakmai Napot szerveztek.

Külföldi kapcsolatok

- Az iskola baráti kapcsolatot alakított ki több külföldi iskolával
- szilágysomlyói Ioan Ossian Középiskolával
- angliai Clarendon House Grammar Schoolal, 2009-ben 4 diák és 2 tanár látogatott Ramsgat-be.
- A Határtalanul! Nyertes pályázatok keretében új testvériskolai kapcsolat alakult ki
  - Adai Műszaki Iskolával (Vajdaság)
  - Csíkdánfalvai Petőfi Sándor Iskolaközponttal (Erdély)

- lehetőséget biztosítanak diákjaiknak más országok diákjaival való ismerkedésre, egymás kultúrájának, iskolarendszerének, képzési szerkezetének megismerésére. Az idegen nyelvi kompetenciákat ezúton is fejlesztik
- Leonardo mobilitás program keretében
  - Németországba, Chemnitz városában 4 szakács és 4 pincér tanuló,
  - Finnországban, Mänttä városában 6 vendéglős tanuló 3 hetes szakmai gyakorlaton vett részt

Alapítvány

- Intézményegységünk alapítványa (Székely Mihály Szakképzésért Alapítvány) minden évben támogatja az arra érdemeseket
- Év osztálya
- Székely Mihály Szakképzésért Alapítvány díja
- Egyéb jutalmazottak
- Kirándulásokat, túrákat, színházlátogatásokat támogat.
- emellett pályázati forrásokból biztosítják elsősorban a táborok, kirándulások költségeit.
- folyamatos anyagi támogatás rászorulóknak
- a szakképzésben tanuló diákok versenyeztetését is támogatja.

Egészséges életmód kialakítása

- drog- és bűnmegelőzési programok: az osztályfőnöki órákon zajlik a prevenció, valamint részt vesznek a városi rendezvényeken (pl.: AIDS nap).
- mentálhigiénés programok: önismereti foglalkozások, illetve kötődés az aktuális eseményekhez.
- a 9. évfolyamon az AHA program keretében nőgyógyász szakorvos előadása.
- biztosítják a gyógytestnevelésre szorulóknak ellátását a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Pedagógiai Szakszolgálatának segítségével.

Versenyegek

- tanulmányi versenyek, ahonnan a továbbjutókat delegálják a területi, megyei, országos versenyekre, különös tekintettel a szakiskolai közismereti versenyekre, szakmai érettségi tantárgyak versenyére, szakma kiváló tanulója versenyekre
- egyéb szakmai versenyeken való részvétel
- részvétel a Szakmai idegen nyelv a gasztronómiában versenyen

Anyagi és szociális juttatások

- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, levélben
- másodszakmások esetében a kötelező térítési díj mérséklése a szociális helyzettől függően.
- kedvezményes étkezési lehetőség biztosítása
- részvétel az Útravaló ösztöndíjprogramban,
  - jelenleg 2 tanár és 3 tanuló részesül ösztöndíjban
  - a 2010/2011-es tanévben Út az érettségihez programra 4 mentor tanár 15 diákkal nyújtott be pályázatot, melynek eredménye még nem ismert.
- az ingyenes tankönyvhöz való hozzájutáson túl azoknak a családoknak könyvtári kölcsönzés lehetőségével próbálnak segíteni, akik nem jogosultak ingyenességre, de a szükséges tankönyvek árát nem tudják kifizetni.

- megigényelik a szarvasi diákok számára a térítésmentes helyi autóbusrészt
- szociális bizottság működtetése – anyagi források híján megnehezedett a feladatellátás
- hiányszakmák esetében ösztöndíjrendszer bevezetése.

Ifjúságvédelem

- folyamatos motiváció, szükség esetén tanulószobai ellátás biztosítása
- kollégiumi elhelyezés biztosítása.
- a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő diákjaink esetében sokszor derül fény a szülői háttér rendezetlenségére, így mind az osztályfőnöknek, mind az ifjúságvédelemnek fontos szerepe van a szülői házzal történő kapcsolattartásban; a hiányzások visszaszorítása érdekében folyamatos a szülők tájékoztatása a diákok mulasztásairól
- hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése
- az ifjúságvédelmi felelős rendszeres eszmecsere-t folytat a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Humán Szolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával és a Gyámüggyel.
- szülők bevonás az iskola életébe
- tanulók lelki problémájának meghallgatása, gondozása az ifjúságvédelmi felelős fogadó órájában és a Berettyó-Körös Szakképzés Szervezési Társulás pszichológiai tanácsadásának keretében.

Prevenció

Tanulóik között egyre több a hátrányos helyzetű/veszélyeztetett, akinek szülei elváltak, munkanélküliek. A családi helyzetük romlásból kialakult neveltségi hátrány sajnos az iskolában érezteti leginkább hatását. A hátrányok lehetnek szociális, anyagi, kulturális – műveltségbeli vagy/és földrajzi – lakókörnyezeti hátrányok. Az ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökökkel karöltve és a diákönkormányzat is igyekszik ezeket a hátrányokat enyhíteni a fent említett különböző tevékenységformák, illetve a törvény adta lehetőségek segítségével.

Osztályfőnöki órákon, különösen a 9. évfolyamon nagy hangsúlyt kapnak a mentálhigiénés és a dropprevenciós témák.

- ön-és társismeret
- konfliktuskezelés
- előítéletek, kisebbségek
- erkölcs, jog
- emberi kapcsolatok
- önértékelés
- önkontroll

Kapcsolataik:

- Az ifjúsági védőnő folyamatosan és aktívan vesz részt az iskola életében
- Iskolaorvos: szűrő-és pályaalakalmassági vizsgálatok, testnevelés-besorolások végzése
- Foglalkozás-egészségügyi szakorvos: tanműhelyes tanulóik részére foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálatokat végez
- Fogorvos: szűrő vizsgálatok végzése
- Körös-szögi Kistérségi Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat
- Rendőrség

- Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézete
- Szülői Szervezet
- általános –és középiskolák
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (Békéscsaba, Szolnok)
- A diákok lakóhelye szerinti gyámhatóságok, települések jegyzői
- Megyei Igazságügyi Hivatalok

Egészségtan és egészségkultúra órák

Pedagógiai programjuk része az egészségfejlesztési program, amely az egészséget támogató társadalmi környezet kialakítására, az egészséges életmódra, a szűrésre vonatkozik.

Kiemelt feladatnak tartják a dohányzás visszaszorítását, az alkohol-és drogfogyasztás megelőzését, az egészséges táplálkozás és az aktív testmozgás terjesztését és a környezet-egészségügyet.

Környezeti nevelési program megvalósítása: a Körös-Maros Nemzeti Parkban megtartott „kihelyezett tanítási órák”, szelektív hulladékgyűjtés bevezetése.

Az iskolai büfék „megújulása”: a kínálat kiszélesítése elsősorban egészséges élelmiszerekkel (gyümölcs, tejtermék, stb.), az egészségtelen termékek árusításának visszaszorítása megtörtént.

Egyéb órák

Tanulásmódszertan, viselkedés és kommunikációs kultúra, egészségtan, ön-és társismeret, pszichológiai alapismeretek, szakmai kommunikáció, mentálhigiéné, szociálpszichológia, személyiségfejlesztés.

A tanulók órarendjéhez és tanórán kívüli tevékenységéhez igazodva folyamatosan biztosítják a felügyeletet.

Pályaválasztás – pályaorientáció

A pályaorientáció (amely a tanuló egyéni igényeinek figyelembevételével segíti a megfelelő szakma kiválasztását a lehető legszélesebb információnyújtás révén) a 9. osztályokban tantárgyként jelenik meg. Céljuk, hogy tanulóinkat az életpálya-szemlélet elsajátításában segítsük. Ez úgy lehetséges, ha a választott szakmát teljes egészében, életszerűen megismertetik tanulóikkal, illetve megerősítést adnak, ha úgy látják, a diák a megfelelő szakmacsoportban kezdte meg tanulmányait. Amennyiben a választott szakma elvárásai és a tanuló belső törekvései nem találkoznak, segítjük abban, hogy másikat találjon. Az ePálya program nyújtotta lehetőségeket is hasznosítják ezen a területen.

Egyúttal céljuk az is, hogy diákjaik ne csak egy, hanem több szakmát is megszerezzenek, sokoldalú szakemberek legyenek, javuljanak elhelyezkedési esélyeik. Támogatják a másodszakma iránt érdeklődő diákjaink elképzeléseit. Az érettségiző tanulókat pedig arra ösztönzzük, hogy technikus szakképesítő vizsgát tegyenek.

A Berettyó-Körös Szakképzés Szervezési Társulás pályaorientációs tanácsadásának igénybevétele.

Diákönkormányzat

Az iskola tanulóinak érdekképviselői szervezete rendelkezik és él törvény adta jogaival. Önálló szervezet, amelyet az iskolavezetés maximálisan támogat. Feladata a tanulók jogainak védelme, illetve programok szervezése, ezzel is bevonva az iskola valamennyi tanulóját a közösségi életbe, a hagyományok ápolásába. Az iskola tanulóinak tájékozódó és tájékoztató fóruma, amely havi rendszerességgel tart üléseket, illetve évente egyszer diákközgyűlést,

amelyen a diákok az iskola életét és az egész tanulóközösséget érintő ügyekben nyilváníthatnak véleményt, tehetnek fel kérdéseket. Közéletiségre nevel, fejleszti a szabályalkotás-és alkalmazás képességét (házirend, SZMSZ), erősíti a közösséget.

Kiemelten fontosnak tartja a hagyományteremtő törekvéseket, hogy ezáltal is erősítse diákjai összetartását és kötődését az iskolájukhoz.

Elfogadott munkaterv szerint végzi tevékenységét, a közösségi élet szervezését, a tanulók érdekképviselését, valamint a diákokat érintő kérdésekben véleménynyilvánítási és egyetértési jogot gyakorol. Az iskola fegyelmi bizottságában a mindenkori elnök látja el a diákok érdekképviselését.

A legfontosabb diákönkormányzati rendezvények, tevékenységek: csíraavató, diáknapi, sportnap, éjszakai akadályverseny, sulimikulás, fenyőállítás, diákgála, szalagavató ünnepség, farsang, sulirádió működtetése, színházlátogatások szervezése.

Minden évben rendszeresen megjelentetik a Görcs diákújságot.

Céljaik, feladataik a jövőben

- Legfontosabb céljuk a képzési kínálatnak a munkaerőpiaci igényekhez igazítása. A megváltozott igények a szakképzési rendszer változásait is meghatározzák. Ehhez új feladataik lesznek:
- Képzési kínálat felülvizsgálata, RFKB határozatának figyelembe vétele
- A kompetencia alapú, moduláris szerkezetű szakképzési szerkezet kialakítása, folyamatos karbantartása
- Még szorosabb kapcsolat kiépítése Szociális és Gyermekjóléti Intézménnyel.
- Kereskedelmi és Iparkamarák, érdekképviselői szervezetek, gazdaság szereplői és a szakképzés kapcsolatának erősítése.
- Munkaügyi Központok tájékoztató segítségnyújtása
- A külső gyakorlati helyekkel kapcsolat erősítése, új gyakorlati helyek kialakítása, felkutatása.
- Berettyó-Körös Szakképzés Szervezési Társulásban való aktív részvétel.
- A Leonardo Mobilitási Programra új pályázat benyújtása a vendéglátás mellett új szakmák bevonásával

Az egyre szigorodó gazdasági intézkedések pedig a korábbiaknál még jobban rákényszerítik az iskolát a pályázati lehetőségek még komolyabb kihasználására.

Vajda Péter Intézmény – Általános iskola és Óvoda intézményegység

Esélyegyenlőség biztosítása

Óvoda: A szülők a szabad óvodaválasztás lehetőségével élve három óvoda közül választhatnak. Jellemzően a lakóhelyhez legközelebb eső óvodát választják.

Óvodáik mindegyikében integrált óvodai nevelés folyik. Óvónők rendelkeznek az integrált neveléssel kapcsolatos speciális ismeretekkel.

Az integrált nevelés során a fogyatékossgal élő gyermekek a valóságos együttnevelési helyzetben a többi gyerekkel együtt integrált csoportban, a többségi gyermekek toleranciáját élvezve kapják meg szükségleteikhez illeszkedő fejlesztést.

A speciális szolgáltatásokat utazó gyógypedagógusok végzik.

A **Zöldpázsit utcai óvodában** vegyes csoport működik, kiszolgálva a városrészben élők óvodaválasztási igényét.

A **Dózsa utcai óvodában** valósul meg legnagyobb mértékben a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

A halmozottan hátrányos helyzet felmérésében a szülők felelősségteljes közreműködése elmarad, ezért a regisztrálnál jóval több az ilyen besorolásba számítható gyerekek száma.

A Kossuth utcai óvoda teljes mértékben átvette a Damjanich utcai óvoda szerepét, a Szentesi úti lakópark fiatal szüleinek gyermekeit fogadja be. Feladatellátási hely változás miatt vonzáskörzete megnőtt. Jelenleg is végzi SNI gyermek integrált nevelését a nevelőtestület.

Mindhárom óvodában a gyermekközpontú nevelőmunkájuk során a szélesen értelmezett életfeladatokra készítik fel gyermekeket tevékenységeken keresztül, a kompetencia alapú óvodai programcsomag alkalmazásával.

Óvodáikban utazó logopédus és mozgásfejlesztő pedagógus és szurdopedagógus végzi a speciális fejlesztést. Az óvodapedagógusok a nevelés során figyelembe veszik a gyermekek igényét, egyéni adottságát, a differenciálás, egyéni bánásmód, és az egy intézményhez való tartozás megkönnyíti a gyermekek számára az óvoda-iskola közötti átmenetet.

A Kossuth utca 66. szám alatti óvoda felépülése, valamint a Dózsa György utca 24. szám alatti óvoda felújítása, kibővítése 21. századi feltételeket teremt az óvodai nevelésnek. Tágas tornaszoba, fejlesztő szoba teszi lehetővé a gyermekek egészséges életmódra nevelését, és a sajátos nevelési igényűeknek megfelelő egyéni fejlesztést.

Az alapítvány segítségével sok felszerelést, fejlesztő játékokat, stb. vásárolnak az óvodák.

Iskola: szociális támogatások. Ingyenes tankönyvellátás, tankönyvtámogatás, étkeztetés hozzájárulás, ingyenes utaztatás, iskolatej akció. 2010. január 04-től minden alsó tagozatos gyermek minden nap kap 1 db almát.

Az alapítvány anyagi támogatásai lehetővé teszik a gyermekek utaztatását, benevezését a különféle versenyekre, vetélkedőkre. Úgyszintén az alapítvány támogatja az osztálykirándulásokat, a különféle kulturális és szakmai programok megszervezését, melyben minden gyermek részesül otthoni anyagi lehetőségeitől függetlenül.

Felzárkóztatás biztosítása:

- tanórai esélyegyenlőség biztosítása:
- speciális tagozaton és integrált keretek között az enyhén értelmi fogyatékosok fejlesztése szakemberekkel biztosított,
- kéttanítós modell, melyben az integrált tanulókat és az időszakosan lemaradó, nehézséggel küzdő tanulókat fejlesztő vagy gyógypedagógus segíti
- valamennyi tanulócsoportban a differenciált foglalkoztatással és motiváltsággal biztosított az esélyegyenlőség,
- az ellenőrzés-értékelés egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó módszereinek alkalmazása a tanórákon,
- informatikai nevelés valamennyi tanuló részére, tanterv szerint,
- integrált oktatás-nevelés folyik a 2005/2006-os tanévtől.

a) Tanórán kívüli esélyegyenlőség biztosítása:

felzárkóztató és továbbtanulásra felkészítő foglalkozások, egyéni fejlesztő foglalkozások szervezése az iskola órakeretén belül, de azon kívül is a pedagógusok öntevékeny munkájával megszervezve,

a sajátos nevelési igényű gyermekek számára a szakértői véleménynek megfelelően egyéni fejlesztést biztosítanak a részképesség zavarok figyelembe vételével,

a rászoruló gyermekeknek logopédia szervezése,

mindennapos testnevelés bevezetése,

úszás oktatás, minden 2. osztályos tanulót megtanítanak úszni,

gyógytestnevelés, orvosi szűrővizsgálatok biztosítása,

első osztálytól kezdve felmenő rendszerben alsóban iskolaotthonos tanítási rend bevezetése

klubnapközis foglalkozás péntek délutánonként: bábozás, modellezés, dramatikus játék,

kézműves foglalkozások szervezése,

a napközis foglalkozások során a neveltségi szint kompenzálása, kulturált étkezési szokások, evőeszköz-használat, viselkedéskultúra.

b) Intézményi szintű programok:

Egészségnevelési program:

- a tanulók egészséges életmód iránti igényének felkeltése elméleti és gyakorlati ismeretszerzéssel,
- családok bevonása a programokba, például természetes gyógymódok megismertetése
- sokoldalú képességfejlesztés annak érdekében, hogy minden tanulónak legyen sikerélménye valamilyen területen.

Erdei iskolai program, táboroztatás:

- A programokban résztvevő tanulóknak lehetőséget biztosítanak az egészséges életmódra történő neveléshez, a közösségfejlesztéshez, egymás megbecsüléséhez, a tolerancia képességének fejlesztéséhez.
- A táborok szervezésével a gyakorlatban alkalmazható tudás lehetőségét is biztosítják minden tanuló számára.
- Szervezett táborok: szaktáborok, napközis tábor, nyári üdülő táborok.
- Mindezek szervezéséhez az iskolai alapítványok nyújtanak évről-évre hathatós támogatást, valamint megyei és országos pályázatokat.

c) Iskolai, megyei, országos versenyeztetés:

- A tanulók képességeik szerint vesznek részt ezeken, anyagi támogatást az iskola, illetve az alapítványok biztosítanak a szociálisan hátrányos helyzetűeknek.

d) Intézményi szintű rendezvények:

- Színvonaluk olyan, hogy valamennyi tanuló számára élményt nyújtanak és igen nagy a nevelő és közösségformáló hatásuk.
- Rendezvények: nemzeti és állami ünnepek, megemlékezések, kulturális rendezvények (karneválok, diákműsorok, diáknapi, gyermeknap, stb.)

e) A családok bevonása az iskolai életbe:

Az intézményi minőségirányítási program szerint.

Tehetséggondozás

Emelt szintű oktatás: testnevelés, matematika, idegen nyelv. A csoportba sorolás szülői kérés alapján történik. Idegen nyelvből a csoportbontást a szülő által választott nyelv alapján biztosítják. Testnevelésből évfolyam szinten nemenként biztosítjuk a csoportbontást.

Tehetséggondozás a tanórákon:

Differenciált óraszervezéssel, egyéni foglalkozásokkal és tehetséggondozó foglalkozásokkal történik. Differenciált házi feladatok és fejlesztő feladatok adása.

Tehetséggondozás tanórán kívül:

A pedagógusok egyénileg foglalkoznak a gyerekekkel felvételik, versenyek, stb. előtt, a választható órakeret terhére a törvény adta lehetőségeknek megfelelően.

Versenyeztetés: egyéni, csapatversenyek, ezek szervezése, ezeken és magasabb szintű versenyeken való részvétel ösztönzése és segítése (alapítványok, pályázatok)

Szabadidő

A tartalmas szabadidő eltöltésére szoktatás kiemelten pozitív folyamat az intézményben. A munkaközösségek, a diákönkormányzat közreműködésével fáradhatatlanul szervezi a szakmai, kulturális és egyéb szabadidős programokat.

A munkaközösségek kiemelt programjai voltak:

Osztályfőnöki munkaközösség, DÖK:

Magatartás, tisztasági és tanulmányi versenyek, DÖK Nap, megemlékezések: okt. 6., okt. 23., gyűjtés a Máltai Szeretetszolgálat javára, hulladékgyűjtés, DADA program, karneválok, városi ünnepélyeken való részvétel, osztálynapok, Ballagási ünnepségek színvonalas szervezése, a nyolcadikosok szép, emlékezetes elbúcsúztatása, szaktáborok, napközis tábor szervezése, üdülőtáboroztatás szervezése.

- Alsó tagozat:

Szereplések az alapítványi bálokon, egyéb városi rendezvényeken, Mikulásváltó az iskolásoknak, óvodásoknak, farsangok, vers és prózamondó versenyeken részvétel, Anyák napi ünnepségek, színházlátogatások, részvétel a fent már említett rendezvényeken.

Választható szabadidős foglalkozások biztosítása naponta 13.30-14.00 óra között.

- Magyar-történelem-művészeti munkaközösség:

Színház-látogatások Békéscsabán, helyesíró, vers és prózamondó versenyek, Kazinczy szépolvasó verseny, adventi napok programsorozat, karácsonyi műsor, rajzpályázatok, ünnepélyek, megemlékezések.

- Matematika munkaközösség:

Varga Tamás, Kalmár László matematika versenyen való részvétel, Zrínyi Ilona matematika verseny lebonyolítása, Nemzetközi Kenguru verseny, iskolai matematika feladatmegoldó verseny, levelezős matematika versenyeken részvétel, sikeres mozgósítás, szép eredmények. Bolyai hét sikeres, nagylétszámú részvétellel, városi rendezvény. Kémiából a Hevesy György, Meleg István versenyek és a Curie levelezős verseny volt népszerű a gyermekek körében.

- Idegen nyelvi munkaközösség:

Titok, Litterátum levelezős versenyek, Angol Nyelv Hete, német Nyelvi napok, Német Nyelv Hete, német nyelvi versenyen való részvétel. Idegen nyelvből sikeres felvételi vizsgák voltak.

- Természetismereti munkaközösség:

Takarítási világnap (hulladékgyűjtés), Állatok Világnapja (kiállítás, kirándulás, pályázatok meghirdetése), Egészségnevelési Hét (délutáni programok, verseny), Víz Világnapjától a Föld Napjáig (előadások, kirándulás, környezetvédelmi verseny), Madarak, Fák Napja (élménybeszámoló)

- Testnevelés munkaközösség:

Mezei futóverseny, olimpiai ötpróba, terem atlétikai versenyek, őszi-tavaszi atlétikai versenyek, labdarúgó mérkőzések (diákolimpia, kupák, országos döntő szintig), asztalitenisz versenyek, sakkversenyek, torna házi és megyei versenyek, Mikulás-váltó, kosárlabda megyei és országos elődöntők, kajak-kenu országos versenyek.

- Diákönkormányzati munka

Az iskolai DÖK minden hónapban egy alkalommal tart diákönkormányzati gyűlést az osztályokból delegált DÖK vezetőknek, előre meghatározott témák alapján. Itt aktuális programokat beszélnek meg, feladatokat osztanak szét, szervezéseket beszélnek meg.

Havonta iskolagyűléseken értékelik a magatartás és szorgalom eredményeket, valamint az egyéni teljesítményeket, közösségi tevékenységeket.

Prevenció

A prevenció tevékenység átszövi az iskola életét.

- Tanórákon

Testnevelés: keringés fiziológiai felkészítése, a mozgató szervrendszer anatómiai és fiziológiai felkészítése

DADA program 3-4., 7-8. osztályban: ennek keretében a tanulók átfogó képet kaphatnak életkoruknak megfelelően nemcsak a drog, hanem az alkohol, a dohányzás káros hatásairól, illetve a nyolcadikosoknál az AIDS veszélyeire, megelőzésére is nagy hangsúlyt fektet az előadó.

A 6-7-8. osztályos tanulók szüleinek – a Rendőrség és a Családsegítő szakembereinek bevonásával – felvilágosító programot szerveznek, ahol a résztvevők megismerhetik az alkohol és drogfogyasztás, a dohányzás veszélyeit.

A pedagógusok esetében elmondható, hogy erősödött a segítő attitűd, továbbá a korai krízisképzetek felismerését és annak kezelési lehetőségeit is megismerték.

Nevelői beszélgetés: napközis nevelők aktuális problémákat rendszeresen megbeszélnek a gyerekekkel.

Életvezetési ismeretek: az egészséges életmódra, becsületességre, önbecsülésre nevelés (egészségtan, biológia, életvitel, testnevelés és osztályfőnöki óra).

- Tanórán kívül:

Egészségnevelési hét szervezése: prevenciós célok a helyes táplálkozás, életmód, káros szenvedélyek hatásainak megismertetése.

Környezeti nevelési napok programja (tanév végi program): szabadban, mozgásos programok; balesetek megelőzésének lehetőségei: közlekedésben, otthon, iskolában, játszótereken, sportpályákon; egészséges életmód szokásrendszerének fejlesztése.

Drogmegelőzéssel kapcsolatos pályázatokon való részvétel.

Az iskola védőnője magas szakmai felkészültséggel osztályfőnöki órán egészséges életmóddal valamint drogmegelőzéssel kapcsolatos témákban tart tájékoztatást.

Az egészségügyi szűrővizsgálatok rendszeressége nagyban segíti a prevenciós tevékenységet.

Részt veszünk „Útravaló” ösztöndíj pályázaton.

Felügyeleti rendszer

Az óvodák nyitva tartása 7.00 – 17.00 óráig, az óvodákban a felnőtt felügyelet mindig biztosítva van. A Dózsa és Kossuth utcai feladatellátási helyen 6.00 órától ügyeleti rendszerben fogadjuk a gyerekeket a szülők igényének megfelelően.

A szünetek idején kijelölt óvodában ügyeleti rendszerben végig biztosítják a gyermekfelügyeletet

Az iskola nyitva tartása 7.00 – 17.00 óráig, melynek során a felügyeletet az alábbi módon biztosítják:

- Tanári felügyelet: intézményi alapszabály: a gyermekek felnőtt felügyeletét mindig biztosítani kell az egész iskola területén, nyitvatartási időben, külön beosztás alapján.

- Kapuügyelet: felnőtt portás látja el a 7. osztályos tanulók segítségével, a kapukat bezárva tartják, csengetésre, alapos indok alapján engedik be a kapusok az idegeneket az intézménybe

- Gyermekügyelet: tantermekben hetesi ügyelet, folyosókon a 8. osztályos ügyeltesek segítenek a pedagógusoknak az óráközi szünetek rendjének fenntartásában

A nyári szünet idején 5 hetes napközis táborban biztosítják a gyermekfelügyeletet.

A nyári szünet fennmaradó idején is lehetőséget biztosítunk az ellátást igénylő gyermekek felügyeletére.

Pályaválasztás, pályaorientáció

Már 5-6. osztályban, osztályfőnöki órák keretében számos, általában játékos feladatok által információkat szerezhetnek a tanulók a „dolgozó társadalom”-ról, a pályákról, a munkáról és saját magukról is.

Ezek alapján és visszahatóan az osztályfőnökök az osztályokban tanító pedagógusokkal együtt képet alkotnak az egyes tanulók testi adottságáról, egészségi állapotáról, érdeklődéséről, tárgyi tudásáról, társas kapcsolatairól, önismereti, képességi szintjéről, melyek alapján lehetővé válik a személyre szabott pályaorientáció.

7-8. osztályokban már az iskolaválasztás kerül előtérbe, amely az elképzelt pálya elérését segíti. Sok beszélgetés, iskolalátogatás, középiskolák börszűzén való részvétel, internetes portál

használata és önismereti tesztek, feladatlapok hozzá közelebb a konkrét választ. Fontosnak tartják ebben a munkában a tanulókkal való nyitott, őszinte kapcsolatot, a szülőkkal való folyamatos együttműködést.

Ennek érdekében e témában három specifikus szülői értekezletet tartanak, amelyeken ismertetik a középiskolai képzésformákat, a helyi középiskolák kínálatát, a hivatalos ügymenet adminisztratív feladatait. Ez utóbbit jelentős részben magára vállalja az iskola.

Képzések

A pedagógusok szakmai továbbképzése éves terv szerint, folyamatosan történik.

- A napközis csoportokban a nyugodt tanulás, kulturált étkeztetés körülményei nehezen oldhatók mag önerőből, hiszen ehhez elsősorban a magas létszámszámokat kellene csökkenteni.

- 10-14 éves fiatalok hajnalig tartó „bulizásai” a város különböző szórakozóhelyein városi megoldást igényelnek. A fiatal és gyermekkorúak kiszolgálását nemcsak tiltani, hanem ellenőrizni is kellene. Városi szinten komoly ellenőrzések kellenek, mert sajnos hiányzik a szülői felelősség is, és így hiába tesz meg mindent az iskola a prevenció területén. Szükséges lenne a városban olyan szórakozási lehetőség biztosítása, amely a gyerekek életkorának megfelelő és kulturált körülmények közt működik.

- Ugrásszerűen megnőtt a gyermekek agresszivitásra való hajlama, a gátlástalan lopások száma, a trágár beszéd, a tiszteletlen viselkedés. Ez új helyzetet teremt a pedagógiában, ehhez alkalmazkodni kell, és ennek megoldásait keresik a mindennapok történéseiben (nyomozások, szülők behívása, elbeszélgetés, osztályközösségekkel külön való törődés, rendkívüli iskolagyűléseken elbeszélgetés a problémákról, stb.). Mindezek oka lehet az egyre romló szülői háttér, család közösségek miatt a gyermekek lelki világában történt sérelmekben keresendő. A 2009/2010-es tanévtől a Körös – szögi Kistérség Töbpcélú Társulás Humán Szolgáltató Központ Egységes Pedagógiai Szakszolgálatáa heti egy alkalommal biztosít pszichológust iskolájuk tanulói számára.

Az iskola pszichológus segít a gyermekek lelki problémáinak feldolgozásában, az egészségesebb gyermek-szülő kapcsolat helyreállításában, a pedagógusok helyes pedagógiai eljárásainak kidolgozásában.

- Fejlesztő pedagógus dolgozik a hátrányok még eredményesebb leküzdése érdekében.

Az intézményben a 2006/2007-es tanévtől a sajátos nevelési igényű tanuló integrált nevelése valósul meg. Az együttnevelés során az osztályban tanító pedagógus mellett alsó évfolyamokon fejlesztő pedagógus segíti a tanuló munkáját („kéttanítós” modell). E mellett kapja meg a tanuló a sajátos nevelési igényének megfelelő képesség, készségfejlesztést egyéni foglalkozás keretében (habilitáció, rehabilitáció.)

Az intézmény iskolai könyvtárainak szerepe:

Az iskolai könyvtárak segítik az ingyenes tankönyvek eljuttatását az arra igényt tartó és jogosult tanulók számára. Az ingyenesség biztosításának lehetőségei közül intézményünk az iskolától történő tankönyvkölcsönzés módszerét is alkalmazza. Mindezt az intézmény *Tankönyvellátási rendje* szabályozza. Segítik a tanárok tájékozódását a tankönyvpiacon a tankönyvválasztás idején. Számítógépes feldolgozás és kölcsönzés segíti a könyvtár és az olvasó tevékenységét, lehetőség nyílik az otthoni elérésű könyvtári adatbázisban történő keresésre. Szabad hozzáférést tudnak biztosítani a továbbtanulási tájékoztató anyagokkal kapcsolatban.

Mindennapos nyitva tartásukkal, képzett könyvtárosokkal biztosítják az iskolai képzések megfelelő feltételeit, a tartós tankönyvekhez való hozzáférést, a tanítási órák utáni

könyvtárhasználatot. Kiemelten kezelik az önálló ismeretszerzés képességének megtanítását, a környezettudatos életmódra nevelést.

A tehetséggondozás és a felzárkóztatás egyik helyszíne az iskolai könyvtár. Tanári felügyelettel számítógép-és internethasználat biztosított minden tanuló számára.

Az intézmény által tett javaslatok:

- az egészségügyi szűrővizsgálatok tanítási időn kívül történjenek;
- továbbra is minden évfolyamon ingyenes úszás órák biztosítása a városi uszodában, tanuljon meg minden szarvasi diák úszni;
- az egyre több allergiás beteg miatt a mindenkire kiterjedő allergia szűrés megszervezése;
- az egyre több elhízott gyermek miatt életmódbeli és diatetikus tanácsok;
- alkohol és dohányzásmentes szórakozóhelyek az ifjúságnak;
- erdei iskolai program támogatása;
- kiemelt figyelem a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók jegyzői nyilatkozatának megtételéhez;
- a magántanulói jogviszony engedélyezése csak a legindokoltabb esetekben – pl.: betegség – történjen.
- Az egészségügyi szűrővizsgálat visszaállítása az óvodákban

Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon tájékoztatása

Többcélú intézményünkre vonatkozóan a rájuk bízott ifjú korosztállyal összefüggésben az alábbi véleményt adják:

I. Óvodai ellátás

A Szlovák Óvodába a 2010/2011. nevelési évben 107 gyermek jár. A foglalkozások négy óvodai csoportban történnek.

Hátrányos helyzetű	Halmozottan hátrányos helyzetű	Veszélyeztetett (védelembe vett)	Gyermekvédelmi támogatásban részesül	Sajátos nevelési igényű	Beilleszkedési magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő
33	2	3	37	2	2

A szülőkkel napi szinten tartják az óvónők a kapcsolatot, a felmerülő problémákra közösen keresik a megoldást. Diákotthoni elhelyezésre 7 kisgyermek esetében került sor. Oka a jegyzői védelembe vétel, vagy a szülők külterületen laknak és a munkaidejük nem teszi lehetővé, hogy gyermekeik minden nap időben, kipihenten jussanak el az óvodába.

A sajátos nevelési igényű gyermekkel szakember foglalkozik. A fejlesztő foglalkozásokat az intézmény fejlesztőpedagógusa végzi. A speciális fejlesztéseket utazó szakemberekkel oldották meg, így például a konduktori és logopédusi fejlesztés. Az integráltan foglalkoztatott sajátos nevelési igényű gyermekek jobban beilleszkednek a közösségbe, nem érzik magukat feleslegesnek a társadalomban. Társaik már kis kortól megtanulják a másság felismerését és kezelését.

A gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése érdekében változatos programok várják neveltjeiket. A kötelező óvodai foglalkozások mellett a hagyományos programok sora várja a gyermekeket szüleikkel és hozzátartozóikkal együtt. Ilyenek a Tök-nap, Táncház fabatka vásárral egybe kötve, Karácsonyi játszóház, Farsang, Húsvéti játszóház és állatsimogató stb.

A nyári szünet idején július végéig tart nyitva az óvoda. A további időszakban igény esetén gondoskodnak a gyermekek felügyeletéről..

II. Általános iskolai ellátás

Az Általános Iskolába a 2010/2011. tanévben 340 iratkozott be. Oktatásuk, nevelésük 17 osztályban folyik, ebből 10 alsó tagozaton és 7 felső tagozaton.

Hátrányos helyzetű	Halmozottan hátrányos helyzetű	Veszélyeztetett		Gyermekvédelmi támogatásban részesül	SNI	BMTN
		alap-ellátás	védelemben vett			
72	22	7	1	87	7	17

Jó kapcsolati rendszert alakítottak ki a szülőkkel. Az ifjúsági és gyermekvédelmi felelősük minden esetben számíthat a Családsegítő Központ munkatársainak együttműködésére. A gyermekorvosi, fogászati és védőnői szolgálat mindennapos segítségére számíthatnak.

A sajátos nevelési igényű és BMTN küzdő tanulók fejlesztő foglalkozásairól úgy, mint az óvodában gondoskodnak.

A lemaradó tanulók felzárkóztatását korrepetálások szervezésével biztosítják. A tehetséges tanulók fejlesztése céljából érdeklődésüknek megfelelő szakköröket indítanak minden tanévben. A szakkörök továbbra is széles skálát ölelnek fel, a tantárgyi ismeretek tovább fejlesztését célzó versenyekre felkészítő foglalkozások mellett lehetőség nyílik az alkotó fantázia kibontakoztatására is a kerámia szakkörön és a rajz szakkörön. Zenei képességek fejlesztése folyik a furulya szakkörben, a harmonika szakkörben, a citera szakkörön és az énekkar foglalkozásain. A gyermekek mozgásigényét igyekszik kielégíteni a futball szakkör a társastánc szakkör. E mellett kihasználják tanulók a városi sport klubok edzési lehetőségeit is.

A pályaválasztás komoly kérdésében való döntés megkönnyítése céljából minden évben felkeresik a megyei pályaválasztási vásárt. A tanulók a középiskolák nyílt napjait látogathatják, a középiskolák képviselői tájékoztató előadást végezhetnek az iskolában. E mellett üzemlátogatásokat szerveznek, sajnos egyre kevesebb lehetőségük van erre.

A szabadidő hasznos eltöltésére nevelnek a városi intézmények, civil szervezetek rendezvényei, melyeket a tanulókkal rendszeresen látogatnak. Szívesen vesznek részt a gyermekek a Tessedik Múzeum, a Körös-Maros Nemzeti Park a Városi Könyvtár és a Vajda Péter Művelődési Ház rendezvényein. Gyakran megfordulnak a diákok a Szlovák Kulturális Kör rendezvényein, melyek közkedveltek körükben, hiszen hagyományok megismerése, cselekedtetéssel történő átörökítése zajlik jelenlétükben.

A nyári szünetben az óvodával szinkronban július végéig változatos programmal gazdagított nyári tábor szerveznek. A programok kialakítása közben fontos szempont az érdekes élményt nyújtó foglalkozások, kirándulások szervezése a szülők plusz anyagi megterhelése nélkül.

III. Javaslataik a gyermek és ifjúság nevelés területén

- A városi üzemek szervezeten nyílt napokat tarthatnának, minek során a tanulók élet közelebb kerülnének a munkával, képet kapnának az egyes szakmák szükségességéről, munkaigényéről.
- A nyári szünetben a Körös part jobb kiépítése után szervezett felügyelet mellett tömegesen strandolhassanak városunk gyermekei.
- A halmozottan hátrányos helyzet megállapítása még mindig nehézkes. A már megállapított esetben legyen elég a minden évben újra igényelt és odaitélt rendszeres gyermekvédelmi támogatás, ne kelljen a szülőnek újra nyilatkozni, igényelni hhh státuszt.

IV. Összegzés

A gyermekek fejlesztése érdekében tett mindennapi munka nagyon sokrétű, szerteágazó. Úgy ítélik meg, hogy Szarvas Város vezetése, képviselőtestülete, az ifjúság formálásában résztvevő oktatási és háttérintézmények munkája összehangolt, kellő figyelmet szánnak és szentelnek az ifjúságért folytatott munkának.

Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda tájékoztatása

1.) Intézmény tanulólétszáma: 450 fő, amely évfolyambontásban az alábbiak szerint alakul: (az első és az ötödik évfolyamon 1-1 fő magántanulója van intézményüknek)

1. évf.	2. évf.	3.évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.	Össz.
69	52	60	58	51	50	51	60	450

2.) Bejáró tanulók száma évfolyamonként

1. évf.	2. évf.	3.évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.	Össz.
8	4	7	6	5	3	4	7	44

3.) Felvételi arány a különböző típusú középfokú oktatási intézményekbe

Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola		Összesen	
25 fő	53 %	13 fő	28 %	9 fő	19 %	47 fő	100 %

4.) Testvériskolai kapcsolatok

Az intézmény a Magyarországi Evangélikus Egyház koordinálásával egy németországi (Müncheni Reál Schule) iskolával ápol testvériskolai kapcsolatot. A program keretében lehetőség van vendégtanárok fogadására, akik bekapcsolódnak a német és angol nyelv oktatásába intézményük nyelvtanárának irányításával.

5.) Esélyegyenlőség biztosítása

Az iskolában, és az óvodában biztosítják az integrált nevelést. Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatához kapcsolódó gyermekeket érintő esélyegyenlőségi, egyenlő bánásmód programja határozza meg feladataikat. A tanév elején elkészített szociális háló adatai pontosan meghatározzák tantestületi tennivalóikat, mely szerint a cigány etnikumhoz tartozók, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek számára felzárkóztató, illetve tehetséggondozó differenciált foglalkozásokat tudnak biztosítani.

A Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiadott szakvélemények segítik a fejlesztő pedagógusok munkáját.

Az iskolában működő alapítvány anyagi támogatásban részesíti a rászorult gyermekeket. Nagy gondot fordítanak a szülőkkel való együttműködésre a gyermekek nevelésében.

6.) Tehetséggondozás

Az iskolában kiemelt terület a tehetséges tanulókkal való foglalkozás. Évek óta kapcsolatban állnak a Debreceni Egyetem tehetséggondozó szakembereivel. Dr. Balogh László professzor irányításával folyik a komplex tehetséggondozás. Tanulóik fejlődését 4-8. osztályig mérésekkel követik nyomon, melynek elemei: intellektuális képesség, tanulási motiváció, tanulási stratégia, az iskolai teljesítményhez kapcsolódó felszültség változásai, személyiség összetevők.

A felmérések különböző tesztek segítségével történnek, melyek a tanulók képességeit, készségeit, logikai gondolkodását mérik, ennek alapján képességszintre sorolva gondozzák a tehetséget, melyben részt vesznek a Szent István Egyetem Pedagógiai karának pedagógusai és hallgatói. Több pedagógusuk alkalmazza a kooperatív tanítási módszert az alsó tagozaton. A tanárok elméleti és gyakorlati képzését szintén az egyetem oktatója végzi.

A tehetségek felismerésének és fejlesztésének számtalan lehetősége van a tanítás folyamatában. Formái:

- egyénre szabott feladatok a tanítási órákon, fokozottabb terhelés,
- tanórán kívüli lehetőségek, speciális feladatok, könyvtári munka, felkészülés a versenyekre,
- versenyek, pályázatok vetélkedők,
- egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás,

Intézményükben, mind az óvodában, mind az iskolában kiemelt terület a tehetséggondozás. Ennek megvalósítására igyekeznek minden pályázati lehetőséget megragadni. Három nyertes pályázatuk megvalósítása folyik, most az intézményben:

- NTP-OKA-II-109 Iskolai tehetségműhely,
- NTP-OKA-II-184 Óvodai tehetségműhely,
- és TÁMOP -3.4.3-08/2-2009-0047 számú „Tanulva tanítani” című pályázat megvalósítása.

7.) Szabadidőszervezés, tanórán kívüli elfoglaltságok

A Köznevelési törvény, valamint az intézmény pedagógiai programja az irányadó ebben a kérdéskörben.

Az iskola a tanórai foglalkozások mellett – a tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez (Ktv. 53 §-a). A tanulók körében elvégzik a felmérést, hogy a létszámadatok rendelkezésre álljanak a csoportok kialakításánál, a tantárgyfelosztás és az órarend készítésénél.

Szervezeti formák:

- napközi
- tanulószoba
- szakkörök
  - angol, angol társalgás,
  - színjátás,
  - majoretta,
- énekkar,
- zenei szakkör,
- sportkörök, tömegsport,
- könyvtár,
- differenciált foglalkozások
  - tehetséggondozás,
  - felzárkóztatás,
  - középiskolai előkészítő (magyar, matematika)
- tanulmányi és sportversenyek
- klubdelutánok
- kulturális rendezvények, ünnepélyek.

8.) Kulturális programok – szabadidős programok

Intézményük pedagógiai programja meghatározza a kulturális programok szervezésének körét:

- Megemlékezés a Magyar Kultúra napjáról
- Megemlékezés a Költészet Napjáról
- Víz Világnapjától – Föld Napjáig tartó rendezvénysorozat
  - Aranytoll vers-, meseíró pályázat
  - Idegen nyelvi versmondó-verseny (angol-német)
  - Plakátkészítési verseny
- Benka Gyula Kulturális Gála
- Családi Vasárnap
- Hittanos karácsony,
- Idegen nyelvek karácsonya,
- Egyre több kirándulást szervezünk az ország különböző pontjaira, mellyel az ismertszerzést segítjük.
- Nyári táborokat szervezünk az alsós és felsős gyermekeknek
- Kapcsolatot építettünk ki Erdélyi iskolákkal.

Intézményük tanulói az alábbi intézményeket, programokat látogatják:

- Tessedik Sámuel Múzeum
  - állandó és időszakos kiállításait
  - Szlovák Tájház
  - Ruzicskay Emlékház
  - Történelmi Emlékút
- Vajda Péter Művelődési Ház által szervezett

- Koncerteket
- Színházi és mozi előadásokat

- Chován Kálmán Művészeti Alapiskola által szervezett
  - Koncerteket
  - Kiállításokat

Különböző pályázatokon nyert anyagi támogatással nagyon jó szabadidős programokat, előadásokat tudnak szervezni tanulók számára, valamint könyvekkel, elektronikus dokumentumokkal gyarapították iskolai könyvtárukat.

9.) Diákönkormányzat működése

Az iskolában folyó pedagógiai törekvések megvalósulásának segítője a diákönkormányzat.

Az iskolai diákönkormányzat élén működési rendjében meghatározottak szerint választott iskolai diákbizottság áll, élén a diákönkormányzat tanuló vezetőjével.

- A Ktv. vonatkozó bekezdéseiben, valamint a jogszabályokban meghatározott esetekben a diákönkormányzat véleményének kikéréséről az igazgató gondoskodik.
- Az iskolai tanulók összességét érintő ügyekben a diákönkormányzat az igazgatóhoz fordulhat.
- A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának fóruma a diákközgyűlés.
- Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. A diákközgyűlés napirendjét az igazgató, az osztályfőnökök és a diákönkormányzatot vezető tanuló közösen határozza meg, s a közgyűlés megtartása előtt az osztályok rendelkezésére bocsátják. A diákközgyűlésen jelen vannak a nevelőtestület tagjai, valamint a diákok képviselői.
- A diákönkormányzat az intézmény helyiségeit, berendezéseit térítésmentesen igénybe veheti.
- A diákönkormányzat feladata, hogy döntsön saját működéséről, a számunkra biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról. Dönt továbbá a diákönkormányzati tájékoztatás rendszeréről. Iskolánkban ez az iskolagyűlésen, iskolarádióon keresztül történik.
- A szabadidős elfoglaltságokat tudatosan szervezik, és lehetőséget is biztosítanak arra, hogy a tanórán elsajátított tananyagot alkalmazzák képességeik fejlesztésére. Sok vetélkedőt szerveznek a tanév során (zenei, egészségvédelmi, környezetvédelmi, történelmi stb).
- Gondot fordítanak a hagyomány ápolásra, a jeles napok megünneplésére, melyekből szinte minden hónapra jut egy. (Szüreti multság, Adventi készülődés, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Pünkösöd)
- A sport a mozgás elengedhetetlen az egészséges fejlődéshez. A sport versenyek, gyalogtúrák, kirándulások, kerékpártúrák színessé teszik iskolai életüket.

9.) Prevenció, felügyeleti rendszer

Az osztályfőnöki munka minden évfolyamon az életkornak megfelelően építkezik a helyes életviteli szokások kialakításában; feldolgozva az egészséges és biztonságos élet,

veszélyeztető tényezők, óvd és védj magad, milyenek az emberek, erkölcsi tulajdonságaink, konfliktuskezelés, magatartási problémák megoldása, témaköröket.

Jó kapcsolatot alakítottak ki az iskola védőnőjével, aki hetente egy alkalommal fogadó órát tart a tanulók számára. Ezzel is segíti a munkát az iskola orvossal együtt.

- Gyermek és ifjúságvédelem megvalósulása

A gyermekvédelmi munka szervezés része az iskolai nevelő munkának. A problémák felkutatása, és a megoldás kulcsának megtalálása kiemelt feladata az osztályfőnököknek, illetve minden szaktanárnak, a gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek.

Minden tanévben szakszerű feltérképezést, nyilvántartást készítenek az osztályfőnökök, ez tartalmazza a helyzetelemzést, az intézkedéseket, a segélyek kimutatását.

Mindennapi kapcsolatban vannak az alábbi intézményekkel:

- Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Humán Szolgáltató Központ Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat, Szarvas
- Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Békéscsaba
- Szarvas Város Polgármesteri Hivatal

10.) Pályaválasztási tanácsadás

Iskolájukban lehetőséget adnak minden középfokú intézménynek a bemutatkozásra. Ezt a pályaválasztási felelős koordinálja, és közvetíti az információkat a tanulók, illetve a szülők felé.

A pályaválasztási felelős osztályfőnöki órákon teljes körű tájékoztatást ad a továbbtanulás rendszeréről.

A helyi középfokú oktatási intézmény vezetőjét meghívják a pályaválasztási szülői értekezletre, ahol bemutatja intézménye működését.

Ellátogatnak a Vajda Péter Intézmény által szervezett nyílt tanítási napokra, melyeken betekintenek az iskola életébe.

A szülők a rendelkezésre álló információk alapján kérdéseikkel felkereshetik az osztályfőnököket, az intézmény pályaválasztási felelősét, igazgatóhelyettesét és igazgatóját, akik segítséget nyújtanak a pályaválasztásban, továbbtanulásban.

Továbbá nagyon jó kapcsolatot alakítottak ki a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szarvasi Kirendeltségével. Minden évben részt vesznek a megyei pályaválasztási rendezvényen, mely idén az „Álmodtam egy világot magamnak” címet viselte. Ez a rendezvény nagyban segítséget nyújt a gyerekeknek a pályaválasztásukat.

Bacsó Béla utcai Óvoda

Kis-csoport létszáma:	18 fő
Kis-középső csoport létszáma:	24 fő
Középső-nagy csoport létszáma:	26 fő
Nagy-középsőcsoport létszáma:	25 fő

Összlétszám: 93 fő
Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek.

Az óvodapedagógus és a gyermek aktív kétpólusú együttműködésében az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés.

Az értelmi nevelés feladatai a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezések, az önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze. Általa erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkészsége, anyanyelvi kultúrája.

Sajátosságok:

- cigány anyanyelvű gyermekek beszédének fejlesztése,
- figyelembe veszik a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, képességét, tehetségét, szociokulturális háttérét,
- segítik tehetségük kibontakoztatását és hátrányos helyzetükből való felzárkózásukat,
- törekednek a gyermek és környezetének minél teljesebb megismerésére, fejlődésének nyomon követésére, fejlődési ütemét rögzítik.

Nemzeti, etnikai kisebbség – szlovák nyelvű hagyományörző program

- szlovák nyelvi közeg biztosítása, érdeklődés felkeltése a szlovák nyelv iránt,
- szlovák kultúrához, életmódhoz kötődő hagyományok, szokások ápolása, fejlesztése közvetlen tapasztalatszerzés útján, az idősebb generáció, a nagyszülők aktív segítségére számítva.

Sajátosságaik:

- a szlovák nyelvű tevékenység osztott csoportban, korosztályoknak megfelelően történik
- megtekintik a városban lévő nemzetiségi élethez kapcsolódó kiállításokat,
- a műveltségtartalmakon belül, - főleg a környező világ tevékeny megismerése, zenei, vizuális nevelés, irodalom – a magyar nyelvű neveléssel párhuzamosan folyik a szlovák nyelv és hagyományok ápolása heti két alkalommal.
- Megismertetik a gyerekeket a Szarvason hagyományos népi tevékenységekkel.

A 2010-es évben a kitűzött oktatási nevelési céljaikat mind az óvodában, mind az iskolában teljesítették.

A feladatok megvalósításában garanciát jelent mindkét intézmény pedagógus közössége. Óvodapedagógusai, tanítói, tanárai folyamatosan képezve magukat a munkatervben meghatározottakat maradéktalanul teljesítik.

Minden kitűzött céljuk megvalósításában az iskola, illetve az óvoda fenntartója, valamint az igazgatótanács maximális támogatást nyújt.

Továbbra is az előző évekhez hasonlóan szeretnének eredményesen dolgozni, a gyermekek, a diákok mind magasabb szintű fejlesztését elvégezni, illetve a nevelés területén is a szülők elvárásainak megfelelően teljesíteni.

Szarvasi Általános Művelődési Központ Chován Kálmán Művészetoktatási Intézménye tájékoztatása

A Chován Kálmán Művészeti Alapiskola 6-22 éves korosztály művészeti nevelésével, oktatásával foglalkozik. A tanulók legalább heti 4 órát töltenek az intézményben délutáni szabadidejükben, de sokan több tanszakra is járnak, ami heti 2-3 délutáni elfoglaltságot jelent. Az oktatáson túl rendszeresen szerveznek – növendékeik részvételével – hangversenyeket, táncházakat, közös hangversenyt vagy színházlátogatást. Egyre nehezebb a délutáni munka szervezése, mert rendkívül sok a gyerekek iskolai leterheltsége, ezen túl pedig sokan járnak különórákra is. Igen nagy szemléletváltásra van szükség, hogy a szülők, iskolák is belássák, hogy az intézmény oktatási formája nemcsak a lélek gazdagítása terén nagy jelentőségű, hanem hatékony prevenció is az ifjúság oltalmazása érdekében. Az a gyerek, aki táncgyűttesben táncol, zenekarban zenél, vagy rajzol, fest, sző, sok olyan dologra nem ér rá, ami esetleg rossz irányba terelné.

A Művelődési Központ hozzáépítésével és a Lengyel Palota használatba vételével megoldódott az iskola elhelyezése, az oktatás körülményei nagyon jók. Az épület külleme, berendezése esztétikus, komfortos környezetet biztosít.

Az iskola legfontosabb feladata, hogy a városban tanulók csökkenő száma ellenére továbbra is tartani tudja az 500 fő körüli létszámot.

Az iskola kiemelt feladata, hogy az új környezet adta lehetőségeket a leghatékonyabban használja ki (beiskolázás, programok).

Az iskola 2008. augusztus 1-jétől szakmailag önálló intézményegysége a Szarvasi Általános Művelődési Központnak.

Az iskola az országos minősítési eljárásban elnyerte a „Kiváló alapfokú művészetoktatási intézmény” címet.

A következő tanév feladata felkészülni az újabb minősítésre, mivel 2012. decemberében lejár a korábbi minősítés. Céljuk, hogy ismét sikerüljön a „kiváló minősítés” elérése.

Az iskola regisztrált Tehetségpont lett, a további feladat a tehetségpont akkreditációja, illetve az intézmény Tehetségnapjának megszervezése.

Szent István Egyetem Gyakorló Óvoda és Gyakorló Általános Iskola tájékoztatása

Óvodai létszám:

7 csoport: 166 fő óvodás

Iskolai létszám:

1-4. osztályig 64 fő tanuló

Esélyegyenlőség biztosítása

A tanulási kudarcnak kitett tanulók integrált keretek között megvalósuló képességfejlesztésére lehetőség van az iskolában. A tanítók munkáját segíti e tekintetben a tanterv, a tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer, a gyakorlati alkalmazást segítő továbbképzési kínálat és a szakmai szolgáltató-rendszer. Kiindulópont, hogy a tanulók közötti különbségek sokfélék, ezért szükséges az egyéni különbségekre alapozott oktatás-nevelés kialakítása. Az együttnevelésben leginkább a differenciálásra alkalmas szervezési módok, kooperatív technikák alkalmazása kap hangsúlyos szerepet.

A szociális hátrány enyhítése fontos feladat az intézmény számára.

Ennek alapja :

- a szoros kapcsolattartás a helyi óvodákkal,
- az iskolába érkező gyermekek ismerete,
- A Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő Szolgálattal a folyamatos információcsere,
- a problémával küzdő családok kiemelt kezelése.

Az oktatás területén

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai és tanórán kívüli tanulás megszervezése (logopédia fejlesztő foglalkozás, óvodai gyógytestnevelés),
- a felzárkóztató foglalkoztatások,
- a napközi segítő a hátrányok enyhítését.

Emellett az iskolai könyvtár, az iskola eszközeinek egyéni vagy csoportos használata, a diákétkeztetés is teret ad ennek a tevékenységnek.

Nevelés területén

- a pedagógusok és a tanulók segítő, személyes kapcsolata,
- a családlátogatások,
- az iskolai gyermekvédelmi tevékenység, a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek segítése szolgálja a hátrányok enyhítését.
- családi klub foglalkozások szervezése havonta,
- pszichológus bevonásával szülői tréning

Az otthoni hátrányok kompenzálására a szeretetteljes, nyugodt légkör teremtése, családias környezet biztosítása szolgál.

Az intézmény segítséget nyújt a következő területeken:

- diákétkeztetés,
- tankönyvvásárláshoz nyújtott támogatások,
- továbbtanulás segítése,
- kirándulások szervezése,
- nyári tábor biztosítása.

A Családsegítő Szolgálattal való folyamatos kapcsolattartás lehetővé teszi a gyors beavatkozást a szociálisan hátrányba került tanulók esetében, hogy minél hamarabb segítséghez juthassanak.

Tehetség gondozás

Az iskola különös gondot fordít a kreativitás elősegítésére, mivel a kreativitás befolyással bír a tehetség alakulására. Tehetség gondozó programot valósítanak meg a Pedagógiai Főiskolai Karral közösen. A tehetséges tanulók oktatásánál a teljes személyiségre irányul a fejlesztés. A pedagógus segítheti a kreativitást a megfelelő légkör megteremtésével, amelyben a gyermekek eredeti és alkotó ötletekkel állnak elő.

A tehetséges gyermekek körét felmérve /osztályon/csoporton belül ill. szabadidős tevékenységek keretén belül/ tehetséggondozásra sor kerül: vizuális kultúra, vers-és prózamondás, ének-zene, mozgáskultúra területén.

Szabadidő

A szabadidő hasznos eltöltésében a „Zöld óvoda” és „Környezeti nevelés” programjait kezelik kiemelten:

- Az intézmény udvarát folyamatosan fejlesztik mozgásos fejlesztő játékokkal, amely a szabadidő tartalmas eltöltését és a családi szabadidős programok magas szintű megvalósítását segíti.
- Természetes anyagból való alkotás lehetőségét biztosítják kézműves foglalkozások keretén belül.
- Túrák, kirándulások, „Zöld óvodák” szervezésével erősítjük az egészséges életmód jelentőségét.

Szakkörök: báb, matematika, kézműves, foci, gyermektorna, zene ovi, néptánc.

Napközis tábor: a szorgalmi időszakon kívül a nyári szünetben 4 hétig igény szerint napközis tábort biztosítanak.

Hittanoktatás: az intézményben katolikus, református és evangélikus hitoktatás folyik. Hittanórát heti egy alkalommal szakképzett hitoktatók tartanak.

Prevenció

- Lelki egészségvédelem
  - Egészségi nevelési feladatok célja: Az egészséges érték szemlélet kialakítása, a saját egészségi állapot felmérése, értékelése, életmódbeli szokások kialakítása. A tanulók személyiség fejlesztésének szinterei: tanórán belül, kerettantervben meghatározott elvek alapján, tantárgyi keretek között.
- Feladatok egészségvédelmi, szociális téren
  - Kapcsolatok építése, tartása
  - DADA program beépítése – kapcsolattartás a rendőrséggel
  - Elmex-program megvalósítása – Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Orosházai, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézetével kölcsönös információcsere
  - Mozgásszervi elváltozások megelőzésére (lúdtalp, gerincdeformitás) óvodai csoportokon belül szervezett mozgás
  - Preventív gyermekvédelem – a család segítése, majd a gyermek megsegítése a családban
- Személyiségfejlesztő programot valósítanak meg beillesztve osztályfőnöki vagy tantárgyi tanmenetbe, napközis foglalkozásokba, melynek témakörei:
  - önismeret,
  - szabályok, normák,
  - kockázat, következmény,
  - biztonságban otthon, a közlekedésben, a közterületeken,
  - gyógynövények, gyógyszerek, drogok,
  - jogok, kötelezettségek,
  - érintések, pedofília,
  - erőszak.
- Tevékenységek a pszichés nevelés területén:
  - önismereti játékok alkalmazása, végzése,

- csoportismereti játékok alkalmazása, végzése,
- szituációs játékok alkalmazása, végzése,
- kapcsolatteremtő játékok alkalmazása, végzése,
- bizalomjátékok alkalmazása, végzése.

A prevenció hatékony megvalósítása érdekében az intézmény pedagógusai együttműködnek a Városi Rendőrkapitánysággal, a Családsegítő Szolgálattal, a Gyámhatósággal, és munkájukat a mindennapok során gyermekvédelmi felelős segíti.

Pályaválasztás, pályaorientáció

Az intézmény 4 osztályos általános iskolaként működik. A városi intézmények nyílt óráinak látogatására iskolaigazgatók, szülők tájékoztatására lehetőséget biztosítanak.

Célok, feladatok megvalósulása

A gyermekközpontú nevelés, tanítás-tanulás meghatározó elve volt a 2008-as évnek is. Ennek érdekében fejlesztő-team alakult, melynek tagjai: logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, beszédfejlesztő óvodapedagógus, mozgásfejlesztő óvodapedagógus.

Vezetője: szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus.

Feladataik:

- Fejlesztendő gyermekek körének meghatározása
- A fejlesztés tervezése, programozása
- A csoportokon, osztályokon belüli fejlesztés segítése, koordinálása
- Szülők tájékoztatása, feladatok meghatározása
- Nyilvános/Szülő számára/ fejlesztő órák tervezése
- Fogadóórák szervezése
- „Esetmegbeszélések”

A fejlesztő team eredményesen dolgozik. Kidolgozták és intézményi szinten a pedagógusok folyamatosan alkalmazzák a gyermekek megismerésére és fejlesztésére vonatkozó dokumentációs anyagot.

Kiemelt feladatnak tekintetik a „Zöld óvoda” és „Környezeti nevelés” kritériumrendszerének általánossá tételét a mindennapi gyakorlatban. Megvalósítása kidolgozott program alapján történik.

További céljaik között szerepel:

A halmozottan hátrányos gyermekek családjaival rendszeres kapcsolattartás program szerint. HEFOP pályázat lehetőségeinek kihasználása.

Szent István Egyetem Víz- és Környezetgazdálkodási Kar

KÉPZÉSEK SZAKOK SZERINTI MEGOSZLÁSA

Nappali tagozat

Vidékfejlesztési agrármérnöki MSc szak – SZIE GTK-val közös szervezésben

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök BSc

Mezőgazdasági mérnöki BSc

Környezetgazdálkodási agrármérnöki BSc

Mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki BSc

Hulladékgazdálkodási technológus (felsőfokú szakkép zés)

Levelező tagozat

Vidékfejlesztési agrármérnöki MSc szak – SZIE GTK-val közös szervezésben

Gazdasági és vidékfejlesztési BSc

Mezőgazdasági mérnöki BSc

Környezetgazdálkodási agrármérnöki BSc

Hulladékgazdálkodási technológus (felsőfokú szakképzés)

Gyógy- és fűszernövény termesztő és feldolgozó (felsőfokú szakképzés)

Környezetvédelmi szakmérnöki szak (szakirányú továbbképzés)

Vetőmag-gazdálkodási szakmérnöki szak (szakirányú továbbképzés)

Hulladékgazdálkodási szakértő (szakirányú továbbképzés)

2010. januárjában fejezzék be tanulmányukat elsőként a hetedik, gyakorlati félévet is teljesítő BSc szakokon végzős hallgatóink. Most nyílik majd lehetőség arra, hogy az új lineáris képzésben végzetek szakmai tudását és teljesítményét a hagyományos képzés hallgatóival összevegyessük.

A már indított BSc szakok mellett - a SZIE Gazdaság- és Társadalomtudományi Karával közös képzésként szarvasi helyszínnel 2010. szeptemberétől egy új szakot, a vidékfejlesztési agrármérnöki MSc szakot is meghirdettek.

A Szent István Egyetemhez 2009. január 1-vel történt integráció reményeik szerint vonzó lehetőségeket teremt a karra jelentkezők számára. A hozzájuk jelentkezők egyetemi hallgatók lesznek, diplomájukba egyetemi pecsét kerül, ami rangot jelenthet a továbbtanulni szándékozók számára. A csatlakozással megnyílik az esélye további BSc szakok indításának, és reális lehetőségként jelenik meg további MSc szak indítása is.

A Kar a felsőfokú szakképzései közül a Hulladékgazdálkodási technológus szakot nappali és levelező tagozaton, a gyógy- és fűszernövény termesztő és feldolgozó szakot levelező tagozaton indítottak a 2009/2010-es tanévben. Az Agrárkereskedelmi menedzser-asszisztens felsőfokú szakképzési szakokat a 2010-es felvételi időszakra levelező tagozaton hirdették, lehetőséget teremtve a munka mellett tanulni akarók jelentkezéséhez.

Új szakirányú továbbképzési szakokat is hirdettek; környezetvédelmi-, energetikai-, ökológiai gazdálkodó-, agrár- és vidékfejlesztési-, vetőmag-gazdálkodási szakmérnök és bioenergetikai-, alternatív energetikai- és hulladékgazdálkodási szakértő szakokon. Jelenleg a környezetvédelmi-, a vetőmag-gazdálkodási szakmérnöki és a hulladékgazdálkodási szakértő szakokon indult évfolyam.

A gyakorlati képzés színvonalának megtartása egyre több anyagi ráfordítást igényel, melyet szakképzési támogatásokból és pályázatokkal finanszíroznak. Karuk mindent megtesz annak érdekében, hogy a takarékosági intézkedések és szűkös keretek mellett az oktatás színvonalát megőrizze.

Az elmúlt évek helyzetelemzését röviden összegezve csökkenő létszámadatokról lehet beszámolni, továbbra is visszatükrözve a kormányzat agrárképzést visszaszorító szándékát.

Az oktatáspolitikai, az új felsőoktatási törvény, a finanszírozási rendszer megváltozása, a felsőoktatási intézmények kiéleződő, fokozódó versenyéhez vezetett. Így a Kar kiemelt feladata a beiskolázási tevékenység hatékonyságának növelése, valamint az ehhez háttérrel

biztosító – az oktatók szakmai képzettsége által lehetőséget adó és az akkreditációs feltételeket is kielégítő - képzési struktúra korszerűsítése, a piac igényeihez való közelítése.

Továbbra is céljuk, immár a Szent István Egyetem karaként további mesterképzés indítása, a környezetgazdálkodási agrármérnök (MSc) szakon. Karunk az új szakok alapításában is előrelépett, a vízgazdálkodási agrármérnöki MSc szakot konzorciumban, a vízgazdálkodási technológus felsőfokú szakképzést a SZIE keretein belül indította el az alapítási eljárást. A Kar az integrációt követően is a térség Környezetgazdálkodási Innovációs és Képző Központja kíván lenni.

A hagyományos oktatási és kutatási tevékenység mellett egy többfunkciós képzőközpont kialakítása, a felnőttképzés erősítése, a gazdasági és társadalmi szereplőkkel való kommunikáció, a kis- és középvállalkozásokkal való együttműködés és szaktanácsadás fontos jövőbeni feladatuk.

Céljaik elérése, feladataik megvalósítása közös érdek.

Úgy gondolják, hogy Szarvas városának és Békés megyének is elemi érdeke ennek a nagy múltú intézménynek további fennmaradása, hiszen a főiskolai kar nemcsak az oktatásban játszik fontos szerepet, de pezsgő, fiatalos lendületével hozzájárul a térség turisztikai vonzerejének növeléséhez is.

Az évtizedek óta megrendezésre kerülő „Sárgulás” nemcsak a városiakat csalogatja az utcára, de a hallgatók hozzátartozói is megtöltik a szállodákat, panziókat. Az itt végzetek visszajárnak és viszik nemcsak a főiskolai kar, hanem a város jó hírét is. A most felújított kollégiumok kiváló lehetőséget biztosítanak a nyári turista forgalom színvonalas kiszolgálására. Ezért is közös érdekük, hogy Szarvas továbbra is megközelíthető legyen vasúton és közúton egyaránt. A város és az intézmény hagyományosan jó kapcsolata biztosíthatja a további sikeres együttműködést.

Létszámadatok 2003-2009 (adott év szeptemberében beiratkozott hallgatók)

Szent István Egyetem Víz- és Környezetgazdálkodási Kar, Szarvas

1242 hallgató

1313 hallgató

1224 hallgató

1004 hallgató

816 hallgató

653 hallgató

2009 600 hallgató

Szent István Egyetem Pedagógiai Kar

A Szent István Egyetem Pedagógiai Kara az Alföld egyik legpatinásabb, közel 200 éves szellemi múltra visszatekintő intézménye, mely Tessedik Sámuel és Vajda Péter pedagógiai örökségére, a szarvasi tanítóképzés és az 1959 óta felsőfokúvá, majd főiskolai szintűvé vált óvóképzés értékeire épül.

Oktatás, képzés:

Karunkon jelenleg 1003 hallgató vesz részt különböző szintű képzésekben.

Képzési kínálatunk - alapszakjaink:

CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKNEVELŐ BA

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Képzési idő: 6 félév

Oklevélben szereplő szakképzettség

Csecsemő és kisgyermeknevelő

ÓVODAPEDAGÓGUS BA

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Képzési idő: 6 félév

Választható szakirányok:

Cigány- roma, Román nemzetiségi, Szlovák nemzetiségi szakirány

Specializációk: Inklúzív – integrált nevelés,

Gyermek – és gyógytestnevelés, Családpedagógia

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, Zeneóvoda, Interkulturális nevelés, Népköltészet a gyermeknevelésben, Mentálhigiéné, Tehetségfejlesztő pedagógus

Oklevélben szereplő szakképzettség

Óvodapedagógus

TANÍTÓ BA

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Képzési idő: 6 félév

Választható szakirányok

Cigány- roma, Román nemzetiségi, Szlovák nemzetiségi szakirány

Specializációk: Inklúzív – integrált nevelés, Gyermek – és gyógytestnevelés,

Családpedagógia, Interkulturális nevelés, Médiapedagógia, Mentálhigiéné, Népköltészet a gyermeknevelésben, Tehetségfejlesztő pedagógus

Oklevélben szereplő szakképzettség

Tanító

FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉSEK:

CSECSEMŐ- ÉS GYERMEK NEVELŐ-GONDOZÓ (SZOLNOKON, SZEGEDEN, GYULÁN)

Képzési forma: levelező tagozat

Képzési idő: 4 félév

IFJÚSÁGSEGÍTŐ (SZARVASON, SZOLNOKON, GYULÁN)

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Képzési idő: 4 félév

MÉDIATECHNOLÓGUS ASSZISZTENS (SZARVASON, SZOLNOKON, GYULÁN)

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Képzési idő: 4 félév

MODERÁTOR (SZARVASON)

Képzési forma: levelező tagozat

Képzési idő: 4 félév

SZAKIRÁNYÚ – PEDAGÓGUS SZAKVIZSGÁT ADÓ – KÉPZÉSEINK (ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS TANÍTÓI OKLEVÉLLEL RENDELKEZŐKNEK)

Vezető óvodapedagógus; Óvodai közoktatási szakértő; Mentálhigiéné; Óvodapedagógusi, tanítói gyógytestnevelés; Roma társadalom ismerete; Fejlesztő óvodapedagógus, Tanító, fejlesztési (differenciáló), Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel; Gyermektánc az

óvodában, iskolában; Bábjáték az óvodában, iskolában; Kommunikációs technikák, öni smeret, konfliktuskezelés disputa módszerrel; Projektrendszerű tervezésre épülő környezeti nevelés pedagógus szakvizsgát adó képzés.

Kulturális- és sportprogramok a feladatok és célok tükrében:

A kialakulóban lévő Hallgatói Centrum adja a kar hallgatóinak a kulturális rendezvények fő helyszínét. A centrum célja, hogy teret adjon a hallgatói öntevékeny csoportoknak. Heti rendszerességgel működő mikrocsoportos foglalkozásoknak. Informatikai felszereltségével segítséget nyújtson a hallgatóknak a világháló teljes körű megismerésére; és tanulmányaik kiegészítéséhez és kellemes, nyugodt kikapcsolódási lehetőséget nyújtson. Továbbá célja diák- és életviteli tanácsadás hallgatók részére.

A hét kettő napján bulikat szerveznek szarvasi szórakozóhelyeken a hallgatóknak. Jó kapcsolatokat ápolva a városban működő szabadidős és kulturális intézményekkel, a szarvasi szórakozási lehetőségeket is kiaknázva szervezik a kulturális és sportprogramokat például: gólyatábor, gólyaavató, gólyabál, tudomány napja, adventi készülődés, farsangi multság, „földfordulás” – hallgatói napok, ballagó hét, színházlátogatás, filmklub, Szarvas város rendezvényei, koncertek, atlétikai bajnokság, röplabda és férfi foci bajnokságok – „Brunszvik kupa”. A hallgatói sportéletet biztosító tornatermekben heti rendszerességgel önvédelmi küzdősport, aerobic, röplabda, ping-pong és kosárlabda-edzéseken vehetnek részt a hallgatók.

A hallgatói élet, tanulás és pihenés másodlagos színtere a 2008-ban felújított kollégium. A Cervus Hostel „A” épületében 34 férőhelyen, 1-2-3 ágyas tusolós-mosdós apartmanokban szolgálják ki a XXI. századi hallgatói igényeket. A Cervus Hostel „B” épülete 136 férőhellyel várja a nappali tagozatos hallgatóinkat 1-2 és 2x3 ágyas apartmanjaikban. A segítőkész személyzettel közösen kerülnek kialakításra a kollégiumi hallgatói programok.

A hallgatók érdekképviseletét, kulturális és sport életét a kar Hallgatói Önkormányzata látja el, mely tagjait a kar hallgatói választanak. A kollégiumi élet irányító testülete a Kollégiumi Hallgatói Önkormányzat, melyet a kollégista hallgatók választanak meg. A magas szintű alapszolgáltatások révén a hallgatók elégedettsége és pozitív visszacsatolások arra készítik a vezetőséget, hogy a pihenés mellett minél színesebb hallgatói kollégiumi és hallgatói életet biztosítsanak.

Az önkormányzat céljai:

- Az óvodákban, iskolákban a kulturált nevelés feltételeinek fejlesztése
- Információáramlás, infrastruktúra fejlesztése
- Minden nyáron megoldást kell találni az ingyenes étkeztetés biztosítására, annak hatékony elosztására.
- A gyermekek tudásának fejlesztése

A célokból adódó feladatok:

- Pályázati lehetőségek folyamatos figyelése, kihasználása, az önerő biztosítása.
- Az intézményekben működő diákönkormányzatok egymás, illetve más szervezetekkel való kommunikációjának elősegítése (pl.: Internet, meglévő elektronikus és írott médiák ifjúsági rovatainak bővítése).

- A diákönkormányzatok és Szarvas Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzata vezetőinek képzése, illetve egyéb országos, nemzetközi képzésen való részvételük támogatása.
- Segíteni kell a patronáló tanárok munkájának elismerését, díjazását (pl. „Diákokért-díj” bevezetése), mely a diákok döntése alapján kerülne kiosztásra.
- A nevelési-oktatási intézményekkel közösen ki kell dolgozni azt a felügyeleti rendszert, melynek működésével a diákok igénybe vehetik az intézmények helyiségeit és infrastruktúráját.
- Elő kell segíteni a pedagógusok munkájához szükséges naprakész információk átadását.
- Ki kell dolgozni a diákok állampolgári jogosítványokkal kapcsolatos önismereti, prevenció, életvezetési képzését.
- Az önkormányzat feladata, hogy felkérje az illetékes szakembereket, hogy dolgozzák ki a képzés megvalósításának lehetőségét.
- Ki kell jelölni a képzés lehetséges színhelyét.
- Meg kell találni, illetve meg kell tartani a megfelelő partnereket a nyelvtanulási lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében.
- A gyógytestnevelés intézményen belüli megoldása.
- „Szarvas Város Legszorgalmasabb Osztálya”- program elindítása

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Oktatási intézmények
- Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Humán Szolgáltató Központ Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Művelődési Központ
- Egyházak
- Főiskola karok
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

IV/3. Szabadidő, kultúra, sport

Szabadidős tevékenységnek a bölcsődéken, óvodákon, iskolákon kívüli idő eltöltését és az általuk szervezett tanórán kívüli elfoglaltságot értjük.

A három témakör együttes tárgyalását számunkra az indokolta, hogy a szabadidő eltöltésének szerves részét képezik a fiatalok életében a kulturális és sportesemények, tevékenységek.

Az óvodás, kisiskolás korosztály tekintetében a szabadidő-eltöltés lehetőségei általában a lakóhely közelében állnak, vagy nem állnak rendelkezésre. Ennek a korosztálynak is kínálnak intézményeink programokat, de tény az, hogy a szabadidő eltöltéséhez (a szülők elfoglaltsága miatt) az otthon mellett a játszóterek, sportolásra alkalmas pályák, illetve a parkok biztosítják elsősorban a teret. Ilyen területek sajnos nem állnak kellő mennyiségben és minőségben rendelkezésre a gyerekek számára. Szarvas Városban hivatalosan 7 játszótérnek kijelölt terület található (Zöldpázsit tér, Kossuth tér, Állomás utca, Bethlen lakótelep, Béke lakótelep, Jókai utcai lakótelep, Vásár tér). Ezen területek közül eddig csak a városközpontban elterülő Kossuth téri Grund és játszótér felelt meg minden igénynek és szabványnak. 2006-ban felépült a város peremterületén, a Vásár téren is - ahol nagyon sok gyermek él - egy minden

igénynek és szabványnak megfelelő multifunkcionális játszótér és multifunkcionális grund. A Lakótelepi Részönkormányzat a Belügyminisztérium által kiírt Lakótelepi program keretén belül nyert támogatást a projekt megvalósításához, melyben a szarvasi civil szervezetek is részt vesznek – külön programokat szerveznek a kialakított közösségi téren. A játszótér az egy éves kisgyermektől kezdve a 80 éves nagyszülőig minden korosztály élvezheti, pihenési lehetőséget nyújt, a szép környezetben korszerű játékokkal játszhatnak a gyerekek, a fiatalok szabadidejüket hasznosan tölthetik el. Sportolási lehetőség is biztosít, hiszen futballpálya, kosárlabda pálya, - háló kihelyezésével – röplabda és tenispálya is várja nem csak a környékbeli, de a város valamennyi családját, gyermekét.

Cél valamennyi játszótér állapotának felmérése, a közösségi színterek korszerűsítése, pályázati lehetőségek kihasználása újabb játszótérek kialakításához olyan területeken, ahol szintén nagyon sok kisgyermek és fiatal él.

A szarvasi fiatalok kedvelt közlekedési eszköze a kerékpár. A városban jó minőségű kerékpárút vezet végig a 44-es főút mellett. A probléma abból adódik, hogy a fiataloknak sokszor át kell kelniük a főúton. Sok helyen lámpa biztosítja a biztonságos átkelést, de ez sok nagy forgalmú kereszteződésben nem megoldott. Megoldás a fiatalok biztonságos közlekedésre oktatása.

Az intézmények, szervezetek által rendezett programok kellő mennyiségben vannak jelen Szarvason, mindenki megtalálhatja az igényeinek megfelelőit. Megnőtt a speciális programokra vonatkozó igény. Továbbra is támogatni kell a programok megvalósulását és segíteni a programok meghirdetését.

Az önkormányzat évente elkészíti a *nyári eseménynaptárt*, ami a médiákban is megjelenik, így eljuttatjuk a családokhoz a megfelelő információkat.

A nyári szabadidő eltöltésének egyik fontos területe a táboroztatás. A városban minden iskolának működik nyári napközis tábora, melyre nagy igény van. Ezen kívül az intézmények és civil szervezetek kínálnak nyári programokat, melyeket továbbra is támogatni kell. Nyári munkákat is szívesen vállalnának a fiatalok. Meg kell szervezni a nyári munkalehetőségek összegyűjtését és ezen információk eljuttatását a fiatalokhoz. Ki kell alakítani a szaktáborokat, művészeti táborokat, testvérvárosi csereüdültetést.

Az **Ifjúsági Tábor** ad helyet a nyári napközis tábornak, melyet a Vajda Péter Intézmény tanulói veszik igénybe, naponta 70-80 fővel. A csónakházban tudnak helyet biztosítani a gyermekek számára, mert nincs más erre alkalmas épület. Az épület állaga lesújtó, beázik, sötét, nincs megfelelő bútorzata. A tábor a tanévzárást követően 5 hétig tart.

A közép- és főiskolás korosztály szabadidő-eltöltési szokásai jóval összetettebbek. A szabadidős tevékenységek szorosan összekapcsolódnak a fiatalok önállósodási törekvéseivel, különösen a fiatalok fogyasztói státuszának kialakulásával. Ennek megfelelően a fiatalok által legfelkapottabbak a vendéglátó- és szórakozóhelyek. Szarvas Városban több mint száz vendéglátóipari egység (melegkonyha és egyéb vendéglátó üzlet, cukrászda, bár, borozó, italbolt, kocsmá, zenés szórakozóhely) működik.

Szükség lenne a fiatalok számára több olyan szórakozóhelyre, ahol dohányfüst, alkohol és drog nélkül jól érezhetik magukat, hiszen sokan azért nem szeretik az előbb felsorolt helyeket, mert nagy a füst és sok a részeg ember. A Vajda Péter Művelődési Központ pincéje alkalmas kulturált, alkohol-, cigaretta- és drogmentes szórakozási lehetőségre, klubok, rendezvények szervezésére.

A kulturális intézmények tekintetében Szarvason három nagy intézményt említhetünk:

1.

Vajda Péter Intézmény Városi Könyvtár felnőtt és gyermekkönyvtári részlege is a Vajda Péter u. 26. sz. alatt várja a felnőtt és gyermek látogatókat, könyvtárhasználókat.

A hagyományos könyvtári szolgáltatások – könyvek, folyóiratok, hangzó dokumentumok, hangos könyvek kölcsönzése, tájékoztatás, segítségnyújtás, anyaggyűjtés pl. dolgozatok, pályázatok készítéséhez, könyvek ajánlása, közhasznú információk nyújtása személyesen, telefonon, e-mail segítségével, folyóirat olvasás - mellett a fekete-fehér és színes fénymásolás, nyomtatás, spirálozás, internetezés, számítógép használata szövegszerkesztésre, CD-ROM-ok lejátszására, szkennelés, a zenei részleg szolgáltatásai állnak a könyvtárhasználók rendelkezésére. Folyamatos kapcsolatot tart fenn a megye városi könyvtáraival, a megyei könyvtárral, az országos központi könyvtárakkal. Könyvtárközi kölcsönzéssel egészíti ki szolgáltatásait.

A könyvtár nélkülözhetetlen szerepet tölt be a formális oktatás, valamint a nem formális és informális tanulás támogatásában.

Szabványos felépítésű könyvtári portál (könyvtári ügyfélkapu) kialakítása a használók bevonásával; nem könyvtári és nem hagyományos információk és ismeretek (iwiv, wiki, könyvesboltok, antikváriumok, más archívumok, elektronikus szolgáltatások) közvetítése tartozik a feladatai közé.

A könyvtárban lehetősége van gyerekeknek is a számítógép- és internethasználatra. A könyvtár eTanácsadó segítségével tájékoztatja a szülőket a gyerekeket érintő interneten található káros tartalmak kiszűrésének lehetőségéről. A könyvtár informatikai fejlesztését célzó pályázata lehetővé teszi vakbarát számítógép-állomás kialakítását, ezzel is segítve a sérült gyerekek integrált oktatását, nevelését, hozzájárul az egyenlő esélyű információhoz jutás lehetőségének megteremtéséhez. A könyvtár mindennapi kapcsolatot tart fenn a város oktatási intézményeivel. Helyet és szervezési segítséget biztosít szabadidős klubok számára.

A **gyermekkönyvtárba** az egyénileg és csoportosan érkező gyermekeket várják, segítve olvasóvá nevelésüket, tanulásukat, szabadidejük hasznos eltöltését minden meglévő eszközzel. Nagy sikere van körükben a tanulásra, szórakozásra egyaránt alkalmas internethasználatnak kiegészítve a hagyományos könyvtári szolgáltatásokat, melyhez a könyvtárosok is megfelelő segítséget tudnak nyújtani.

Osztályokat délelőttönként is fogadnak a gyermekkönyvtárban előzetes bejelentkezés alapján. A gyermekrészlegben egy csoport fogadására alkalmas helyen szervezett könyvtárhasználati órákkal, olvasásnépszerűsítő foglalkozásokkal tudják fogadni az általános iskolás és óvodás csoportokat – szervezett módon, heti és havi rendszerességgel (Az Ifjúsági Alap pályázata, a Szarvasi Bibliothéka Alapítvány és egyéb pályázatok segítségével a távoli csoportok szállítását is meg tudták oldani.) Korai olvasásfejlesztési programok kidolgozása, olvasásfejlesztő tanácsadó szolgálatok kialakítása, a legkisebbek számára csoportos, családi könyvtári látogatások megszervezése.

A kisgyermekes szülők és gyermekeik számára szabadidős klubot szervezett a könyvtár, ahol hetente találkozhatnak az érdeklődők, könyvtárosok ajánlanak gyerekneveléssel, egészségneveléssel kapcsolatos kiadványokat, képzett pedagógus tart játékos foglalkozást. (Olvas nekem! – olvasásnépszerűsítő foglalkozás meghívott óvodáscsoportok számára; könyvtárhasználati ismeretek iskolásoknak; Törpi Könyvkuckó - kisgyermekeknek).

Új módszerekkel és programokkal járul hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez kapcsolatot tartva országos szintű kezdeményezésekkel (Olvasó társ – szervezett könyvtári fejlesztő program hátrányos helyzetű gyermekek számára)

Rendszeresen részt vesznek a nyári táborok programszervezésében.

A sajtó segítségével minden hónapban tájékoztatni tudják olvasóikat legfrissebb beszerzéseikről (könyvek, folyóiratok, multimédiás anyagok). Az olvasáskultúra fejlesztését célzó könyvtár-népszerűsítő rendezvényeikkel színesítik a városi rendezvények sorát.

Az olvasók, könyvtárhasználók színvonalas, naprakész kiszolgálásához könyvtárunkkal szemben támasztott igényeik megfelelő kielégítéséhez a város központjában lévő nagyobb, korszerűbben berendezett épületre lenne szükségük, melyben elhelyezhető a felnőtt és gyermekkönyvtár egyaránt.

2.

A **Szarvasi Általános Művelődési Központ Vajda Péter Művelődési Központ** a 2010 évben a következő feladatokat látta el, ill. biztosította a városban élő és érkező gyerekek és fiatalok számára:

Klubok, szakkörök, közösségi foglalkozások gyermekek és az ifjúsági korosztály számára:

Mozgásos tevékenységek keretében:

- Szarvasi Táncsport Egyesület
- Szarvasi Harcművész és Küzdősport Egyesület foglalkozásai
- Chován Kálmán Művészeti Alapiskola Társastánc tanszaka
- Chován Kálmán Művészeti Alapiskola Néptánc tanszaka
- Tessedik Táncegyüttes
- Női alakformáló torna
- Fitness foglalkozások
- Etka jóga foglalkozások

Egyéb közösségi és kulturális tevékenységekben:

- Városi Ifjúsági Önkormányzat
- Süni Bábcsoport fellépései, szakmai működése
- Póker klub
- Szenvedélybetegek Klubja
- Guitar School – gitárklub foglalkozásai
- Manó-Muzsika foglalkozásai
- Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete Ifjúsági tagozatának klubfoglalkozásai
- Szarvasi Város-, és Környezetvédő Egyesület
- Szarvasi Kézműves Egyesület
- Galamb és Kisállattenyésztők Egyesülete
- Gobelin Hímző és Kézimunka Kör
- Ruzicskay Alkotókör
- Népdalkör
- Hobbi Gyűjtők Klubja
- Hít Gyülekezete
- Adventista egyház
- Rákbetegek Klubja

Gyermek és ifjúsági programok, rendezvények:

- Ünnepekhez kötődő játszóházi foglalkozások, gyermekek, családok számára (húsvét, advent, farsang)
- városi sakkverseny lebonyolítása
- Mesélő hangszerek hangszerbemutató előadások 15 előadásban
- Paint rajzverseny 2 alkalommal

- Kézműves Alkotókör 5 alkalommal
- Horror klub filmvetítései, klubestjei 20 alkalommal
- Egészségkonyha ételkészítés, táplálkozási tanácsadás, előadás 1 alkalommal
- Filharmónia Ifjúsági hangverseny 3 alkalommal
- Volt növendékhangverseny
- Kakaó koncert 2 alkalommal
- Címbaliband koncert
- Fülbevaló klub élő zenei koncertjei 9 alkalommal, fellépők: Trapper, Jungle Man, Gazember, Repeta, Adrenalin, Flamingó, Zöld a bíbor, Vörös István és a Prognózis, Trapper, 3 generáció, Piramis, Apropó
- Süniévek Régiós Bábos Találkozó
- XIX. Országos Weöres Sándor Gyermekszínház Találkozó
- Csillagászat Nemzetközi Éve zárókonferencia
- Szlovák Gyermekszínházok XVII. Országos Szemléje
- Értelmi fogyatékos emberek XXIII. Országos Találkozója
- Szlovák Amatőr Színház Csoportok III. Nemzetközi Találkozója
- II. Határmenti Népművészeti fesztivál
- Szélrózsa Evangélikus Találkozó
- Babilon Táncsport Egyesület évzáró műsora
- Ritmus Sportaerobik Egyesület évzáró műsora
- Ifjúsági Szólótánc selejtező
- Jancsi és Juliska táncmese előadás
- Harisnyás Pippi 3 előadásban
- Süni Bábcsoport adventi bábelőadása
- Iskolai rendezvények lebonyolítása: Diákgála, Tavaszi zsongás, Diplomaátadó rendezvény, Jótekonysági előadás, Farsang, Tanévnyitó műsor, Tanévzáró koncert, műsor, Ballagás, Karácsonyi műsor
- Pinceszablon a fiatalok közösségeinek ad teret rendezvényeik lebonyolítására (farsang, karácsony, egyéb közösségi rendezvények lebonyolítására)

Kiállítások:

- Közösségek kiállításának szervezése (Gobelin hímző és kézimunka szakkör, Nyári Művészeti tábor, Nagyanyáink játéka kiállítás)
- Megyetörténeti kiállítás
- Japán Hét kiállítás
- II. Határmenti Népművészeti fesztivál kiállítása

Tanfolyamok:

- Angol nyelvtanfolyamok -3 kurzus
- Szövő tanfolyam 1 kurzus
- KRESZ továbbképzés 1 kurzus
- Apu, anyu, nagyi és a PC - 5 kurzus
- Fel a netre Nagyi – 2 kurzus
- Gombaismereti tanfolyam 2 kurzus
- Gyöngyfűző tanfolyam 1 kurzus

Táborok:

- Nyári Művészeti tábor
- Természetismereti tábor
- Kézműves Alkotótábor
- Aerobic tábor
- Fafaragó tábor
- Hastánc tábor
- Komolyzenei Táborok (vonós, fúvós)

Színház:

Minden tanév elején meghirdetik gyermekszínházi bérletes előadásait, melyeket 5-6 éves kortól ajánlanak 10-11 éves korig a gyerekeknek, évi 4 színházi programot 8 előadásban. 2010-es előadások: Világszép nádszálkisasszony, Hófehérke és a hét törpe, Rigócsőr király, Óz, a varázsló.

Mozi:

- Havonta 1 szinkronizált gyermekfilm, vagy családi film vetítése, kedvezményezett jegyvásárlási lehetőséggel (családi, diák, csoportos kedvezmény).
- Szünidős matiné előadások szervezése a nyári vakáció ideje alatt 5 héten keresztül délutáni vetítésben csoportos, kedvezményes jegyvásárlás mellett.
- Filmklub bérletes előadások heti rendszerességgel január-április hónapban 15 alkalommal, 2 bérletes sorozatban.

Rendezvényekhez kapcsolódóan:

A városi ünnepek, megemlékezések műsorában az iskolák önálló műsorokat készítenek a Művelődési Központ munkatársai segítségével, ezáltal elősegítik a gyerekek számára ezen eseményeknek a megismerését, megbecsülését. (március 15., október 6., október 23.)

Nyári turisztikai rendezvények szervezésekor minden esetben hangsúlyos szerepet kap a családok közös részvétele, így a több generációt kiszolgáló műsor ill. program is. Ezekon a programokon rendszeresen fellépnek a város amatőr művészeti csoportjai, szervezőként, programadóként bevonják a szakköröket, civil szervezeteket. (május 1., Aratónap, Augusztus 20., Szilvanap)

Önálló rendezvény:

Gyermeknap, mely az egész nap a játék és a szórakozás köré épül. Játszóházak, színpadi szórakoztató programok, koncert, vetélkedők biztosítják a gyerekek és az fiatalok igényes szórakozását egy teljes napon át.

3.

A Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom a 2010. évben is sok színes programmal-kiállításokkal, előadásokkal, múzeumpedagógiai órákkal, családi rendezvényekkel és koncertekkel- várta a látogatókat, melyek közül kedvére válogathatott minden korosztály. Mivel a látogatók többségét évről évre diákok teszik ki, ezért igyekeztek az ifjúság érdeklődését felkelteni és minél több nekik szóló programot szervezni. A Tessedik Sámuel Múzeum alapításának célja a helyi történelmi és kulturális örökség bemutatása, Szarvas és környéke régészeti, történelmi, néprajzi, helytörténelmi értékeinek megtartása, ápolása, ezen értékek minél szélesebb körben való bemutatása. A Múzeum alapítóját a kézzelfoghatóvá tevés, a láttatás szándéka vezérelte. Ezt a kezdeményezést próbálják tovább vinni, ezt az örökséget szeretnék átadni a Tessedik Sámuel Múzeum múzeumpedagógiai munkája során, melyben a múzeumpedagógusnak a múzeum etnográfusa,

régésze és restaurátora nyújt segítséget. Mivel csak 2009 júliusa óta van múzeumpedagógusa az intézménynek, ezért nem nagy múltra tekint vissza a múzeumpedagógiai tevékenység. A XXI. századi kultúra felfogása szerint igény jelentkezett a múzeumok látogatóbarát és oktatást segítő szerepét illetően. Azt szeretnék elérni, hogy a múzeumlátogatás ne nyomasztó élmény legyen a diákok számára, hanem egy szórakoztatva tanító-oktató kikapcsolódás, egy jó hely, ahova érdemes betérni. Ennek érdekében igyekeznek minél szélesebb körben népszerűsíteni a múzeumpedagógiai kínálatot valamint további jó kapcsolatot ápolni a helyi iskolákkal, a pedagógusokkal, akik ebben az évben egyre gyakrabban jelentkeztek be múzeumi órára. Foglalkozásaik az iskolai képzés során elsajátított tananyag könnyebb feldolgozásához és életszerűbbé tételéhez nyújtanak segítséget, történelem valamint hon- és népismeret órákhoz kapcsolódnak, ahol tárgyakon keresztül és feladatlapok segítségével, játékosan dolgozzák fel az adott témát a Tessedik városa hajdan és ma kiállításon, valamint Domán Imre néprajzi gyűjteményében. Mindezekon kívül időszakos kiállításaihoz is kapcsolunk múzeumi órákat, valamint igény szerint egyéni ötleteket is szívesen megvalósítanak. Gyűjteményük összetett, több tantárgyhoz is kapcsolódhat, éppen ezért már a ráhangoló órát megelőzően szükséges a kiállítások feltérképezése, azért, hogy kiválasztható legyen a tananyaghoz leginkább illeszkedő része. A témákat a gyermekek életkorának megfelelően interpretálják. Kötetlen formában, játékos, manuális elemek közbeiktatásával lehetővé teszik, hogy az átélés élménye hangsúlyossá váljék. Az élmények maradandóságát pedig az órákhoz kiegészítésül kapcsolódó manuális foglalkozáson készült tárgyak is erősítik.

Bekapcsolódtak a nyári napközis táborok programszervezésébe és igyekeztek érdekes foglalkozásokat szervezni („Inasok, legények, mesterek” foglalkozás, Bevezetés a régészetbe, Nagyapáink, nagyanyáink játékaik c. időszakos kiállításához kapcsolódó foglalkozások).

Nagy népszerűségnek örvendenek a családi rendezvények is, melyeken az ünnepek és jeles napok hagyományaival, szokásaival ismertetik meg-játékos formában- kicsiket és nagyokat egyaránt.

A helyismeret és a helyi értékek megismerése, megóvása közös ügyünk. Fontos feladatunknak tekintik a Szarvason és környékén élő ősi népcsoportok kultúrájának, tárgyi értékeinek közérthető, szemléletes megismertetését, más részről a helyi kultúra tárgyi és szellemi értékeinek őrzését, mentését, óvását valamint az identitástudat kialakítását, ébren tartását a felnövekvő generáció számára.

Múzeumpedagógiai foglalkozások 2010-ben(bejelentkezés alapján)

Cs. Pataj Mihály emlékkiállításához kapcsolódó foglalkozások (tárlatvezetés, képfelismerés, puzzle, keresztrejtvény, totó, secco technika kipróbálása) **64 fő**

Matók Sándor emlékkiállításához kapcsolódó foglalkozás (a fotózás története, Matók Sándor munkássága, fényképkészítés kezdetleges technikákkal) **31 fő**

Állandó kiállításához kapcsolódó foglalkozás (tárlatvezetés, feladatlap) **28 fő**
Nagyapáink, nagyanyáink játékaik kiállításához kapcsolódó foglalkozások

(tárlatvezetés, feladatlap, rongybaba, bűgattyúkészítés) **102 fő**

Inasok, legények, mesterek foglalkozás (ismerkedés a céhes étellel, feladatlap) **47 fő**

Bevezetés a régészetbe, munkában a régész foglalkozás (betekintés a régészeti raktárba, beszélgetés Gulyás András régésszel) **65 fő**

Szilaj pásztoroktól az istállózó állattartásig foglalkozás (ismerkedés a pásztorélettel, tárgyakkal, feladatlap, pásztorerszény készítés) **59 fő**

Terhesné Szekera Ilona kiállításához kapcsolódva (őszi táj, őszi termések, levelek csoportosítása, őszi termésekből kopogtató készítése) **59 fő**

Adventi foglalkozás (mese az adventi gyertyákról, angyalokról, ismerkedés az adventi, karácsonyi szokásokkal, hiedelmekkel, adventi kvíz, angyalka, mécses, karácsonyfadíszek készítése természetes anyagokból) **29 fő**

„Hamvazószerdától Fehérvasárnapig” elnevezésű családi rendezvény (ismerkedés a tavaszi ünnepkör hagyományaival, jelképeivel, tavaszi totó, sportszerű népi játékok, táncház, tojásdíszítés, csuhé nyuszi készítés) **53 fő**

Múzeumok éjszakája (betekintés a raktárakba, gyertyafényes tárgykereső felfedező „túra” az állandó kiállításban) **183 fő**

Márton- napi családi rendezvény (múzeumi barangoló Márton–nap jegyében, őszi, téli társas munkák felelevenítése, lúdgége-tészta készítés, Ludas Matyi diafilm vetítés, társasjáték, tollfűjő verseny, gyermekfoglalkoztató) **68 fő**

Luca-napi boszorkányságok („Luca-túra”, Luca- búza ültetés, rongy boszi készítés, táncház, „ boszorkányjósda”, szerelemvarázslás) **69 fő**

Összesen: 783 fő

Múzeumpedagógiai foglalkozáson részt vett diákok:

Benka Gy. Ev. Ált Iskolából	172 fő
Chován Kálmán Műv. Alapiskolából	49 fő
Fő Téri Ált. Iskolából	27 fő
Szlovák Ált. Isk.-ból	78 fő
Vidéki iskolából	84 fő

További célok, feladatok:

A múzeumpedagógiai terv célja, hogy a közoktatás aktuális irányvonalának azon belül az oktatási intézmények elvárásainak és a társadalmi igényeknek megfelelően valamint korosztályi és módszertani differenciáltsággal folyjon az ismeretek átadása. Munkatársaik a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Képzési Központja által szervezett ingyenes szakmai továbbképzéseken (vettek) vesznek részt annak érdekében, hogy munkájukat minél magasabb színvonalon végezhessék.

Fontos fejlesztési tervük egy olyan oktatóter kialakítása, ahol az érkező csoportokat fogadni tudják. Hely (és eszközök: asztalok, székek, párnák, projektor, vetítő vászon, számítógép, erősítő, hangfalak) hiányában az előadásokat, múzeumpedagógiai foglalkozáshoz kapcsolódó manuális tevékenységeket a díszteremben és a kiállítóterben rendezik, az eszközök egy részét pedig kölcsön kapják. Minél több reprodukcióra lenne szükségük a bemutatott tárgyokról, hogy a gyerekek kézbe foghassák, megszemlélhessék azokat. Valamint szeretnék az állandó kiállítást felújítani, interaktívvá tenni, angol, német, szlovák installációkkal kiegészíteni, színes feladatlapokat, kiadványokat készíteni. A Szárazmalom melletti ún. molnár-ház és kert is jó volna minél előbb kialakítani és „belakni”. Mindezek biztosításához igyekeznek pályázati lehetőségeket keresni, melyek megírásában számítanak az Önkormányzat segítségére, támogatására (TÁMOP, DAOP).

A NKA pályázatán elnyert és az Önkormányzat által nyújtott támogatásból reményeik szerint megvalósulhat a Szárazmalom működőképessé tétele.

Szintén pályázatból szeretnék megvalósítani, hogy fogyatékkal élő embertársainkat is megfelelően tudják fogadni (akadálymentesítés, vakok és gyengén látók számára reprodukciók készítése a kiállított tárgyakról, feliratok Braille írással).

Fontos feladatuknak tartják, hogy az eddigi célcsoportok mellett új célcsoportok számára is színes programokat kínáljanak az élethosszig tartó tanulás jegyében. Ennek érdekében évente kérdőíves felmérést terveznek a térség oktatási intézményeinek körében, hogy az elvárásaikhoz igazíthassák programjaikat. Úgy szeretnék élményszerű ismeretátadást nyújtani, hogy párhuzamot vonnak a jelen és a múlt között, válaszokat keresve a diákokat foglalkoztató kérdésekre.

Civil szervezetek jelentősége:

A **Nagycsaládosok Szarvasi Egyesülete** Szarvas egyik legnagyobb tagszámú, aktívan működő közhasznú egyesülete. Főbb tevékenységeik az érdekképviselés, adományok gyűjtése és továbbítása rászoruló családok, gyermekek részére, előadások, tanfolyamok szervezése, felvilágosító tevékenység, szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, kulturális tevékenység, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselés, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, emberi és állampolgári jogok védelme, programok szervezése és lebonyolítása és minden, a családok életét könnyítő tevékenység.

Szinte **valamennyi szarvasi civil apparátus** szervezett 2010-ben valamilyen gyermek és ifjúsági programot, az önkormányzat azzal kívánta meghálálni a fiatalokért tett munkájukat, hogy valamennyi civil pályázónak igyekezett vagy a Civil Alapból, vagy az Ifjúsági Alapból, vagy a Sportrendezvény Alapból támogatást nyújtani.

Fontos még kiemelnünk az **oktatási intézmények** gazdag és változatos szabadidős programjait is, mellyel lehetőséget biztosítanak arra, hogy a gyerekek érdeklődési körünknek megfelelő elfoglaltságot találjanak az intézmény falain belül.

Sportolási lehetőségek:

A sport, mint szabadidő-eltöltés témakörében elsősorban meg kell jegyezni, hogy igen sok sportklub áll az érdeklődők rendelkezésére, jelenleg 24 sportklub működik Szarvason. 2006-ban megalakult a Szarvasi Úszó, Vízilabda és Szabadidős Sportegyesület is.

Sok fiatalnak hasznos szabadidő-eltöltést biztosítanak a rendszeres edzések, versenyek. A sportszervezetek önkormányzati támogatásban részesülnek havi rendszerességgel és lehetőségük van egyéb rendezvények szervezésére is pályázati úton pénzhez jutni. Továbbra is támogatni kell a sportszervezeteket. Fontos azonban azokat a sportolási lehetőségeket is megemlíteni, amelyek nem szervezethez kötöttek. A civil szervezetek, az intézmények által megrendezésre kerülő sportprogramokat is kell támogatni, hiszen nem csak azoknak fontos szabadidő-eltöltés a sport, akik valamelyik sportszervezet igazolt tagjai. Bővíteni kell a Zöldpázsit téren kialakított játszóteret az extrém sportok kedvelőinek és támogatni kell minden olyan kezdeményezést, mely a fiatalok hasznos, mozgásos szabadidő-eltöltését segíti.

A sport területén az önkormányzat feladatait a **Sporttörvény** határozza meg. Ennek szellemében készült el a **Sportrendelet**.

A szarvasi sportegyesületek folyamatos önkormányzati támogatásban részesülnek. Öröndetes, hogy egyre több sport szervezet működik a városban.

- 1) Szarvasi Futball Club
- 2) Szarvasi FC Focisuli
- 3) Handball Club
- 4) Szarvasi Női Kézilabda Klub
- 5) Szarvasi Tenisz Club
- 6) Szarvasi Harcművész és Küzdősport Egyesület
- 7) Szarvasi Sportegyesület
- 8) Szarvasi Sakk Egyesület
- 9) Szarvasi „Körös” Asztalitenisz Sportegyesület
- 10) Kajak-Kenu Vízisport és Szabadidő Club
- 11) MTTSZ Szabadidős és Lövészklub
- 12) Szarvasi Táncsport Egyesület
- 13) Szarvasi Labdarúgó Szabadidősport Klub
- 14) BLUE-GYM Aerobik Szabadidő és Diáksport Egyesület
- 15) Ritmus Sportaerobic Club Szarvas
- 16) Szarvasi Röplabdások Baráti Köre Sport Egyesület
- 17) Ifjúsági Kör Sportegyesület
- 18) Szarvasi Úszó, Vízilabda és Szabadidős Sportegyesület
- 19) Babilon Táncsport
- 20) P-13 Postagalamb Sportegyesület
- 21) Szarvasi Tessedik Sámuel Lovas Egyesület
- 22) Szarvasi Lovas Klub Egyesület
- 23) Vigil Szabadidősport Klub
- 24) Szarvasi Sporthorgász Egyesület

Szarvasi Gyógy-Termál Kft. tájékoztatója:

A személyiségfejlődéshez, a devianciák elkerüléséhez és a prevenciós lehetőségekhez a sportolás, ezen belül is a vízi sportok, jó keretet biztosítanak.

A fürdő a város közepén helyezkedik el, néhány perc alatt minden iskolából gyorsan megközelíthető. Méretei és kapacitása egyidejűleg 180 ember befogadására alkalmas, nyitvatartási idő alatt pedig 500 ember látogathatja.

A Városi Gyógyfürdő a gyógyításon kívül alkalmas az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltésére, az egészséges életmódra való nevelésre, testi és szellemi fejlesztésre, kondíciójavításra, tömeg- és versenysportra, úszásoktatásra, testnevelés órák tartására, és más egyéb rendezvények szervezésére.

Megvalósítandó céljuk, hogy minden szarvasi fiatal 10 éves koráig tanuljon meg úszni. Jövőbeli céljuk, hogy a kistérség minden gyermeke számára biztosítsa az úszásoktatásban való részvételt. A Pedagógia Szakszolgálattal együttműködve a környező településekről kisbusszal oldanak meg a gyerekek Szarvasra szállítását.

A gyógyfürdő gyermekorvosokkal, dietetikussal, gyógytornással, pszichológussal és gyermekélelmész vezetővel együttműködve pályázati támogatással **tervezi egy egészségfejlesztő program** beindítását, melynek célcsoportjai a táplálkozási zavarokkal küzdő gyermekek és fiatalok. Az **egészségfejlesztő program** a Szarvason tanuló 12-18 év közötti korosztályt célozná meg, mivel ebben a korban alakulnak ki olyan rossz szokások, melyek egy életen át „kísértenek”. A legfontosabb feladatok: az úszni nem tudóknak

úszásoktatás, az úszóknak lehetőség rendszeres úzás fizikai és közérzetjavító hatásának megismerése. Egyénre szabott program, az életkor, testmagasság, testsúly, lelkiállapot optimális szinten tartására. Az értékrendben az „egészség, mint érték” kialakítása.

Javaslatuk, hogy a házi gyermekorvosok, ortopéd és reuma szakorvosok éljenek bátrabban az uszoda adta lehetőségekkel a megelőzésben és a terápiában- természetesen a szakmai szabályok keretei között.

A gyógytestnevelésen kívül, vagy azzal párhuzamosan a gyógyúszásra járó gyerekek száma örvendetesen nő (a kistérségből is hozzák a gyerekeket), a foglalkozásokat az iskolák szervezik kötelező órarendi foglalkozás keretében. Kedvezőtlen viszont, hogy a -18 éven aluliak csoportos gyógyúszása - melyet szakorvos ír ki, és OEP támogatott) jelentősen lecsökkent. A két tendencia között keresik az összefüggést - valószínű az előző növekedése az utóbbi rovására történik, mely sem orvos szakmailag sem a fürdőnek anyagilag nem jó. El kellene érni, hogy akinek ezt a kezelést kiírják, az vegye is igénybe, a szakorvos rendelje vissza a gyereket a kezelés végén, valamint hogy a szülők vegyék komolyan ezt a lehetőséget. Az iskolaorvos által javasolt gyógytestnevelés nem helyettesíti a csoportos gyógyúszást. 2008-ban 470 gyerek volt gyógytestnevelésre utalva a 6-18 éves korosztály 22%-a, tehát minden 5. tanuló gyógytestnevelésre szorul, ez nagyon sok, ezért oda kell figyelni rá. Az ortopéd szakrendelésre járók fele iskoláskorú.

- az intézmény nem tud pontos adatokat arról, hogy mennyi a túlsúlyos gyerekek száma a térségben. Az egészséges táplálkozás mellett számukra is az uszoda lenne az egyik segítség, mert a szervezet terhelése nélkül tudna mozogni.

- az iskoláknak több szabadidős programot kellene szervezniük az uszodába, melyre az önkormányzat évi térítésmentes keretet adhatna, a tanulólétszámra lebontva.

- amennyiben az óvodák végre igényelnék, a fürdő szakembere Farkasné Gácsi Ágnes megtartaná a foglalkozásokat.

Úgy gondolják, hogy az elmúlt évek során megfelelő tapasztalatokat tudtak szerezni a lehetőségekről, a kedvező hatásokról és a gyerekek hozzáállásáról.

A fürdő nyitott mindenki számára, de különösen az ifjúságnak, mert a koncepció szerint is ők a jövő.

A fürdő az EU-s normáknak megfelelően teljes mértékben akadálymentesített, behangosított, éjszakai fürdésre is alkalmas, medencevilágítással is rendelkezik. Komoly tapasztalatokat szereztek már a főiskolák gólyatáborainak szervezésével, melyeket ki tudnak szélesíteni.

Továbbra is arra kívánják sarkallni a város iskoláit, hogy használják ki a fürdő lehetőségeit és látogassák gyakrabban a testnevelés órák keretében. Az uszoda hangulata, légköre, szabályai nem teszik lehetővé az egészségre ártalmas szerek használatát (alkohol, drog), az úzás okozta kellemes fizikai fáradtság kizárja a dohányzást is. A fiatalok az uszodában olyan emberekkel találkoznak, akikről kedvező mintát vehetnek, továbbá elsajátítják a kulturált viselkedésformát, rendet, fegyelmet tanulnak.

Végezetül célszerű lenne, ha minden szarvasi oktatási intézménynek lenne uszoda használati terve, ebben tanévenként rögzítve lenne, milyen célból szeretnék igénybe venni az uszodát, mikor és kinek a vezetésével, milyen finanszírozással.

Az **Erzsébet ligeti sporttelep**, a **Petőfi utcai sportcsarnok** és az **Alkotmány utcai sportcsarnok** 2010-ben is 100%-os kihasználtságot mutatott. Az Erzsébet ligeti sporttelep

öntözőberendezése elavulttá vált, az Ifjúsági és Sportbizottság 2010. évi keretéből biztosította ennek lecserélését, felújítását. A Petőfi utcai sportcsarnok felújítása is egyre égetőbb feladat.

Az önkormányzat céljai:

- Az ifjúság szabadidő-eltöltésének, helyszíneinek fejlesztése.
- Információk eljuttatása az érintett korosztályhoz, információs pont fejlesztése.
- Támogatási rendszer folytatása.
- Az oktatási intézmények úszásoktatásának anyagi támogatása.

A célokból adódó feladatok:

- Játzóterek felülvizsgálata, szabvány szerinti bővítése.
- Biztonságos közlekedésre oktatás.
- Civil szervezetek feltérképezése a hatékonyabb együttműködés érdekében.
- Szabadidős programok szervezésének további támogatása.
- Ifjúsági Tábor felújítása
- Nyári munkalehetőségek feltérképezése, információk továbbítása a fiatalok felé, kapcsolatfelvétel a MELÓ-DIÁK szervezettel.
- Városi Könyvtár központi és korszerű épületben való elhelyezése.
- A Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom programjainak színesítése, pályázatok írása.
- Sportszervezetek támogatása.
- Extrém sportok üzéséhez a helyszín bővítése.
- Fürdő népszerűsítése a kistérségben, az egészségfejlesztő program támogatása.
- Pályázatokon való folyamatos részvétel.
- Pályázatírás segítése.

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Szarvas Város Önkormányzata
- Városi Könyvtár
- Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom
- Vajda Péter Művelődési Központ és Turul Mozi
- Sportszervezetek
- Oktatási intézmények
- Városi Fürdő
- Civil szervezetek
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat
- Szlovák Önkormányzat
- Körös-szögi Kistérség

IV/4. Pályaválasztás, munkavállalás

A **Békés Megyei Munkaügyi Központ Szarvasi Kirendeltsége** tájékoztatása alapján továbbra sem kedveltek azok a szakmák, szakirányok, amelyekkel városunkban vagy a környékünkön el lehetne helyezkedni (ezek: élelmiszeripari (húsfeldolgozó), építő, fa és fémipari szakmák). Ezekre, a szakmákra nagyon nehéz a beiskolázás, ennek mélyebb

gazdasági, és talán legfőképpen társadalmi okai vannak, ill. a jogi szabályozás is sok kívánnivalót hagy maga után.

2010-ben a fiatalok munkaerő-piaci helyzete a korábbi évekhez hasonlóan alakult. Arányuk, az országos átlagot képviselte, ami azt jelenti, hogy a megyei átlagnál alacsony volt a fiatal munkanélküliek száma a regisztrált álláskeresők között. Kijelenthető, ha valaki nagyon akart dolgozni, akkor a legálisan (szerződéssel), vagy a nagyon népszerű alkalmi munkavállalói kiskönyvvvel el tudtak helyezkedni. Jók voltak a munkaerő-piaciképzési lehetőségek. Az elmúlt évben, munkaerő-piaciképzésben több mint 200 fő részesült, ezek több mint fele 30 év alatti fiatal. A végzetek közül az elhelyezkedési arány 65 - 70 % körüli volt, igaz ezt az eredményt segítette, hogy az elhelyezkedést egyéb aktív munkaerő-piaci eszközökkel is segítették. (bér, rehabilitációs, közhasznú támogatás stb.

Az évvégére begyűrűző gazdasági válság a foglalkoztatásra jelentős negatív hatást gyakorol. Körzetünkben és ezen belül városunkban nem jelentkezett olyan mértékben, ami jelentősen növelte volna a munkanélküliek számát különösen a vizsgált ifjúsági korcsoportban. Előreláthatólag a negatív hatásokat mi sem fogjuk elkerülni, mert 2009. január hónapban érzékelhetővé vált ennek előjele. Január hónapban a kirendeltségen nagyobb számban jelentek meg azok, kik vidéken vállaltak munkát és az megszűnt. Álláskeresők számát tovább növeli, hogy külföldről is megindult a visszafelé, azaz a hazafelé áramlás. Ha új munkahelyek nem keletkeznek, és a meglévők pedig a nehéz helyzetben létszámleadóvá válnak, akkor a foglalkoztatási helyzet rosszabbodik, ami a „Ifjúságpolitikai Konceptió” által vizsgált korosztályt jobban érinti.

Elmúlt évben is megrendezésre került - Pályaválasztási vásár, kiállítás-, ami már a kiállítók, és a résztvevők kérésére került megrendezésre. A vélemények szerint nagy segítséget nyújt a pályaválasztáshoz.

Munkaerő-piaci képzés területén ez évtől kialakították a régióban a **keresletvezérelt képzési koncepciót** melynek lényege, hogy a munkáltatók felől érkező konkrét képzési igényeket elégítik ki a lehető leggyorsabban, tehát olyan képzéseket indítanak ügyfeleiknek, ami az oktatást sikeresen befejezők számára munkaviszonyt biztosít. Itt a munkáltatók garanciát vállalnak a képzésen résztvevők felvételére. Munkáltatói kérésre is indíthatnak tanfolyamokat Szarvason, ez évben a Gallicoop Zrt munkaerőigényének a kielégítésére betanított húsipari munkás képzést terveznek indítani minimum 15 fővel.

Természetesen a kirendeltség mindent megtesz, a súlyos gazdasági helyzet enyhítésére.

Javaslatuk az **Ifjúságpolitikai Konceptió** 2011 évi célkitűzéseire:

Mivel a nagyobb alap és középfokú tanintézmények városi kezelésben vannak, valahogy el kellene érni azt, hogy a gimnáziumba csak a jól tanuló diákok jelentkezzenek, akiknek célja a felsőoktatásban való részvétel. A gyengébb tanulókat a szakmaszerzésre kellene ösztönözni és nyelvtanulásra.

Az önkormányzat céljai:

- Fiatalok munkanélküliségének további visszaszorítása.
- További munkahelyek teremtésének segítése.

A célokból adódó feladatok:

- Hiányszakmák képzésének folyamatos indítása.
- Megfelelő információáramlás biztosítása, a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szarvasi Kirendeltségének munkatársai, a kistérségi menedzserek, a falugazdászok és az érintettek között.
- Segíteni az iskolákban dolgozó pályaválasztási felelősök munkáját információkkal, képzésekkel.
- TISZK

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Szarvas Város Önkormányzata
- Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szarvasi Kirendeltsége
- Oktatási intézmények
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

IV/4. Érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok

Érdekvédelem

A Szarvason működő alap-, közép- és felsőfokú oktatási intézményekben a fiatalok érdekvédelmét a diák-, illetve hallgatói önkormányzat végzi. Az iskolák beszámolóí szerint „kicsiben”, helyben nagyon jól működnek ezek az érdekvédelmi szervezetek.

Az önkormányzat 2005-ben városi szintre szeretne emelni az ifjúsági érdekképviseletet. 2006. áprilisában megalakult *Szarvas Város Gyermek és Ifjúsági Önkormányzata*, de sajnálatosan 2008-ban feloszlatta a szervezet önmagát. Bárhog is igyekeztek segíteni az önkormányzat dolgozóit, az oktatási intézmények igazgatóit és ifjúságsegítőit, a tapasztalat azt mutatta, hogy felülről irányítva nem lehet ifjúsági szervezetet fenntartani. A különböző ifjúsági fórumokon, konferenciákon ez a probléma sokszor elhangzik, országos tendenciát mutat. Elkeserítő adatokat mutatott a fiatalok passzivitásáról a 2008. évi Helyzetelemzés és SWOT-analízis is, mely szerint a megkérdezett gyerekek 77%-a nem szívesen akar egy városi ifjúsági szervezet tagja lenni, 78% pedig nem akar részt venni az önkormányzat ifjúsági kérdéseinek, ügyeinek megvitatásában.

A helyi ifjúsági kezdeményezések anyagi és szakmai támogatása folyamatosan fennáll, továbbá a Művelődési Központ ingyen helyiséget is biztosítana, de nincs rá igény.

Az önkormányzat céljai:

- A fiatalok képviseletének a városi közéletben megfelelő tér biztosítása.
- Az ifjúsági kezdeményezések szerves beépítése a város döntéshozatali folyamatába.
- A helyi ifjúsági kezdeményezések anyagi és szakmai támogatása.

A célokból adódó feladatok:

- Hatékonyabb információáramoltatás az iskolai DÖK vezetők felé.

- Bizottsági, képviselő-testületi ülésre meghívás tanácskozási joggal, mind az alap-, a közép- és a felsőfokú oktatási intézmények diák, illetve hallgató vezetőinek, ha őket közvetve, közvetlenül érintő téma kerül napirendre.
- Az ifjúsági civil szerveződésekkel szorosabb kapcsolattartás.
- A helyi ifjúsági kezdeményezések anyagi és szakmai támogatása.

Hátrányos helyzet, kisebbségek, emberi jogok

Az Európa Tanács chartája a fiatalok részvételéről a helyi közösségek és régiók életében olyan irányelveket fektet le, melyek alapján a fiatalok könnyebben vállalhatnak részt az őket érintő döntésekben. A chartában megfogalmazott alapelvek és részvételi formák kivétel nélkül minden fiatalra vonatkoznak. Ennek elérése érdekében ügyelni kell arra, hogy különösen a társadalom hátrányos helyzetű rétegeiből kikerülő fiatalok, illetve az etnikai, nemzeti, szociális, szexuális, kulturális, vallási vagy nyelvi kisebbséghez tartozók is lehetőséget kapjanak arra, hogy részt vegyenek településük, régiójuk életében.

Az önkormányzat célja:

- A hátrányos helyzetű, a kisebbséghez tartozó fiatalok fokozottabb részvételi lehetőségeinek kidolgozása.

A célból adódó feladatok:

- A hátrányos helyzetű, a kisebbséghez tartozó fiatalok városi közéletbe való bekapcsolódási lehetőségeinek kiszélesítése.
- A nem formális oktatási és képzési lehetőségek anyagi támogatása.
- Külön hangsúlyt kell, hogy kapjon a mozgáskorlátozott fiatalok városi közéletben, kulturális és sportolási lehetőségeiben való részvétele, az ehhez szükséges anyagi eszközök biztosítása, a szükséges építészeti kialakítások támogatása.

Nemzetközi kapcsolatok

Városunkban működő oktatási intézményeknek nemzetközi kapcsolatai vannak többek között Romániában, Szlovákiában, Skóciában és Franciaországban. Ezen kapcsolatok, csereprogramok elmélyítésére az anyagi lehetőség korlátozottak.

Az Európai Unióban az ifjúságpolitika nem számít közösségi politikának, ennek ellenére az utóbbi években kiemelt figyelmet kapott. Az ifjúságpolitikát illetően az egyes tagállamoké a felelősség, ámbar az EU már megalakulása óta támogatja a nemzeti kezdeményezéseket. Az Ifjúság 2000-2006 program és az ifjúságról szóló Fehér Könyv megjelentetése, valamint az azt követő konzultációk keretében jutnak érvényre a közösség ifjúságpolitikai törekvései. Az EU ösztönzi a 15-26 éves fiatalok mobilitását és az ifjúsági cseréket.

Az *Ifjúság 2000-2006 program* pénzügyi támogatást nyújt csoportos ifjúsági csereprogramokhoz, ifjúsági önkéntes szolgálatokhoz, helyi ifjúsági kezdeményezésekhez és egyéb fejlesztő programokhoz. A program célja, hogy ösztönözze a fiatalokat a különböző kultúrák megismerésére, az alapvető értékek - például az emberi jogok - tiszteletére, az intolerancia, a rasszizmus, a xenofóbia és az antiszemitizmus elleni küzdelemre. Egyúttal lehetőséget ad a kezdeményezőkézség és a vállalkozói kedv fejlesztésére. A program

vezérelve, hogy kizárólag olyan projekteket támogatók, melyek a fenti célokat a nem formális pedagógia módszereivel kívánják elérni. A prioritásokról, valamint a pályázatokról a Mobilitás Nemzetközi Igazgatósága mellett működő Nemzetközi Programok Tanácsa határoz. Ifjúsáspolitikai, oktatási, szakképzési programok:

- a Socrates oktatási,
- a Leonardo da Vinci szakképzési,
- és a Fiatalok Európáért (Youth for Europe) ifjúsági csereprogram.

Magyarország ezen programokhoz 1997. szeptember 1-jén csatlakozott. Mindhárom programnál létrejöttek a programok koordinálását végző magyar nemzeti irodák. Ezek az irodák nyújtanak segítséget a pályázatok előkészítésében mind az egyéni, mind pedig a intézményi pályázóknak, illetve tartják a brüsszeli központokkal a kapcsolatot.

Feltétlenül ki kell használni mindenfajta pályázati lehetőséget a nemzetközi kapcsolatok kialakítására és megtartására.

A **Baraka Egyesület** célja a helyi és regionális önkéntesség fejlesztése, valamint a foglalkoztatáspolitikai, munkaerőpiac politika, társadalompolitika, humánpolitika, rehabilitáció, szociális munka terén fejlesztő, tanácsadó, információközvetítő feladatot vállaljon fel, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő személyek számára reintegrációs, foglalkoztatási és képzési programokat szervezzen és valósítsa meg.

Egyesületük jelenlegi tevékenysége teljesen önkéntes alapon történik. Szervezetük még nagyon fiatal, mivel 2006. júliusában alakult. Fő tevékenységi köre az egyesületnek a **regionális és helyi önkéntességfejlesztésre** irányul. Az Európai Önkéntes Szolgálat népszerűsítése, önkéntes küldés, - fogadás (mint koordinátor szervezet), valamint **nemzetközi csereprogramok** lebonyolítása. A Baraka Egyesület munkája során helyi fiatalok kiküldetését szervezi meg az **Európai Önkéntes Szolgálat** keretein belül. A program várható hatásival számolva, egy helyi önkéntes központot szeretnének kialakítani, ahol tovább fejlesztenék és szerveznék a helyi önkéntességet. Másodsorban külföldi önkéntesek fogadását szeretnék koordinálni helyi fogadó szervezetek számára, mely során együttműködési kapcsolatokat építenek ki fogadó szervezetekkel, ezáltal népszerűsítve az önkéntességet Szarvason és a kistérségben egyaránt.

Szervezetük együttműködik több helyi civil szervezettel, részt vesz helyi és térségi civil fórumok munkájában.

Az önkormányzat célja:

- A nemzetközi ifjúsági szakmai együttműködési formákat, a cseréket, testvérintézményi kapcsolatokat, hálózati együttműködések batorítása, anyagilag támogassa.

A célból adódó feladatok:

- A nemzetközi ifjúsági cserék batorítása, támogatása.
- A cserék lebonyolításához szükséges szakmai segítségnyújtás formáinak támogatása.
- Szarvas Város testvérvárosaival kerüljön sor a fiatalok közötti kapcsolat kialakítására.
- A diákönkormányzatok és iskolák által kialakított nemzetközi kapcsolatok fontosságának elismerése, ezen kapcsolatok anyagi támogatása.
- Pályázatok ismertetése, segítségnyújtás a megírásban.

A feladatok megvalósításában közvetlenül résztvevők:

- Szarvas Város Önkormányzata
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat
- Szlovák Önkormányzat
- Oktatási intézmények
- Civil szervezetek

V. Összegzés

A magyar ifjúságpolitika egyik fő célkitűzése, hogy a szükségletekhez minél közelebb, regionálisan, illetve az adott helyeken, településeken valósuljon meg az ifjúsági munka fejlesztése, hiszen a helyi szinten hozott döntéseknek van a legnagyobb hatása a fiatalok mindennapi életére.

A szarvasi ifjúságpolitikai koncepciónak arra kell irányulnia, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érezhetik magukat, vagyis ahol kiszámíthatóak az életviszonyaik, ahol problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életükre. A Magyar Köztársaság állampolgárainak közös felelőssége, hogy minden fiatal aktív alakítója legyen hazánk társadalmi és gazdasági haladását elősegítő folyamatoknak, illetve egyenlő eséllyel részesülhessenek a fejlődés eredményeiből.

Az ifjúság lendületéből és lelkesedéséből fakadóan ők képesek az igazi változások elérésére, az ő kezükben van a jövő. A mi feladatunk, hogy ne csak a háttérből irányítsuk őket, de biztosítsuk számukra azt a közeget, amelyben kiforranhatnak, szellemileg és testileg egyaránt egészségesen gyarapodjanak és megérjenek a felnőttiségre.

Fontos, hogy a megfogalmazott célokat és a hozzájuk kapcsolódó feladatokat a megvalósításban részt vevők napi munkájuk során hasznosítsák, döntéseiket a koncepció megvalósításának szellemisége hassa át.

A koncepció alaptétele, hogy azon feladatokat, igényeket, melyeket az ifjúság önszervező módon meg tud oldani, nem csak ellátja az Önkormányzat, hanem elsősorban a hozzájuk szükséges feltételeket biztosítja is számukra.